

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
İÇİNDEKİLER	i
1. GİRİŞ	1
2. ANKET ÇALIŞMASI	4
2.1.KATILIMCI PROFİLİ	5
2.2.ANKET BULGULARI	7
2.2.1. 10 YIL SONRAKİ SEKTÖREL YAPI ÖNGÖRÜSÜ	8
2.2.1.1. ARTVİN	9
2.2.1.2. GİRESUN	10
2.2.1.3. GÜMÜŞHANE	11
2.2.1.4. ORDU	12
2.2.1.5. RİZE	13
2.2.1.6. TRABZON	14
2.2.1.7. BÖLGE GENELİ	15
2.2.2. SEKTÖREL KÜMELER	16
2.2.2.1. ARTVİN	17
2.2.2.2. GİRESUN	18
2.2.2.3. GÜMÜŞHANE	19
2.2.2.4. ORDU	20
2.2.2.5. RİZE	21
2.2.2.6. TRABZON	22
2.2.2.7. BÖLGE GENELİ	23
2.2.3. SEKTÖR-SORUN İLİŞKİLENDİRMELERİ	24
2.2.3.1. ARTVİN	25
2.2.3.2. GİRESUN	26
2.2.3.3. GÜMÜŞHANE	27
2.2.3.4. ORDU	28
2.2.3.5. RİZE	29
2.2.3.6. TRABZON	30
2.2.3.7. BÖLGE GENELİ	31
3. DOĞU KARADENİZ KAPSAMINDAKİ İLLER ÖZELİNDE EKONOMİK DURUM TESPİTİ ÇALIŞMASI	33
3.1. SEKTÖRLERİN KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLERİNİN TESPİTİNE YÖNELİK ÇALIŞMANIN VERİ VE BULGULARI	33
3.1.1. NÜFUSA İLİŞKİN BİLGİLER	33
3.1.2. SEKTÖRLERİN AKÇA GİRDİ/ÇIKTI VE KATMA DEĞER GETİRİLERİ	35
3.1.2.1. Gıda içki ve tütün sanayi (31)	35
3.1.2.2. Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi (32)	36
3.1.2.3. Orman ürünleri ve mobilya sanayi (33)	36
3.1.2.4. Kağıt-Kağıt ürünleri ve basım sanayi (34)	36
3.1.2.5. Kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik ürünleri sanayi (35)	37

3.1.2.6. Taş ve toprağa dayalı sanayi (36)	37
3.1.2.7. Metal ana sanayi (37)	37
3.1.2.8. Metal eşya-makina teçhizat, ulaşım aracı, ilmi ve mesleki aletler sanayi (38)	38
3.1.3. KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLER KAVRAMI VE KATSAYISI (KÜK) TANIMI	39
3.1.4. KARŞILAŞTIRMALI SEKTÖREL ÜSTÜNLÜKLER BULGULARI: TOPLU GÖSTERİM	40
3.1.5. KARŞILAŞTIRMALI SEKTÖREL ÜSTÜNLÜKLER BULGULARI: SEKTÖR ESASLI GÖSTERİM	41
3.1.5.1. Gıda içki ve tütün sanayi (31)	41
3.1.5.2. Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi (32)	42
3.1.5.3. Orman ürünleri ve mobilya sanayi (33)	42
3.1.5.4. Kağıt-Kağıt ürünleri ve basım sanayi (34)	43
3.1.5.5. Kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik ürünleri sanayi (35)	43
3.1.5.6. Taş ve toprağa dayalı sanayi (36)	44
3.1.5.7. Metal ana sanayi (37)	44
3.1.5.8. Metal eşya-makina teçhizat, ulaşım aracı, ilmi ve mesleki aletler sanayi (38)	45
3.1.6. KARŞILAŞTIRMALI SEKTÖREL ÜSTÜNLÜKLER BULGULARI: İL ESASLI GÖSTERİM	45
3.1.6.1. ARTVİN	45
3.1.6.2. GİRESUN	46
3.1.6.3. GÜMÜŞHANE	46
3.1.6.4. ORDU	47
3.1.6.5. RİZE	47
3.1.6.6. TRABZON	48
3.1.6.7. BÖLGE GENELİ	48
3.2. DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ: SEÇİLMİŞ EKONOMİK GÖSTERGELER	49
4. BAŞKANLAR KONSEYİ	87
4.1. STRATEJİK OLARAK ÖNEMLİ OLAN SEKTÖRLER VE GELECEK 10 YILDA KARŞILAŞILACAK SORUNLAR	87
4.1.1. STRATEJİK OLARAK ÖNEMLİ BULUNAN SEKTÖRLER	89
4.1.2. ÖNLEM ALINMASI GEREKEN STRATEJİK ÖNEMLİ SORUNLAR	91
4.1.3. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	94
4.2. BAŞKANLAR KONSEYİ BİLDİRİ METNİ	96
EK.1: ANKET FORMU	

1. GİRİŞ

1998 yılında Türkiye SİAD Platformu olarak örgütlenme faaliyetlerini başlatan ve her yıl değişik temalarda Zirveler düzenleyerek, işadamlarının sözkonusu temalar üzerindeki görüş ve düşüncelerini kamuoyuyla paylaşan Sanayici ve İşadamları Dernekleri, 2005 yılında bünyesinde aşağıda listelenen 6 Federasyonu içererek, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu, TÜRKONFED olarak yeni bir örgütlenmeye girmiştir.

- ✦ Batı Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (BASİFED)
- ✦ Doğu Akdeniz Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (DASİFED)
- ✦ İç Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (İÇASİFED)
- ✦ Doğu ve Güneydoğu Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (DOGÜNSİFED)
- ✦ Marmara ve Kuzey Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu (MAKSİFED)
- ✦ Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED)

Bu çerçevede, TÜRKONFED, 2005 yılında başlattığı Başkanlar Konseyi etkinliklerinde "Bölgesel Kalkınma Planları"na da veri oluşturabilmek amacıyla etkinliği düzenleyen Federasyonların temsil ettiği bölgeler esasında "**Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Görelî Üstünlüklerin Tespiti Araştırmaları**"nı başlatmıştır. Sözkonusu araştırmalar Bölgesel Kalkınma, stratejik Planlama ve katılımcı süreçlerin uygulanması konusunda uzman bir kuruluş olan Karar Danışmanlık Ltd. Şti. tarafından gerçekleştirilmektedir.

Bugüne kadar sözkonusu araştırma;

1. "*Diyarbakır, Elazığ, Malatya, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak*" illeri için yapılmış ve DOGÜNSİFED üyesi Elazığ Sanayici ve İşadamları Derneği, ELSİAD, evsahipliğinde, 23-24 Haziran 2005 tarihlerinde ELAZIĞ'da,
2. "*Ankara, Karaman, Kayseri, Konya, Nevşehir ve Sivas*" illeri için yapılmış İÇASİFED üyesi OSTİM Sanayici ve İşadamları Derneği, OSİAD, evsahipliğinde 22-23 Eylül 2005 tarihlerinde ANKARA'da,

gerçekleştirilen Başkanlar Konseylerinde sunulmuş ve sözkonusu raporların çıktıkları üzerine TÜRKONFED üyesi işadamlarının katılımı ile yapılan tartışma platformları sonucu elde edilen Başkanlar Konseyi Bildiri Metinleri her iki Konsey Toplantısında kamuoyuna okunmuştur.

Bu bağlamdaki 3. araştırma, MAKSİFED üyesi TRABZON Sanayici ve İşadamları Derneği, TSİAD, evsahipliğinde 15-16 Haziran 2006 tarihlerinde TRABZON'da yapılacak Başkanlar Konseyi Toplantısında sunulmak üzere yapılmıştır. Sözkonusu Başkanlar Konseyi Toplantısında tartışılacak konuların ve hazırlanacak "Başkanlar Bildiri Metni"nin tüm SİAD üyelerinin ortak görüşlerini yansıtır olabilmesi ihtiyacıyla, Başkanlar Konseyi Toplantısı, yine hazırlık aşamalarından

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Göreli Üstünlüklerin Tespiti Araştırması ve Başkanlar Konseyi Bildiri Metni, Haziran'06

başlayarak katılımcı bir anlayışla gerçekleştirilmektedir. Çalışma DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki "**Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon**" illerini kapsamaktadır.

Çalışmanın iş akışı Şekil.1'de gösterilmiştir. Bu süreçte öncelikle rapora konu illerin SİAD üyesi temsilcilerinden ve akademisyenlerden oluşan bir grup ile bölge için, analizi yapılacak sektörler ve bölgedeki sanayicilerin/sanayinin sorunları tespit edilerek uygulanacak anketin içeriği oluşturulmuştur.

Anket Çalışması ile;

- ✦ Bölgedeki illerin geleceğe ilişkin sektörel yapılanmalarına ilişkin beklentileri
- ✦ Her bir il için diğer iller tarafından nasıl bir gelecek öngörüldüğü
- ✦ Sektörler arasındaki ilişkiler sorgulanarak il ve bölge esaslı olarak sektörel kümelerin nasıl algılandığı
- ✦ Ayrıca sanayicinin – sanayinin – sorunlarının il/sektör bazlı olarak nerelerde odaklandığı belirlenmiştir.

Durum Tespiti Çalışması ile;

- ✦ İl ve bölge bazında sektörlerin "Karşılaştırmalı Üstünlükleri"nin belirlenmesi
- ✦ Hem illerin hem sektörlerin bölge içindeki göreli rekabet edebilirliklerinin en son veriler ışığında saptanması
- ✦ Elde edilen bulguların, anket sonuçları ile karşılaştırıldığında geleceğe dönük öngörüler için ekonometrik altyapıyı oluşturması
- ✦ Bölgedeki illerin ekonomik olarak mevcut durum bilgilerinin değerlendirilmesi

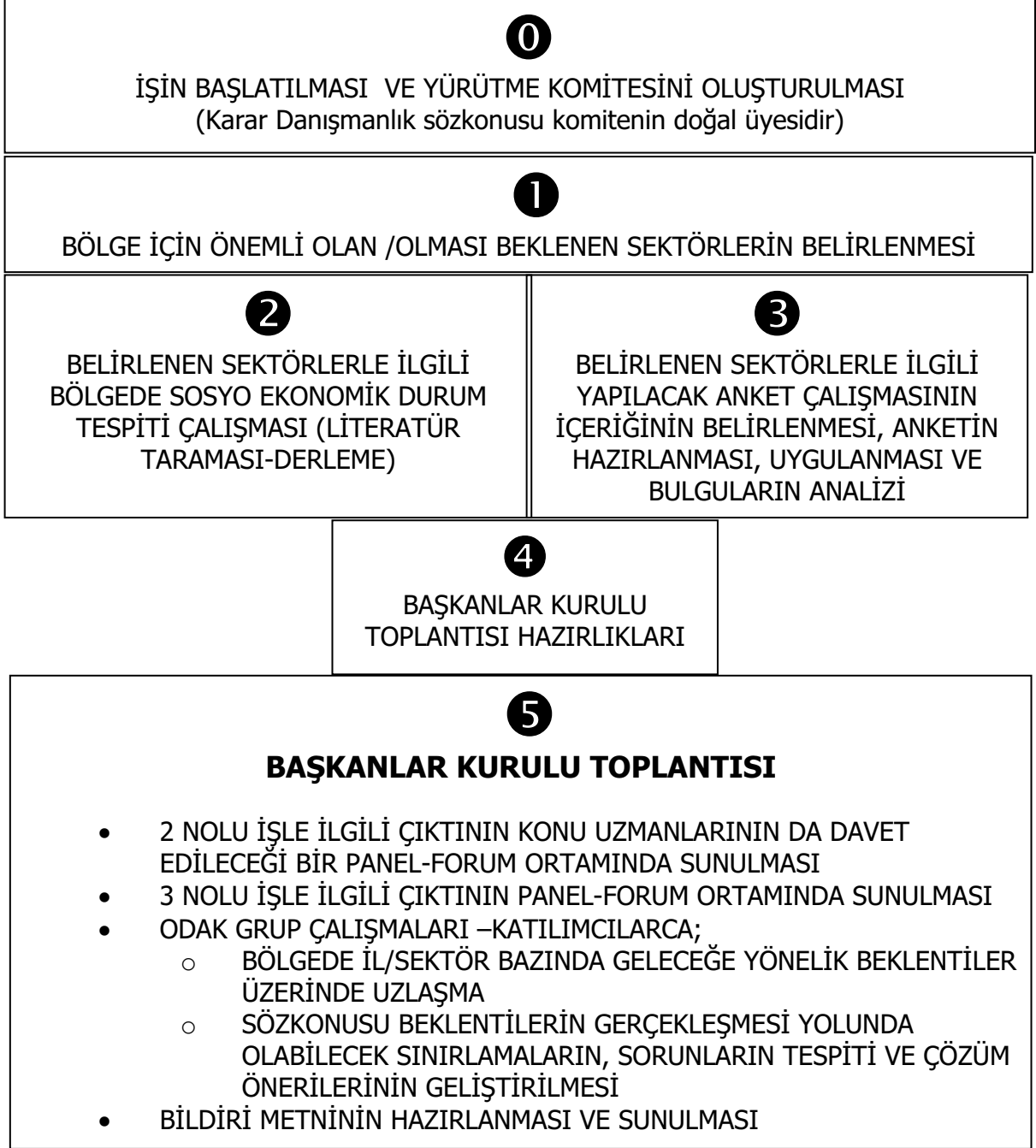
amaçlanmıştır.

Çalışma, Avrupa Birliği'nin bölgesel düzeyde uyguladığı müktesebata uyum çerçevesinde; DPT koordinasyonunda ve DİE'nin katkılarıyla oluşturulan İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (NUTS) uygun şekilde tasarlanmıştır. Çalışmanın tasarımı olabildiğince esnek bir yapıda olup, ileride Federasyona bölgeden yeni illerin katılımlarının olması durumunda, bu uygulamada elde edilen bulguların güncelleştirilmesi, çalışmanın tekrarlandığı dönemlerde kolayca mümkün olabilecektir.

Başkanlar Konseyi'ne hazırlıklar sürecinde gerçekleştirilen "Anket Çalışması", "Durum Tespiti Çalışması" elinizde bulunan dokümanın sırasıyla 2., 3. Bölümlerinde ayrıntılı olarak tanıtılmıştır. 15-16 Haziran 2006 tarihlerinde bu çıktılar kullanılarak yine katılımcı yöntemlerle gerçekleştirilen Başkanlar Konseyi Toplantısı'nın çıktıları ile bu çıktılar kullanılarak oluşturulan "Başkanlar Konseyi Bildirisi" 4. Bölüm'de tanıtılmaktadır.

Şekil.1

**"DOĞU KARADENİZ BÖLGESİNDEKİ İLLER
ÖZELİNDE SEKTÖR ANALİZİ, SORUNLARIN
TESPİTİ VE GELECEK TASARIMININ YAPILMASI
ÇALIŞMASI
İŞ AKIŞI**

2. ANKET ÇALIşMASI

Çalışmada kullanılan ve içeriği katılımcı süreçlerle yine işadamlarınca oluşturulan anket formu EK.1'de verilmiştir. Sözkonusu anketin saha çalışması, TRABZON SİAD koordinasyonunda, ankete konu Doğu Karadeniz Bölgesindeki SİAD'lara gönderilerek gerçekteştirilmiştir.

Anketin;

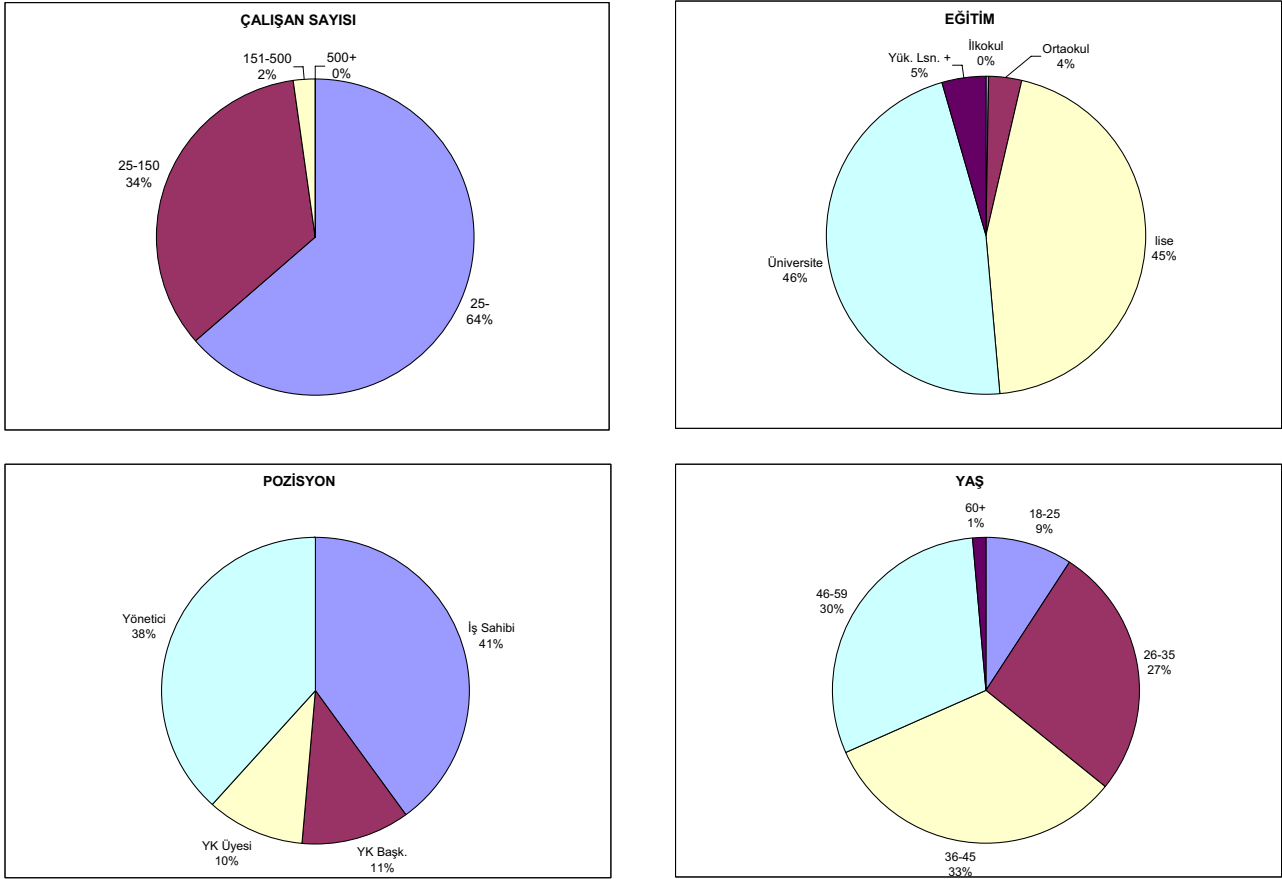
- 1. sorusu ile " gelecek 10 yıl sonunda, ankete konu illerle ilgili olarak önde olacağı düşünölen sektörler "
- 2. Sorusu ile "sektörler arasındaki etkileşim yakınlığı"
- 3. Sorusu ile de "sektör - sorun ilişkileri"

hakkında SİAD üyelerinin "öngöröleri ve tespitleri"ni öğrenmeye yönelik görüşleri derlenmiştir. Böylece, elde edilen bulgular ile bir yandan sözkonusu illerin kapsandığı alanda, il ve bölgesel esasta bir gelecek tanımlaması yapılırken, söz konusu geleceğe doğru bir yol haritası da oluşturulmasına imkan verecek bir alt yapı da oluşturulabilecektir.

Ankete sözkonusu 5 ilden toplam 133 sanayici ve işadamı katılmıştır.

2.1. KATILIMCI PROFİLİ

Ankete yanıt veren SİAD üyelerinin, yaş, eğitim, işteki pozisyon ve yönettiği kişi sayısına bağlı olarak işyeri büyüklüğü bilgilerine göre hazırlanan grafikler federasyon genelinde ve iller esasında toplu halde Şekil.2.a ve Şekil.2.b'de sunulmuştur.

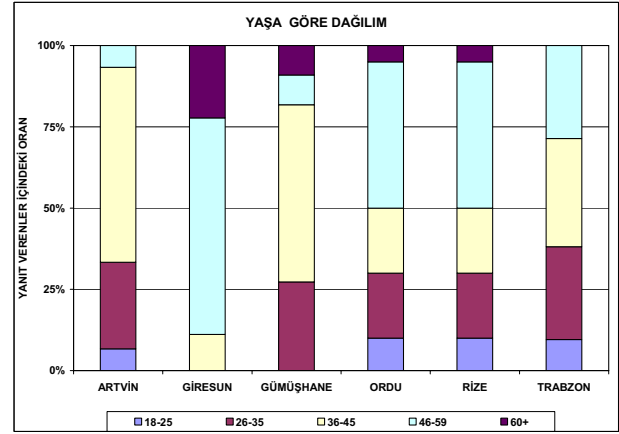
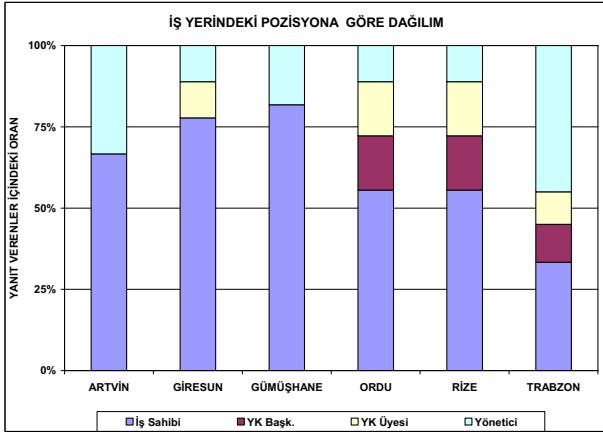
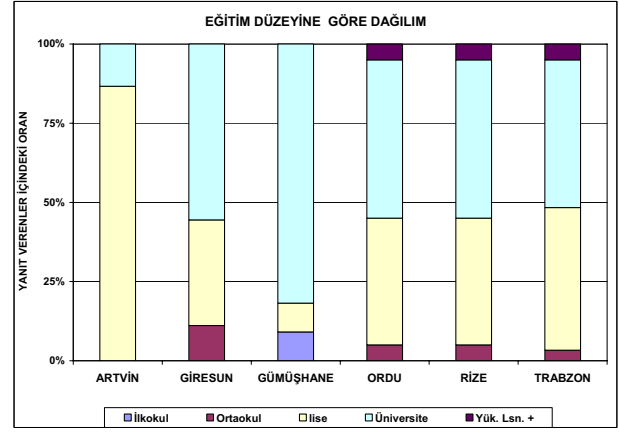
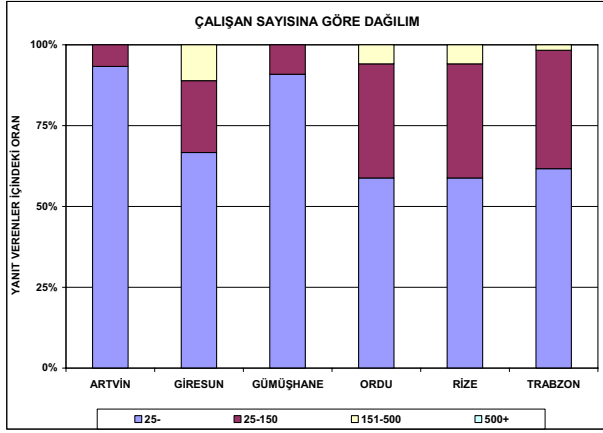

Şekil.2.a

Ankete katılarak görüş bildiren sanayici ve işadamlarının profili Şekil.2.a'daki grafiklerde görselleştirildiği üzere özetle aşağıdaki gibidir. Katılımcılar,

- %63'ü 36 yaş ve üstü
- %96'sı lise ya da daha ileri düzeyde eğitilmiş
- Küçük (% 64) ve orta büyüklükte (% 34) firmalarda
- Genellikle iş sahibi konumundadır (%41).

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Görelî Üstünlüklerin Tespiti Araştırması" Ön Raporu, Karar Danışmanlık Ltd., 15.06.2006

Şekil.2.b

Şekil.2.b'de gösterildiği gibi, katılımcı profili, iller bazında da karşılaştırıldığında Şekil.2.a'da tanıtılan genel yapıya benzer olduğu görülmektedir.

2.2. ANKET BULGULARI

Anket sonuçları üç yönde değerlendirilmiştir.

- 10 yıl sonrasına dönük olarak önde olacağı düşünölen sektörler bağlamında illerin birbirlerini nasıl algıladığının değerlendirilmesi
- Sektörler arası ilişkilerin nasıl konumlandırıldığının değerlendirilmesi,
- Sorunların sektörlerle nasıl ilişkilendirildiğinin değerlendirilmesidir.

Bu bağlamda, ilk değerlendirme ile illerin kendileri için öngördükleri gelecek ile komşu iller tarafından onlar hakkında öngörölen gelecekler arasındaki farklılıkların belirlenmesi sağlanmaktadır. Bu farklılıklar ve sektörel ilişkilendirmelerden hareketle oluşturulacak kümeler ile sektör-sorun ilişkileri de geleceğe yönelik yol haritasının tanımlanmasında planlamacılara yardımcı olacak bir veri tabanı oluşturmaktadır.

Bulgular, yukarıda tanımlanan şekilde yorumlanarak önce her il esasında ayrı ayrı, daha sonra da bölge esaslı olarak aşağıda sırayla tanıtılmaktadır. Sözkonusu bulgular, tüm illerin görüşlerinin birbirleriyle karşılaştırılmasına olanak verecek şekilde tablolar ve grafiklerle desteklenerek sunulmuştur.

2.2.1. 10 YIL SONRAKİ SEKTÖREL YAPI ÖNGÖRÜSÜ

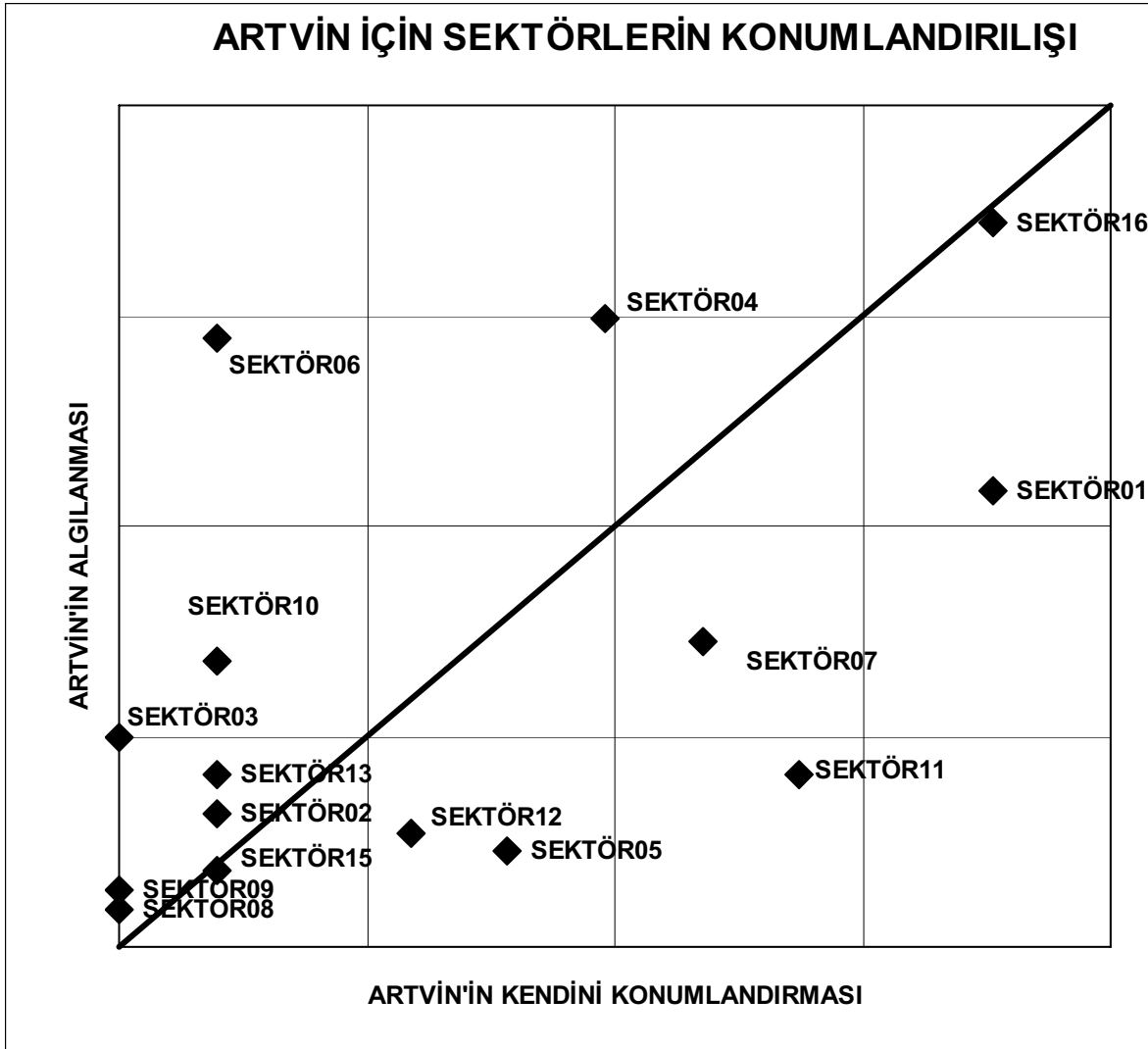
Sektörel yapı öngörülerini yukarıda değinildiği gibi, önce her il için algılanma farklılıklarını da öne çıkaracak şekilde, illerin kendileri için öngördükleri gelecek ile komşu iller tarafından onlar hakkında öngörülen gelecekler arasındaki farklılıkların yansıtıldığı grafikler halinde verilmiştir. Ardından, her bir il için yorumlar yapıldıktan sonra bölge genelinde nasıl bir sektörel yapı öngörüldüğü tartışılacaktır.

Grafiklerde kullanılan sektör numaralarının ifade ettiği sektörler Tablo 1'dedir.

Tablo 1. Ankette Sorgulanan Sektörler

SEKTÖR 1	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ
SEKTÖR 2	BİLİŞİM
SEKTÖR 3	DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ
SEKTÖR 4	EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ
SEKTÖR 5	ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR
SEKTÖR 6	GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ
SEKTÖR 7	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ
SEKTÖR 8	KİMYA VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN.
SEKTÖR 9	METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇH., ULAŞIM ARACI..
SEKTÖR 10	METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME
SEKTÖR 11	ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
SEKTÖR 12	ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ
SEKTÖR 13	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET
SEKTÖR 14	TURİZM
SEKTÖR 15	ULAŞTIRMA
SEKTÖR 16	ZİRAAT VE AVCILIK

2.2.1.1. ARTVİN

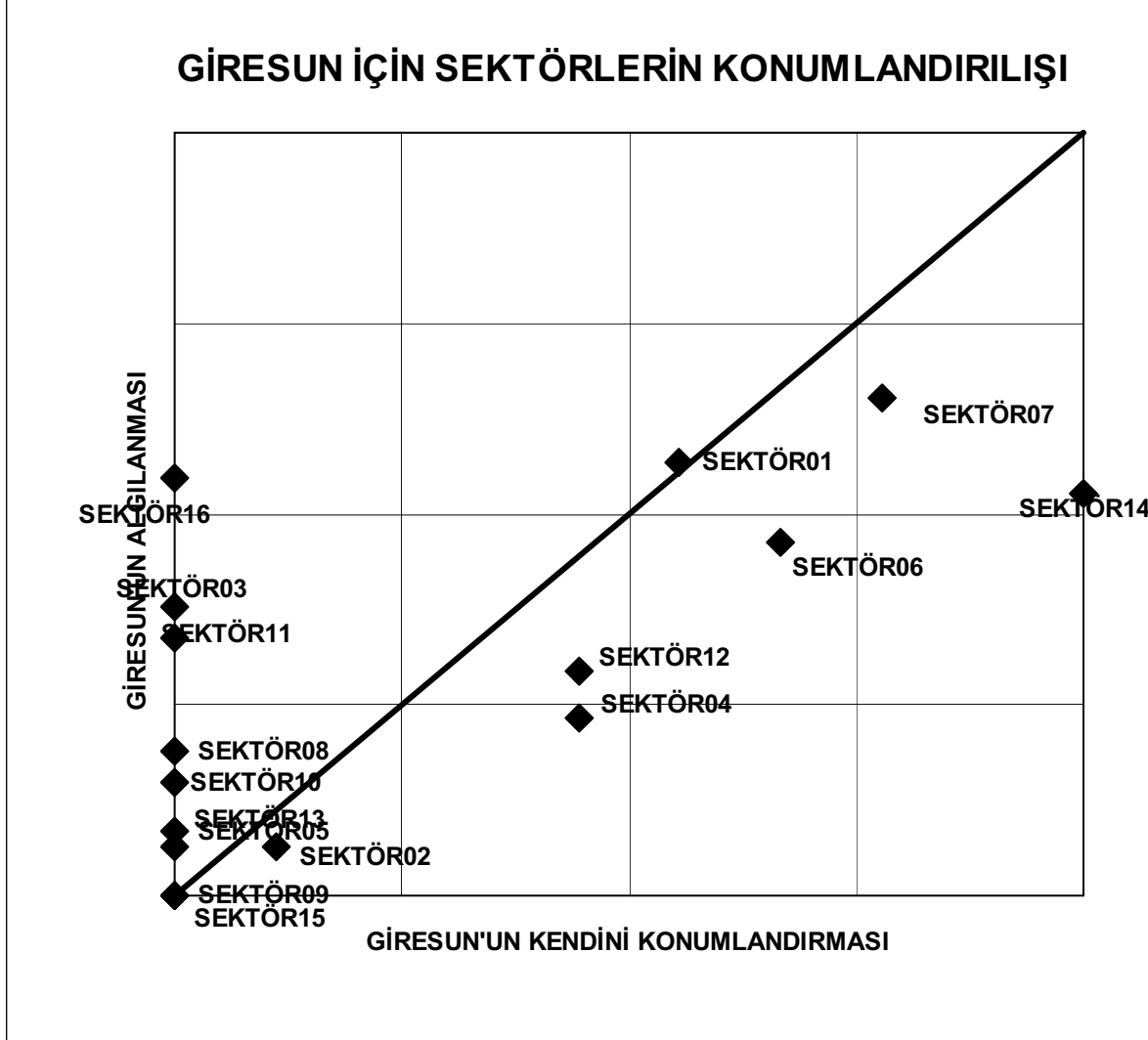

Şekil 3. ARTVİN'in algılanma farklılıkları

Artvin kendi için, **ZİRAAT VE AVCILIK** (16) ve **BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ** (01) sektörlerini birincil, **ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA** (11), **İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ** (07) ve **EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ** (04) sektörlerini de ikincil öncelikte, önder olabilecek sektörler olarak görmektedir.

Bölgedeki illerin Artvin'i algılaması ise Artvin'in kendini konumlandığından biraz daha farklıdır. Diğer iller, her ne kadar birincil olarak aynı iki sektörü önder görmekte ise de, bu iki sektöre verilen önem derecesi Artvin'in kendi konumlandırmasından farklıdır. Özellikle, **GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ** (06) sektörünün, 10 yıllık bir gelecekte Artvin için, en az sözkonusu diğer sektörler kadar önemli bir yeri olacağı diğer illerce öngörülmektedir. Ayrıca, **ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA** (11) sektörüne de Artvin'in kendini konumlandığı öncelik düzeyinin çok altında bir öncelik verilmiştir.

2.2.1.2. GİRESUN

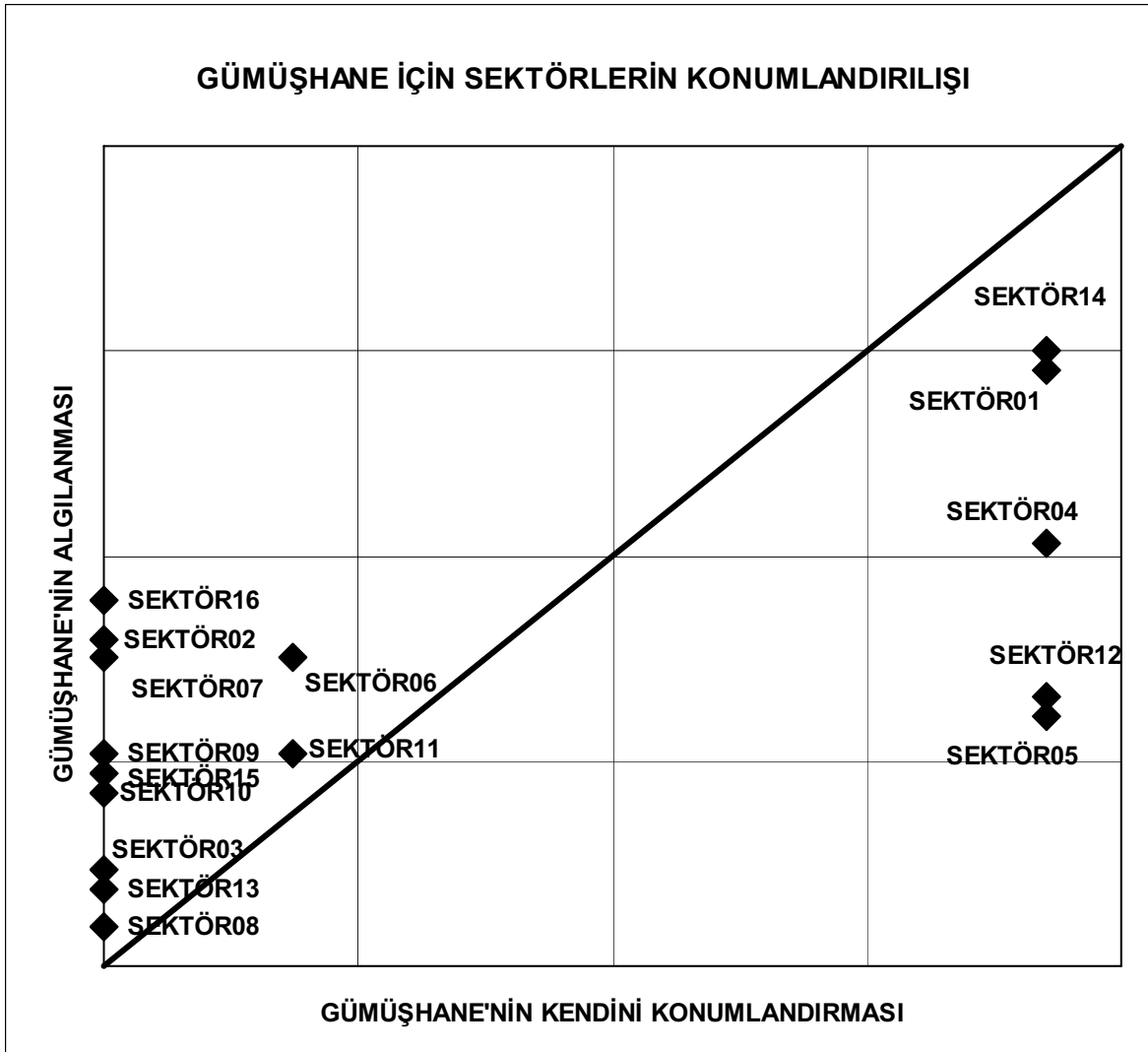

Şekil 4. GİRESUN'un algılanma farklılıkları

Giresun kendi için, **TURİZM** (14), **İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ** (07), **GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ** (06) ve **BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ** (01)'ni birincil öncelikte ve **ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ** (12) ve **EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ** (04) sektörlerini de ikincil öncelikte, önder olabilecek sektörler olarak öngörmektedir.

Genel olarak diğer illerin sektörel öncelikler açısından Giresun'u algılamaları Giresun'un kendini konumlandırılışında farklı değildir. Sadece, Giresun'un en az önem verdiği sektörler arasında yer alan **METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME** (10) sektörüne de diğer illerce birincil öncelik verilmektedir.

2.2.1.3. GÜMÜŞHANE

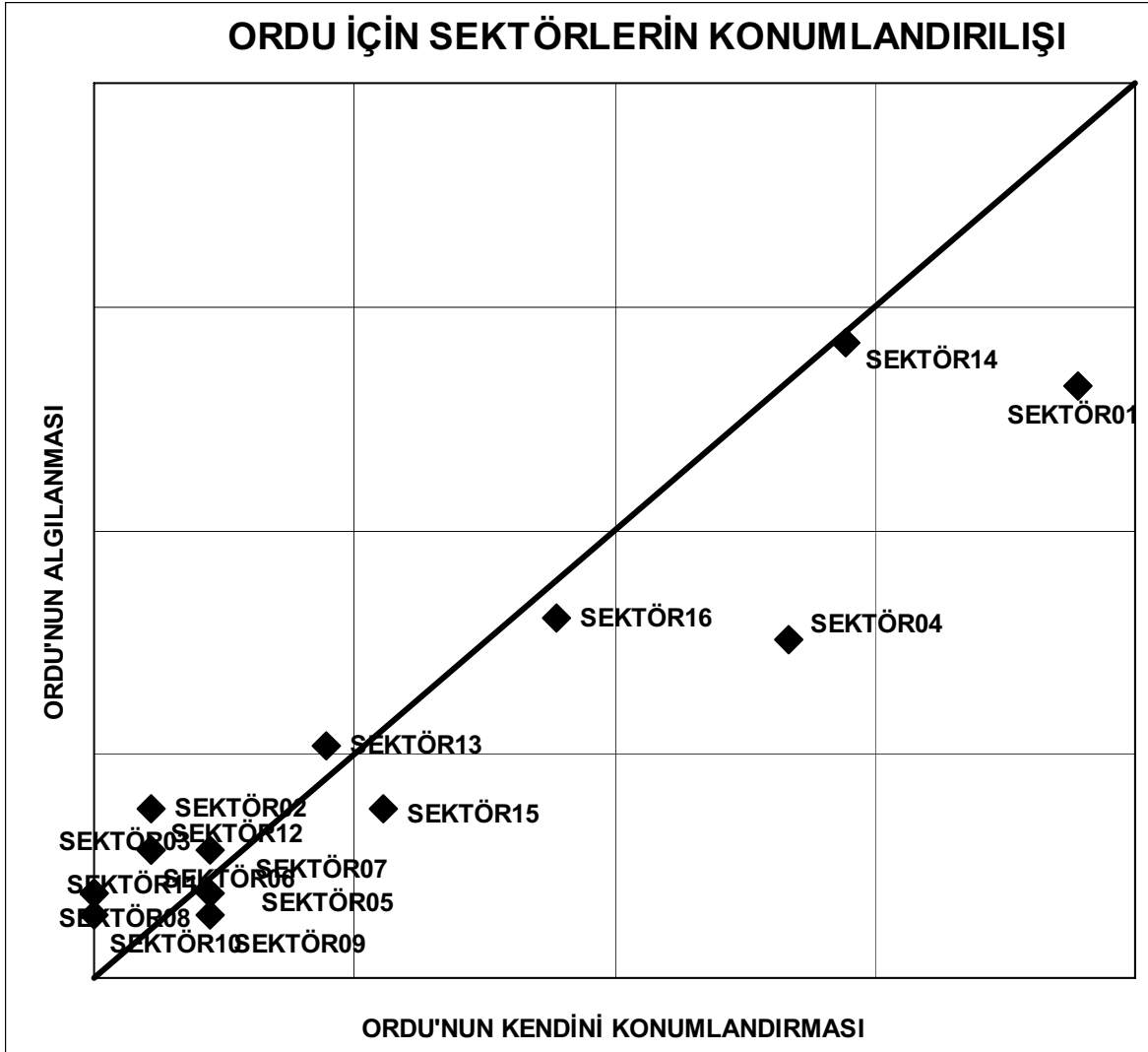

Şekil 5. GÜMÜŞHANE'nin algılanma farklılıkları

Gümüşhane kendi için, **TURİZM** (14) ve **BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ** (01), **EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ** (04), **ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ** (12) ve **ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR** (05) sektörlerini birincil öncelikli önder sektörler olarak öngörmektedir.

Bölgedeki illerin Gümüşhane'yi algılaması ise Gümüşhane'nin kendini konumlandırmasından biraz daha farklıdır. Diğer iller, her ne kadar birincil olarak Gümüşhane ile uyumlu olarak ilk üç sektörü önder görmekte ise de, Gümüşhane'nin en az önem verdiği **ZİRAAT VE AVCILIK** (16), **BİLİŞİM** (02), **İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ** (07) ve **GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ** (06) sektörlerinin de, 10 yıllık bir gelecekte, en az sözü edilen diğer sektörler kadar önemli bir yeri olacağı öngörülmektedir.

2.2.1.4. ORDU

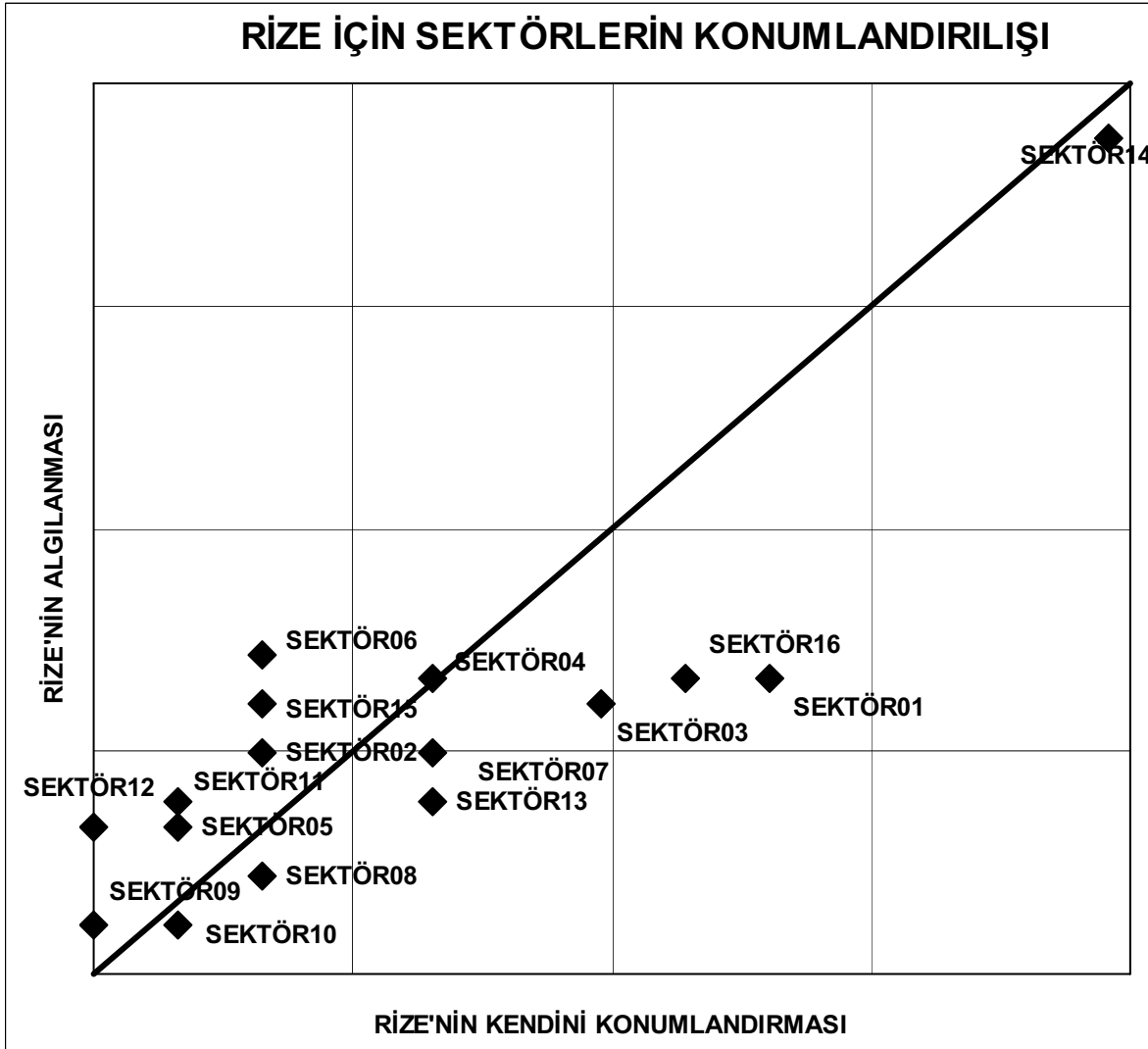

Şekil 6. ORDU'nun algılanma farklılıkları

Ordu kendi için, **BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ** (01), **TURİZM** (14), **EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ** (04) ve **ZİRAAT VE AVCILIK** (16) sektörlerini birincil öncelikli önder olabilecek sektörler olarak öngörmektedir.

Bölgedeki illerin Ordu ile ilgili öngörülerini de Ordu'nun kendini konumlandırışı ile oldukça uyumludur. Her ne kadar, önemlilik düzeylerinde bazı farklılıklar varsa da sözü edilen dört sektörün gelecek 10 yıl da önder sektörler olacağı öngörülmektedir.

2.2.1.5. RİZE

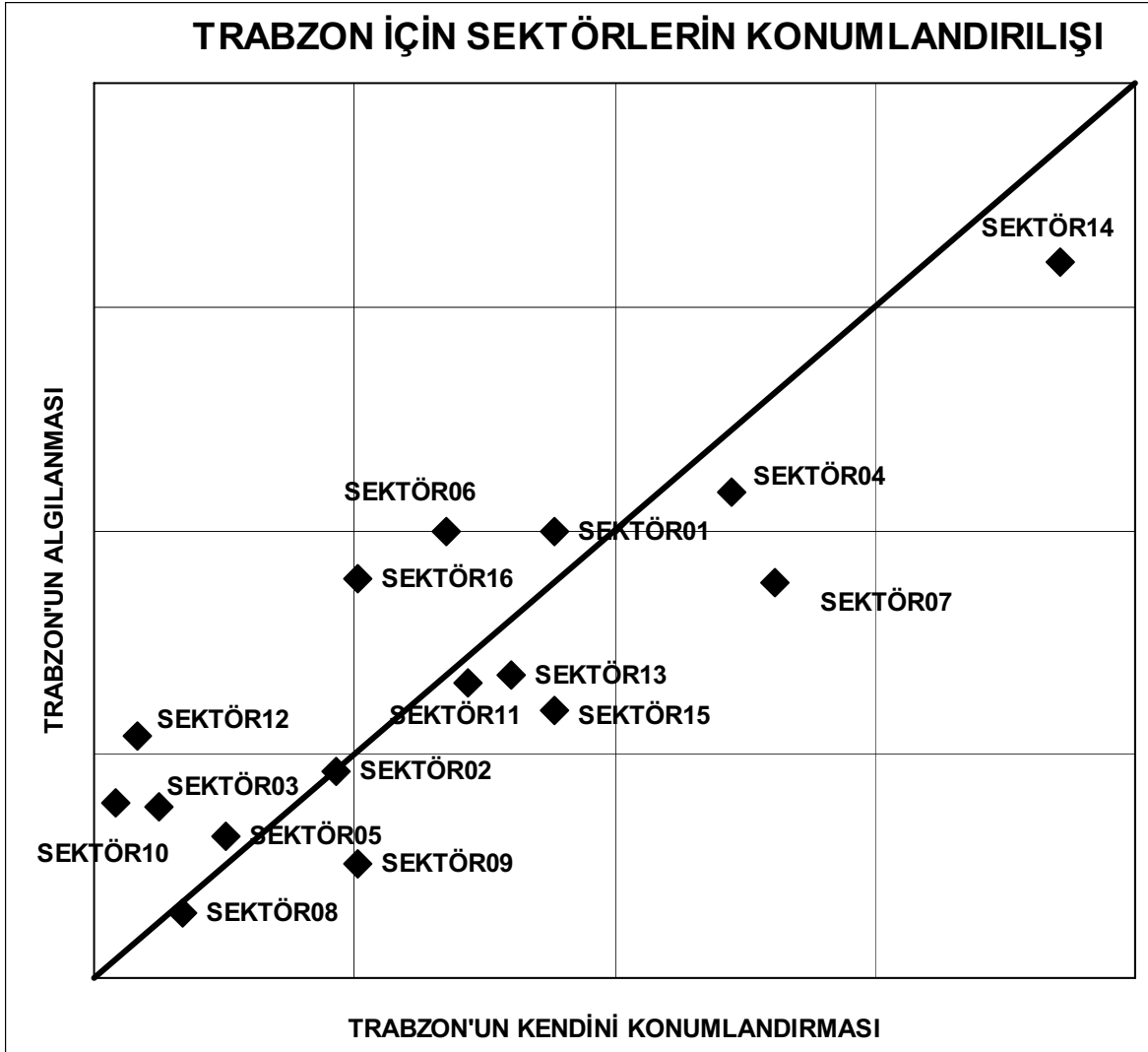

Şekil 7. RİZE'nin algılanma farklılıkları

Rize kendi için, **TURİZM** (14) sektörünü çok başat bir birincil sektör olarak öngörmektedir. **BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ** (01), **ZİRAAT VE AVCILIK** (16) ve **DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ** (03) sektörlerinin de ikincil öncelikli önder olabilecek sektörler olarak öngörmektedir.

Bölgedeki illerin Rize ile ilgili öngörülerini Rize'nin kendisini konumlandırışı ile oldukça uyumludur. Özellikle, **TURİZM** (14) sektörünün başat olarak konumlandırılışındaki uyum bu hususu iyice vurgulamaktadır. Ancak, diğer iller, **ULAŞTIRMA** (15), **EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ** (04) ve **GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ** (06) sektörlerini de ikincil öncelikli sektörler arasında değerlendirmekte olup bu sektörlerin de gelecek 10 yılda önder sektörler arasında olacağı öngörülmektedir.

2.2.1.6. TRABZON

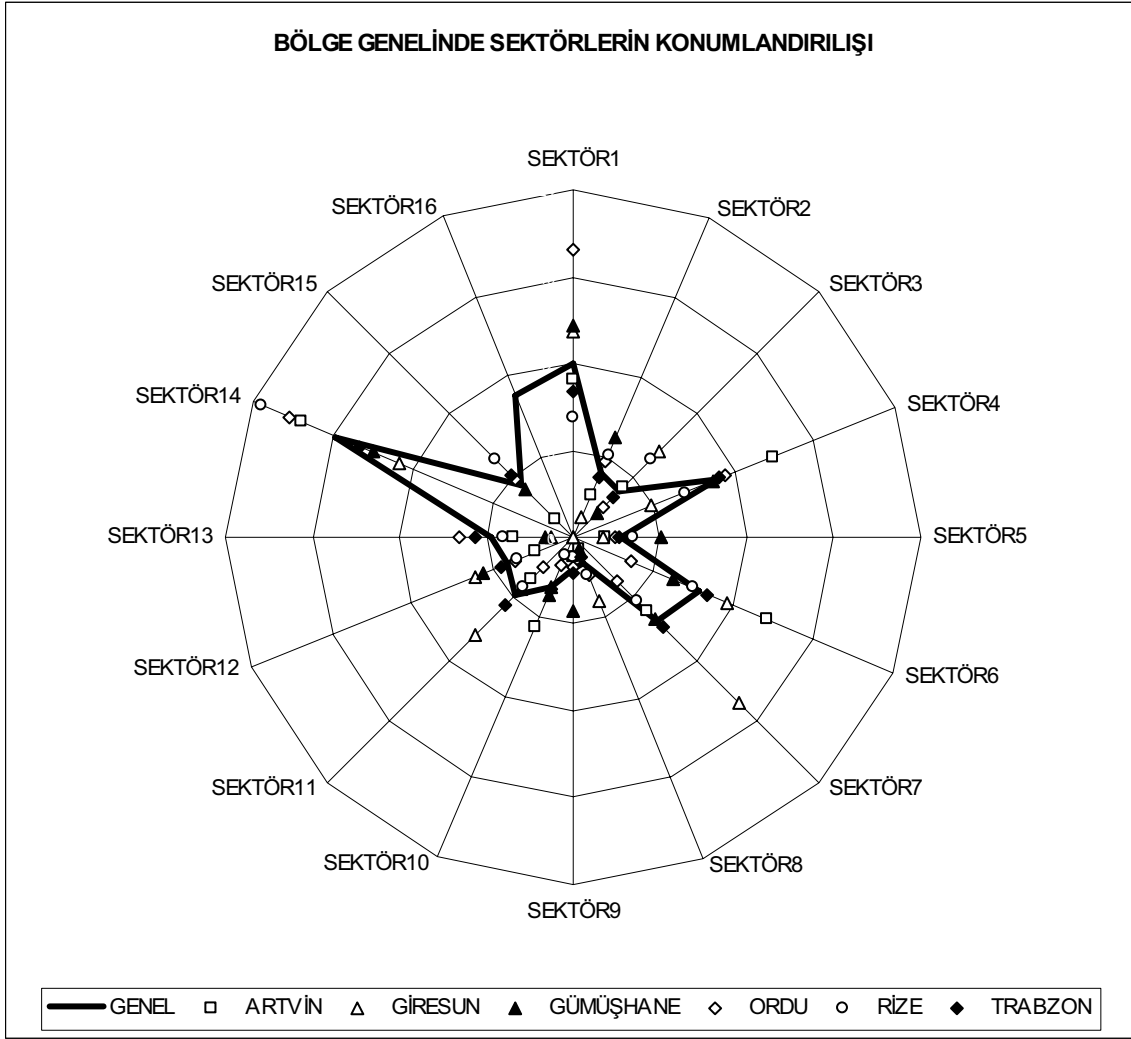

Şekil 8. TRABZON'un algılanma farklılıkları

Trabzon kendi için, **TURİZM** (14), **İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ** (07), **EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ** (04) ve **BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ** (01) sektörlerini birincil öncelikli önder olabilecek sektörler olarak öngörmektedir.

Bölgedeki illerin Trabzon ile ilgili öngörülerini Trabzon'un kendini konumlandırışı ile çok uyumludur. Diğer iller, **GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ** (06) sektörünü de birincil öncelikli sektörler grubu içinde görmektedir.

2.2.1.7. BÖLGE GENELİ

Şekil 9. BÖLGE genelinde öngörülen sektörel yapı

Bölge genelinde, Şekil 9'da gösterildiği gibi, 10 yıllık bir süre sonunda;

TURİZM (14), BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ (01) sektörleri ile **EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ (04), ZİRAAT VE AVCILIK (16), GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ (06)** ve **İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ (07)** sektörleri **birincil öncelikli** önder olabilecek sektörler olarak öngörülmektedir.

Diğer bir deyişle gelecek 10 yıllık dönemde, bir yandan altyapı geliştirilirken, diğer yandan da turizm alanında da gelişmeler beklenmekte, ayrıca ziraat, balıkçılık ve su ürünleri sektörlerinin gıda ve içki sektörü ile tümleşeceği öngörülmektedir.

2.2.2. SEKTÖREL KÜMELER

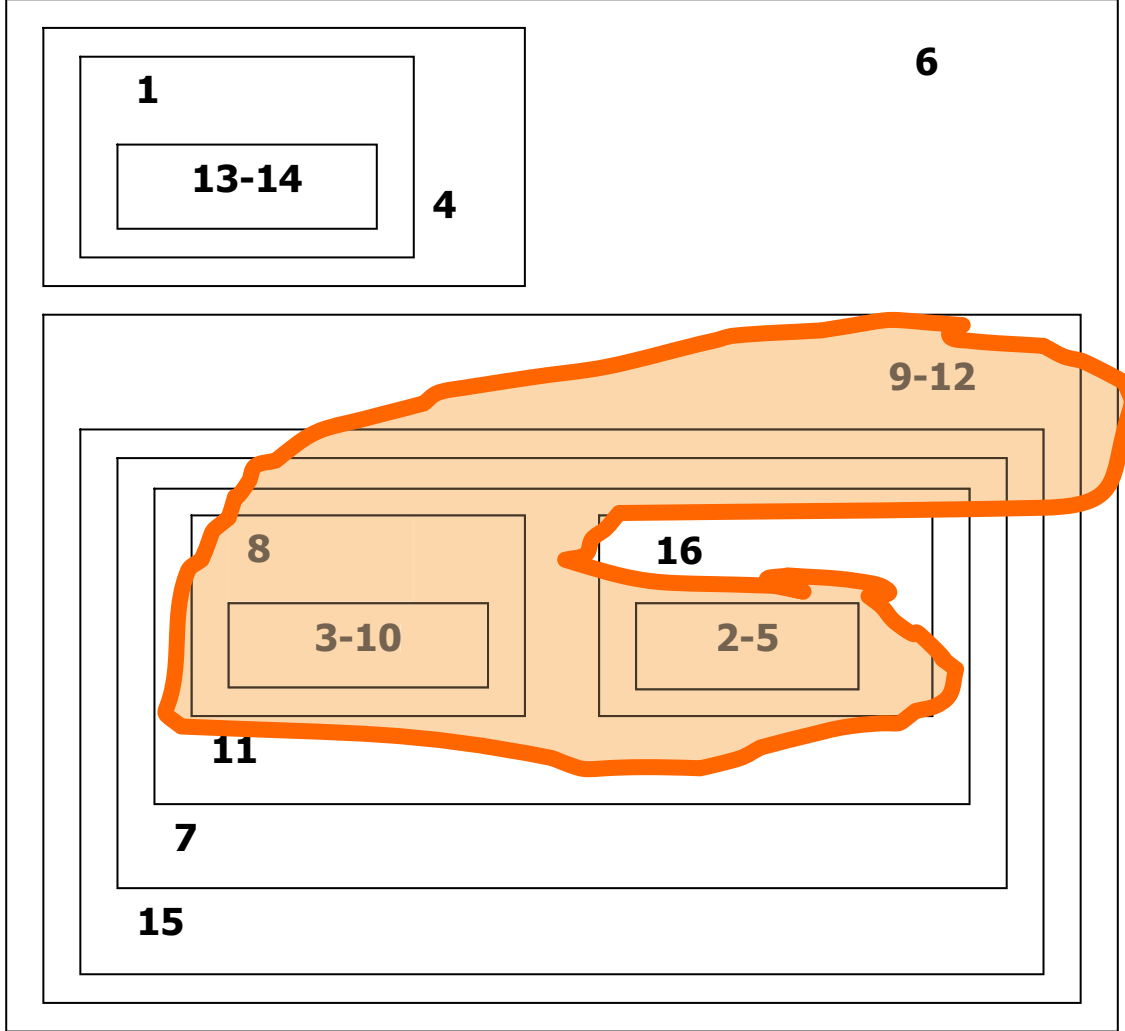
Aşağıda, sektörlerin birbirlerine olan yakınlıklarının her ilde ve bölge genelinde algılanışlarından hareketle elde edilen sektörel kümeler tanıtılmaktadır. Gerek yakınlıklar matrislerinde gerekse kümelerin görselleştirildiği grafiklerde kullanılan sektör kısaltmalarının ankette kullanıldığı şekliyle karşılıkları daha önce Tablo 1’de sunulmuştu. Bir hatırlatma olarak Tablo 1 aşağıda bir kez daha verilmektedir.

Tablo 1. Sektör Tanımları

SEKTÖR 1	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ
SEKTÖR 2	BİLİŞİM
SEKTÖR 3	DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ
SEKTÖR 4	EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ
SEKTÖR 5	ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR
SEKTÖR 6	GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ
SEKTÖR 7	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ
SEKTÖR 8	KİMYA VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN.
SEKTÖR 9	METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇH., ULAŞIM ARACI..
SEKTÖR 10	METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME
SEKTÖR 11	ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
SEKTÖR 12	ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ
SEKTÖR 13	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET
SEKTÖR 14	TURİZM
SEKTÖR 15	ULAŞTIRMA
SEKTÖR 16	ZİRAAT VE AVCILIK

Bu noktada hatırlatılması gereken önemli bir husus da, oluşan kümelerin geleceği şekillendirmek üzere oluşturulacak bir stratejik planın başlangıcını belirleyen bugünkü durumu da yansıtacağı hususudur.

2.2.2.1. ARTVİN

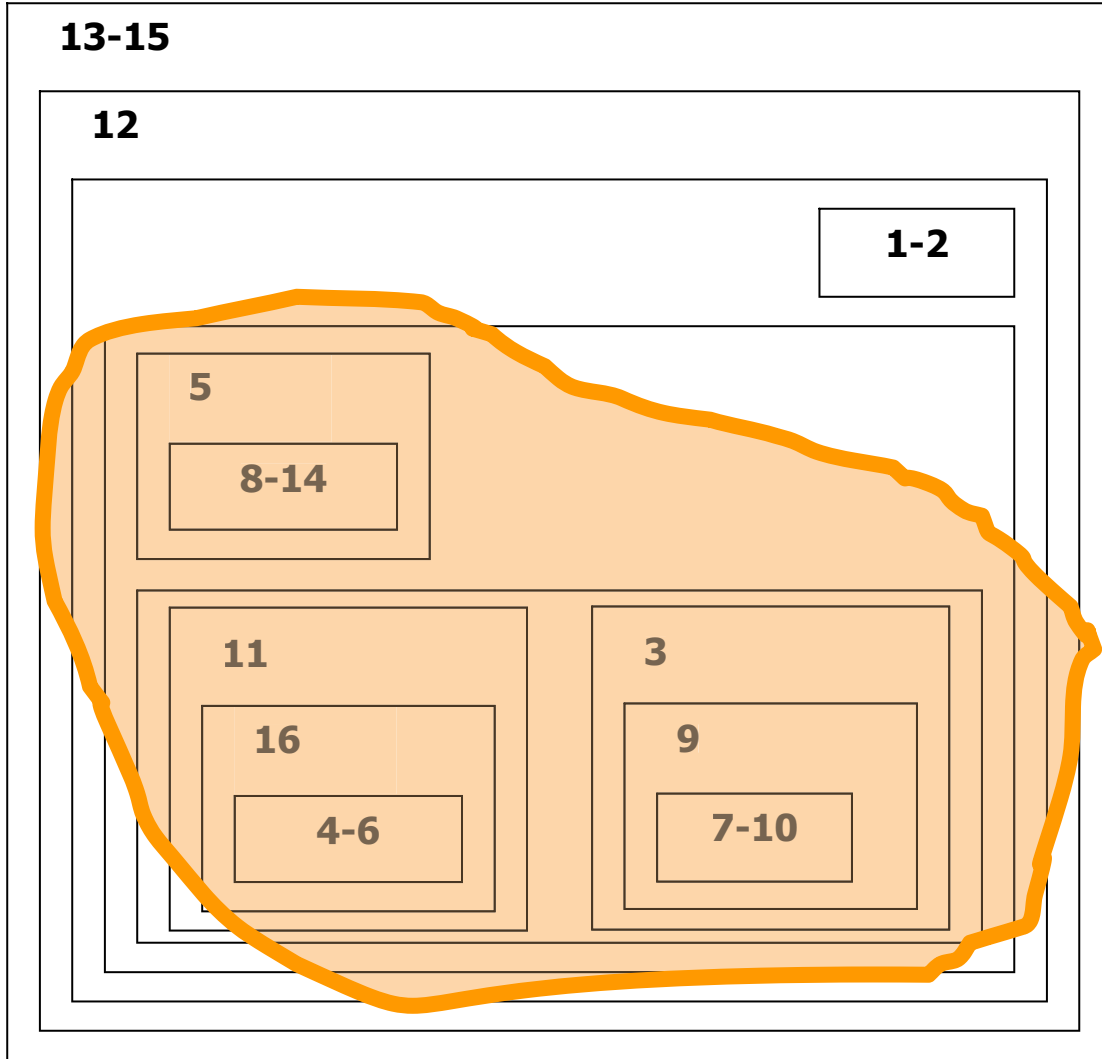
Şekil 10. ARTVİN için öngörülen kümeler

Ankette sorgulanan sektörel ilişkilerden hareketle elde edilen kümeler Şekil 10'da gösterilmiştir.

- *Birinci küme*; DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ (03), METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME (10) ve KİMYA VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN. (08),
- *İkinci küme*; BİLİŞİM (02) ve ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR (05)
- *Üçüncü küme*; METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇH., ULAŞIM ARACI.. (09) ve ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ (12)

Bu üç kümenin, 10 yıl sonrası için öngörülen yapının oluşmasında önder olacak kümeler olarak öngörüldüğü söylenebilir.

2.2.2.2. GİRESUN

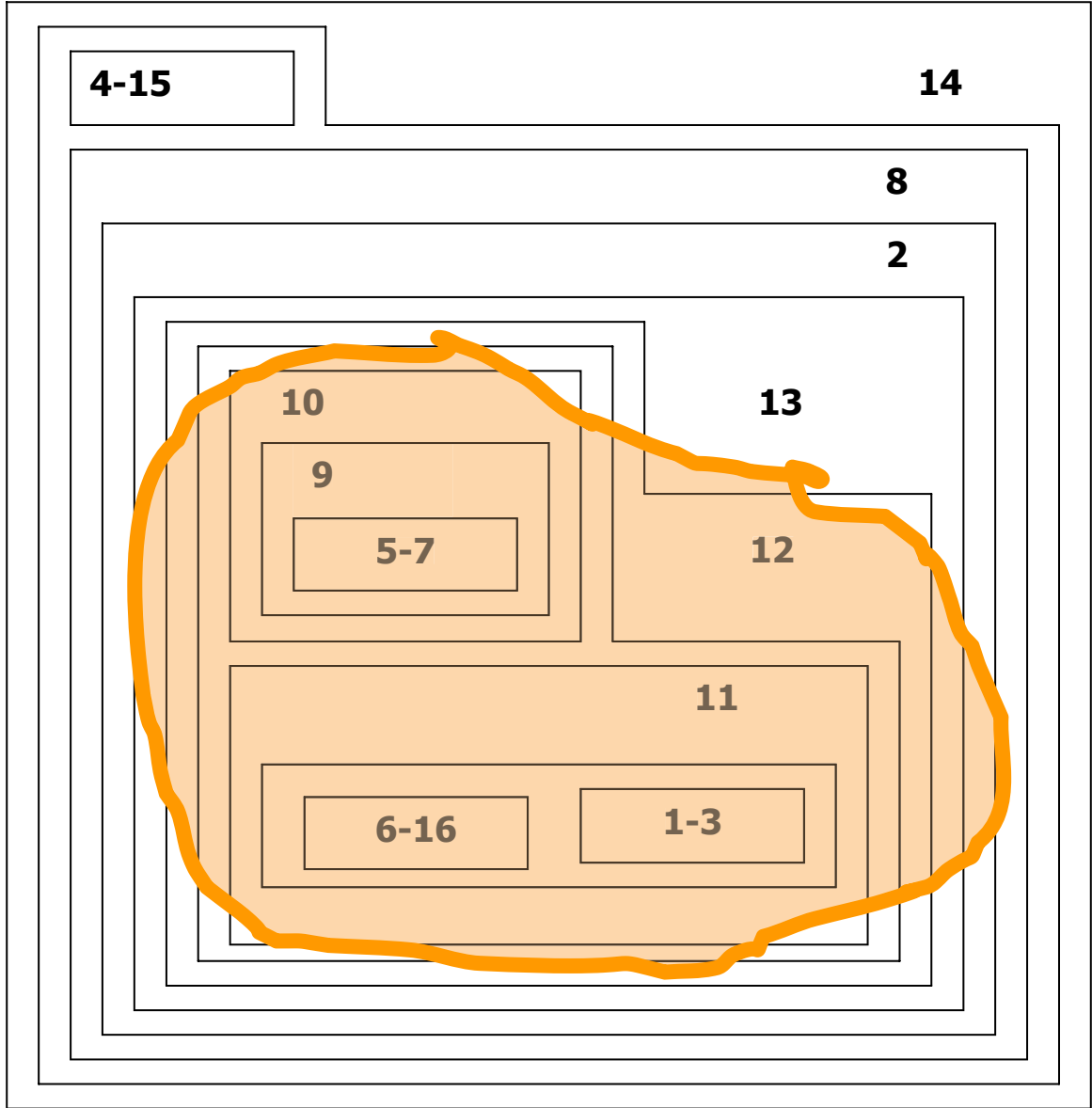
Şekil 11. GİRESUN için öngörülen kümeler

Ankette sorgulanan sektörel ilişkilerden hareketle elde edilen kümeler Şekil 11’de gösterilmiştir.

- *Birinci küme*; EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ (04), GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ (06) ve ZİRAAT VE AVCILIK (16),
- *İkinci küme*; İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ (07), METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME (10), ve METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇH., ULAŞIM ARACI.. (09)
- *Üçüncü küme*; KİMYA VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN. (08), TURİZM (14) ve ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR (05)

Bu üç kümenin, 10 yıl sonrası için öngörülen yapının oluşmasında önder olacak kümeler olarak öngörüldüğü söylenebilir.

2.2.2.3. GÜMÜŞHANE

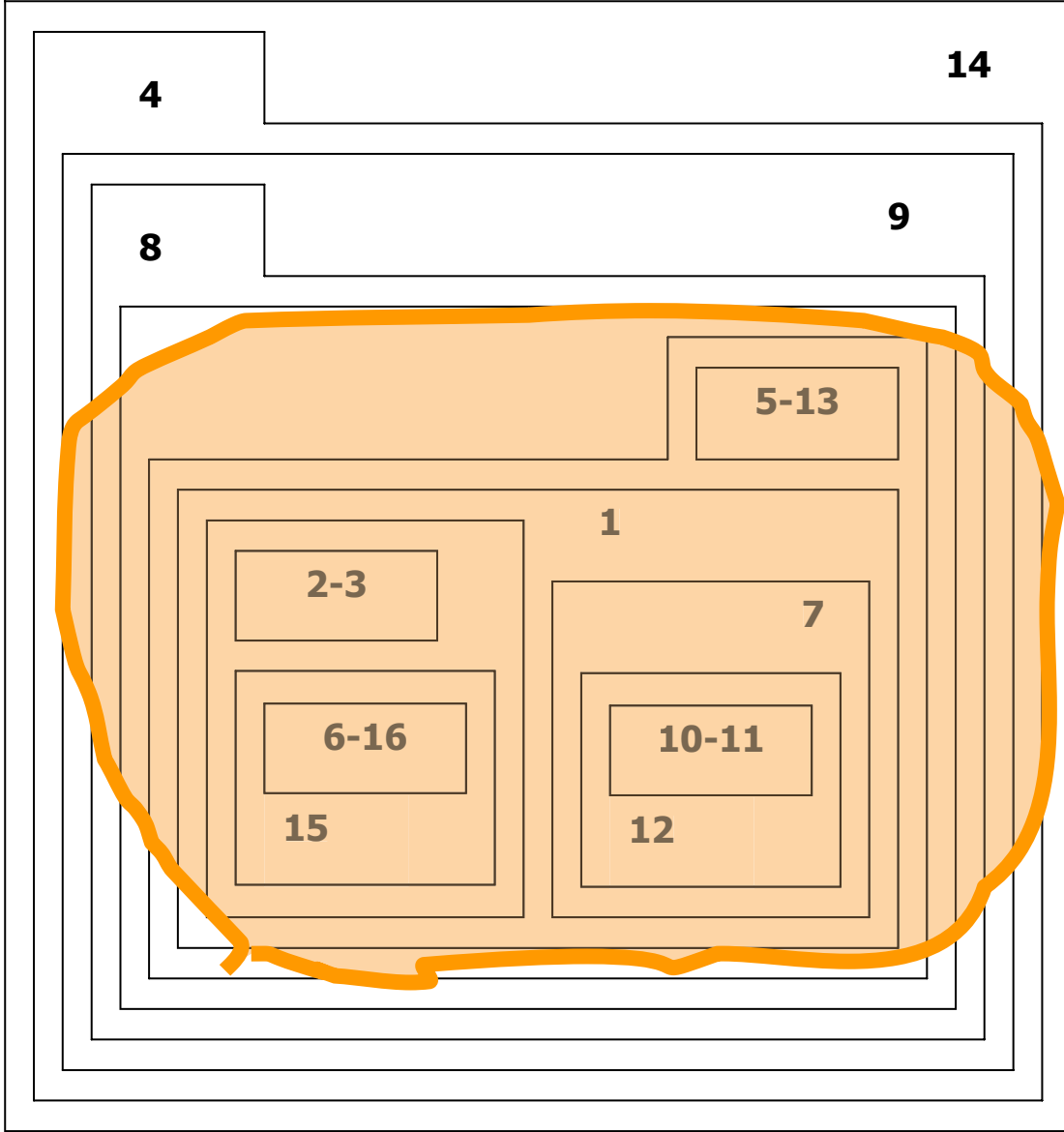
Şekil 12. GÜMÜŞHANE için öngörülen kümeler

Ankette sorgulanan sektörel ilişkilerden hareketle elde edilen kümeler Şekil 12'de gösterilmiştir.

- *Birinci küme*; GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ (06), ZİRAAT VE AVCILIK (16), BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ (01), DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ (03), ve ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA (11),
- *İkinci küme*; ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR (05), İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ (07), METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇH., ULAŞIM ARACI.. (09), ve METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME (10)

Bu iki kümenin, 10 yıl sonrası için öngörülen yapının oluşmasında önder olacak kümeler olarak öngörüldüğü söylenebilir.

2.2.2.4. ORDU

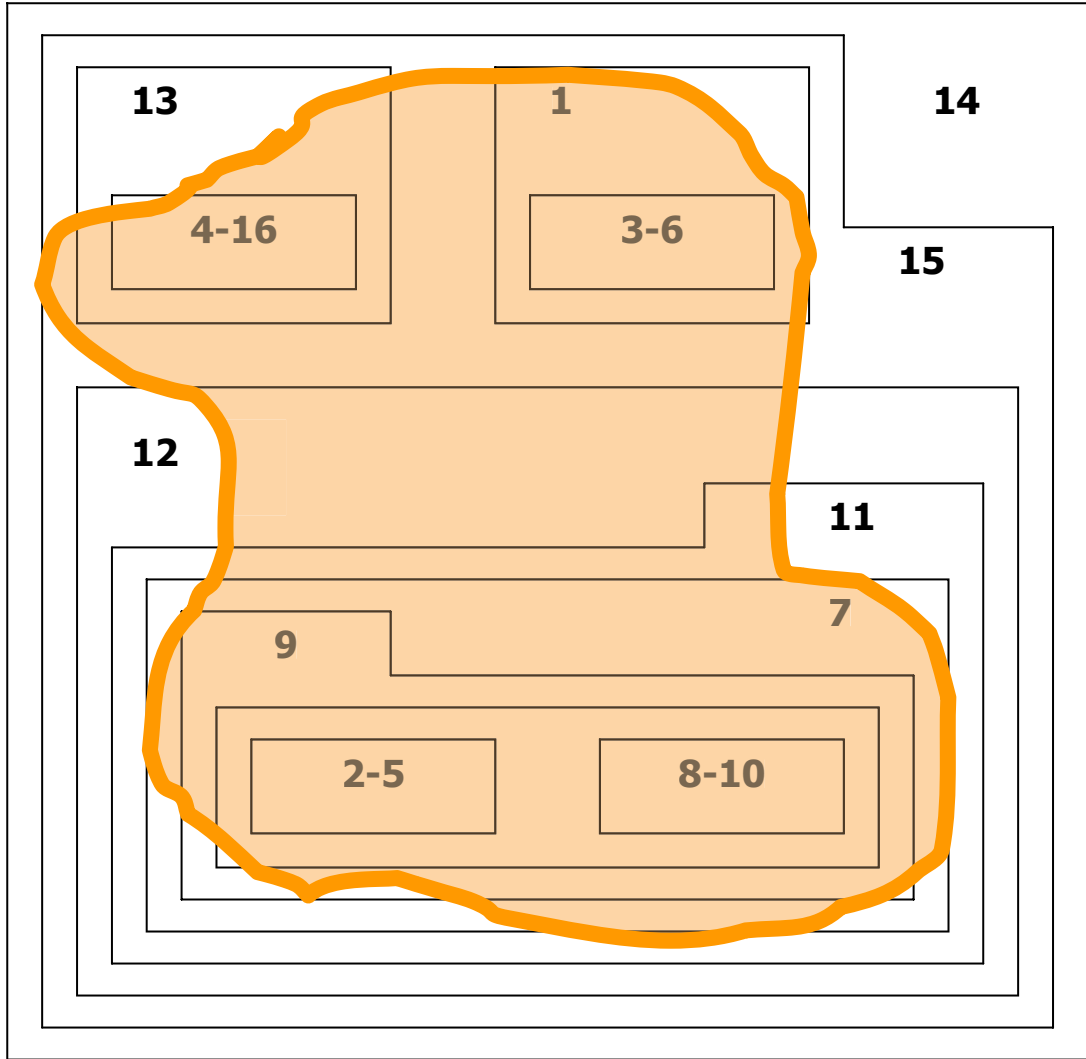
Şekil 13. ORDU için öngörülen kümeler

Ankette sorgulanan sektörel ilişkilerden hareketle elde edilen kümeler Şekil 13'de gösterilmiştir.

- *Birinci küme*; GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİİ (06), ZİRAAT VE AVCILIK (16), BİLİŞİM (02), DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ (03), ve ULAŞTIRMA (15),
- *İkinci küme*; METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME (10), ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA (11), ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ (12) ve İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ (07)
- *Üçüncü küme*; ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR (05), ve TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET (13)

Bu üç kümenin, 10 yıl sonrası için öngörülen yapının oluşmasında önder olacak kümeler olarak öngörüldüğü söylenebilir.

2.2.2.5. RİZE

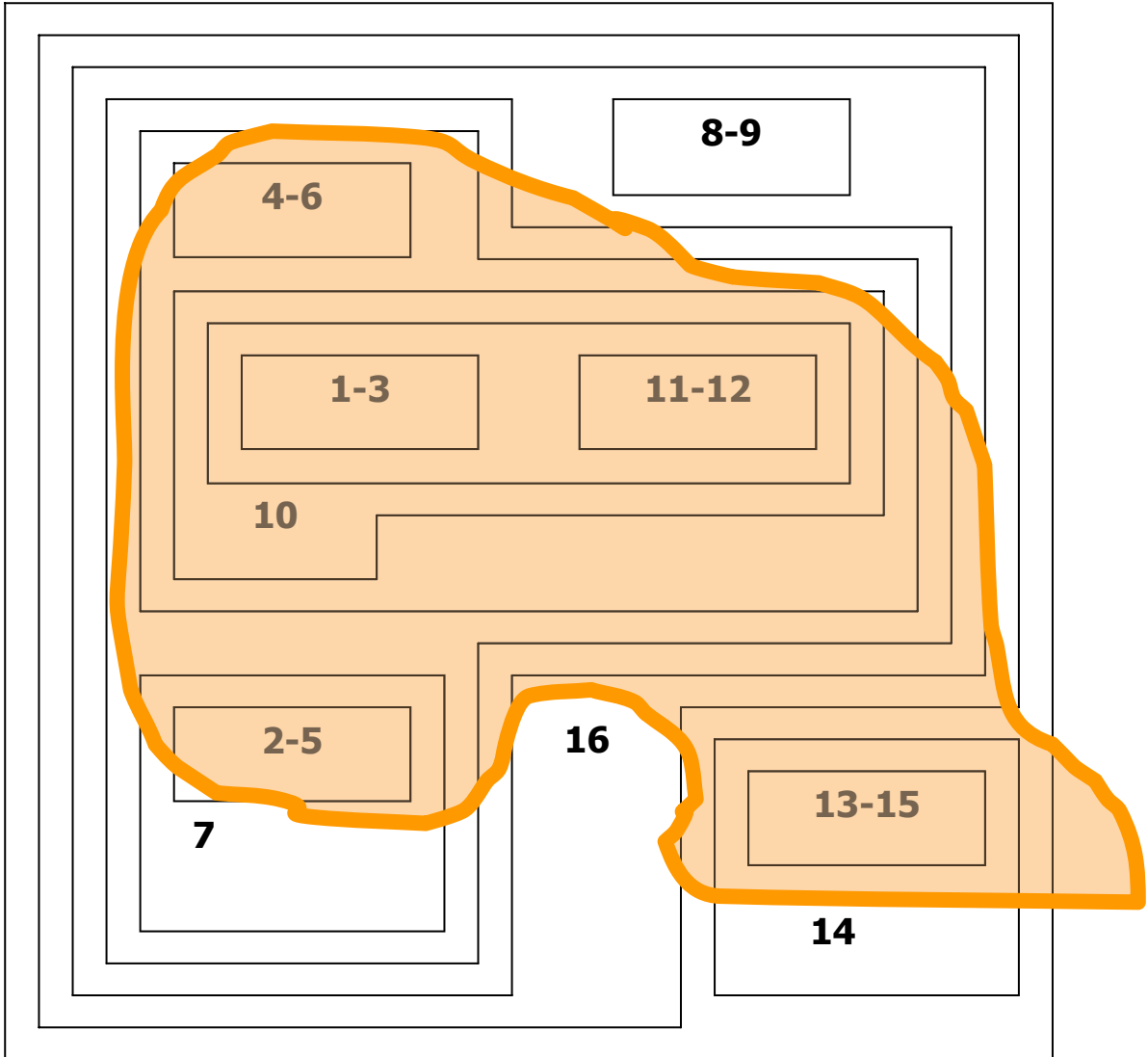
Şekil 14. RİZE için öngörülen kümeler

Ankette sorgulanan sektörel ilişkilerden hareketle elde edilen kümeler Şekil 14'de gösterilmiştir.

- *Birinci küme*; BİLİŞİM (02), ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR (05), KİMYA VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN. (08), METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME (10), ve METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇH., ULAŞIM ARACI.. (09),
- *İkinci küme*; DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ (03), GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ (06), ve BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ (01)
- *Üçüncü küme*; EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ (04), ve ZİRAAT VE AVCILIK (16)

Bu üç kümenin, 10 yıl sonrası için öngörülen yapının oluşmasında önder olacak kümeler olarak öngörüldüğü söylenebilir.

2.2.2.7. BÖLGE GENELİ

Şekil 16. Bölge Geneli için öngörülen kümeler

Ankette sorgulanan sektörel ilişkilerden hareketle elde edilen kümeler Şekil 14'de gösterilmiştir.

- *Birinci küme*, BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ (01), DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ (03), ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA (11), ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ (12), ve METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME (10),
- *İkinci küme*, TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET (13), ve ULAŞTIRMA (15)
- *Üçüncü küme*, EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ (04), ve ZİRAAT VE AVCILIK (16)

Bu üç kümenin, 10 yıl sonrası için öngörülen yapının oluşmasında önder olacak kümeler olarak öngörüldüğü söylenebilir.

2.2.3. SEKTÖR-SORUN İLİŞKİLENDİRMELERİ

Aşağıda, bölge işadamları ve sanayicileri tarafından belirlenmiş olan, sektörler ve sorunlar arasındaki ilişkilendirmeler ile sektörler ve iller esasında öncelikli sorunlar tanıtılmaktadır. Söz konusu bulgular hem tablolarad hem de grafik gösterimlerde özetlenmiştir. Tablolarda ve grafiklerde kullanılan sektör numaralarının, ankette kullanılan şekliyle karşılıkları daha önce Tablo 1'de sunulmuştu. Bir hatırlatma olarak Tablo 1 aşağıda bir kez daha verilmektedir.

Tablo 1. Sektörler

SEKTÖR 1	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ
SEKTÖR 2	BİLİŞİM
SEKTÖR 3	DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ
SEKTÖR 4	EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ
SEKTÖR 5	ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR
SEKTÖR 6	GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ
SEKTÖR 7	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ
SEKTÖR 8	KİMYA VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN.
SEKTÖR 9	METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇH., ULAŞIM ARACI..
SEKTÖR 10	METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME
SEKTÖR 11	ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
SEKTÖR 12	ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ
SEKTÖR 13	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET
SEKTÖR 14	TURİZM
SEKTÖR 15	ULAŞTIRMA
SEKTÖR 16	ZİRAAT VE AVCILIK

Benzer şekilde, sorun numaralarının ankette kullanılan şekliyle karşılıkları da Tablo 9'da verilmektedir.

Tablo 2. Sorunlar

SORUN01	AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ
SORUN02	BÖLGE İNSANININ İÇE DÖNÜKLÜĞÜ
SORUN03	BÜROKRASIYE ULAŞMADAKİ SORUNLAR
SORUN04	COĞRAFİ YAPININ SANAYİLEŞMEYE OLUMSUZ ETKİLERİ
SORUN05	NAKLİYE SORUNU-LİMAN DEMİRYOLU BAĞLANTISININ OLMAMASI
SORUN06	PAZARLAMA SORUNLARI ve PAZARLAMA TEKNİKLERİNİN BİLİNMEMESİ
SORUN07	SANAYİCİ ARASINDAKİ İLETİŞİM (AĞYAPI) EKSİKLİĞİ
SORUN08	SERBEST BÖLGEDEKİ KULLANIM MALİYETLERİNİN YÜKSEK OLMASI
SORUN09	ŞİRKETLEŞME KÜLTÜRÜNÜN OLMAMASI ve KURUMSALLAŞAMAMA
SORUN10	ULUSAL VE ULUSLARARASI TANITIMLARDAKİ EKSİKLİK
SORUN11	ÜNİVERSİTE- SANAYİ İŞBİRLİĞİ EKSİKLİĞİ
SORUN12	YETERSİZ TEŞVİKLER
SORUN13	YETİŞMİŞ ARA ELEMAN İHTİYACI ve MESLEKİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ
SORUN14	YÜKSEK MALİYETLİ FİNANSMAN

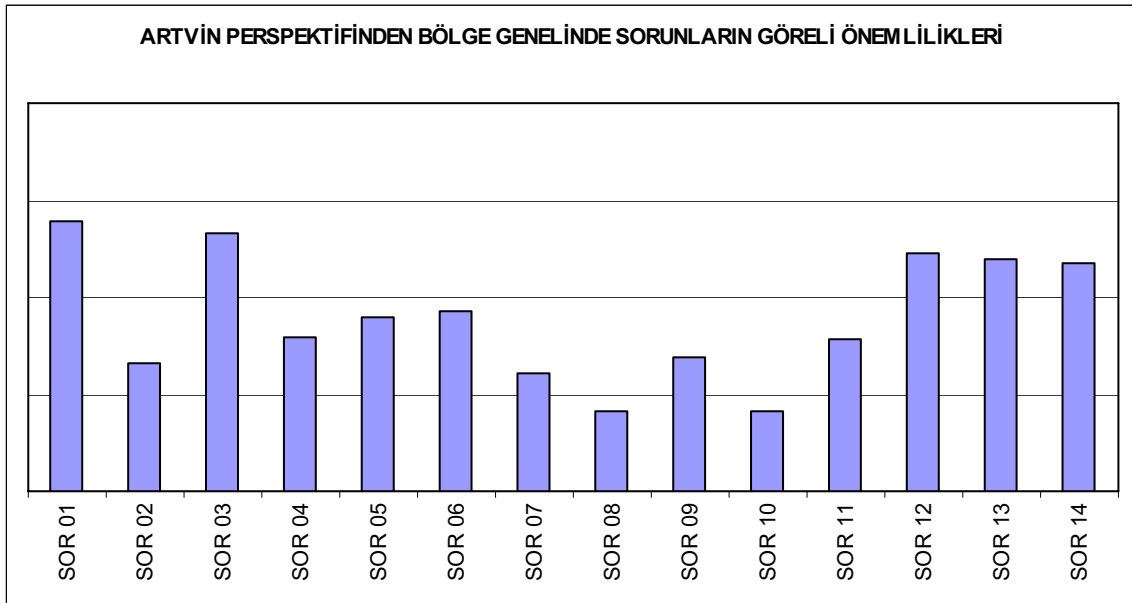
Söz konusu ilişkilendirmeler ve önceliklendirmeler gelecek 10 yıllık sürede geçerliliğini koruyabilecek hususlar olarak ifade edilmektedir.

2.2.3.1. ARTVİN

Tablo 3. Artvin için Sektör – Sorun ilişkilendirmeleri

	SOR 01	SOR 02	SOR 03	SOR 04	SOR 05	SOR 06	SOR 07	SOR 08	SOR 09	SOR 10	SOR 11	SOR 12	SOR 13	SOR 14
SEK 01														
SEK 02														
SEK 03														
SEK 04														
SEK 05														
SEK 06														
SEK 07														
SEK 08														
SEK 09														
SEK 10														
SEK 11														
SEK 12														
SEK 13														
SEK 14														
SEK 15														
SEK 16														
GENEL														

Artvin için öne çıkan Sektör – Sorun ilişkileri Tablo.3'de dolu hücreler olarak gösterilmiştir. Tablonun son satırında ise Artvin için genelde önde gelen sorunlar belirtilmektedir. Bu sorunlar AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ (01), BÜROKRASIYE ULAŞMADAKİ SORUNLAR (03), YETERSİZ TEŞVİKLER (12), YETİŞMİŞ ARA ELEMAN İHTİYACI ve MESLEKİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ (13) dir. Sözkonusu sorunlar ayrıca Şekil 17'de de gösterilmiştir.

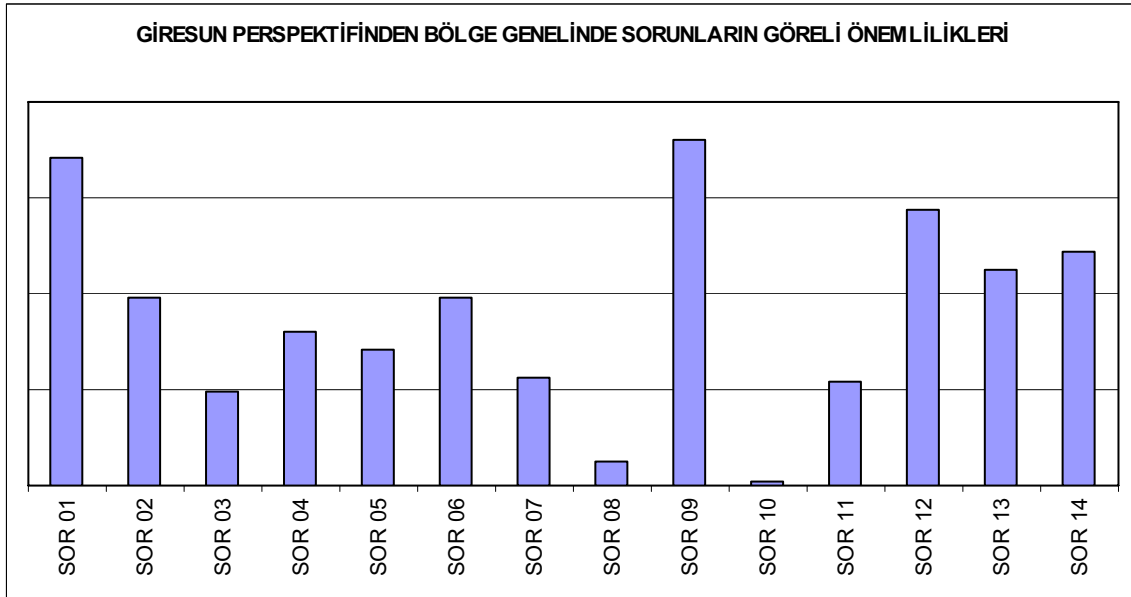
Şekil 17. ARTVİN için öne çıkan sorunlar

2.2.3.2. GİRESUN

Tablo 4. Giresun için Sektör – Sorun ilişkilendirmeleri

	SOR 01	SOR 02	SOR 03	SOR 04	SOR 05	SOR 06	SOR 07	SOR 08	SOR 09	SOR 10	SOR 11	SOR 12	SOR 13	SOR 14
SEK 01	■					■			■			■		
SEK 02	■												■	■
SEK 03					■									
SEK 04		■							■		■		■	
SEK 05	■													
SEK 06						■								■
SEK 07			■				■		■					
SEK 08	■							■						
SEK 09	■	■		■										
SEK 10	■													
SEK 11	■		■			■								■
SEK 12									■					
SEK 13							■						■	
SEK 14		■		■										■
SEK 15												■		
SEK 16		■		■										■
GENEL	■								■			■		

Yukarıdaki Tabloda Giresun için öne çıkan Sektör – Sorun ilişkileri dolu hücreler olarak gösterilmiştir. Tablonun son satırında ise Giresun için genelde önde gelen sorunlar belirtilmektedir. Bu sorunlar, AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ (01), ŞİRKETLEŞME KÜLTÜRÜNÜN OLMAMASI ve KURUMSALLAŞMAMA (09), YETERSİZ TEŞVİKLER (12) dir. Sözkonusu sorunlar ayrıca Şekil 18’de de gösterilmiştir.

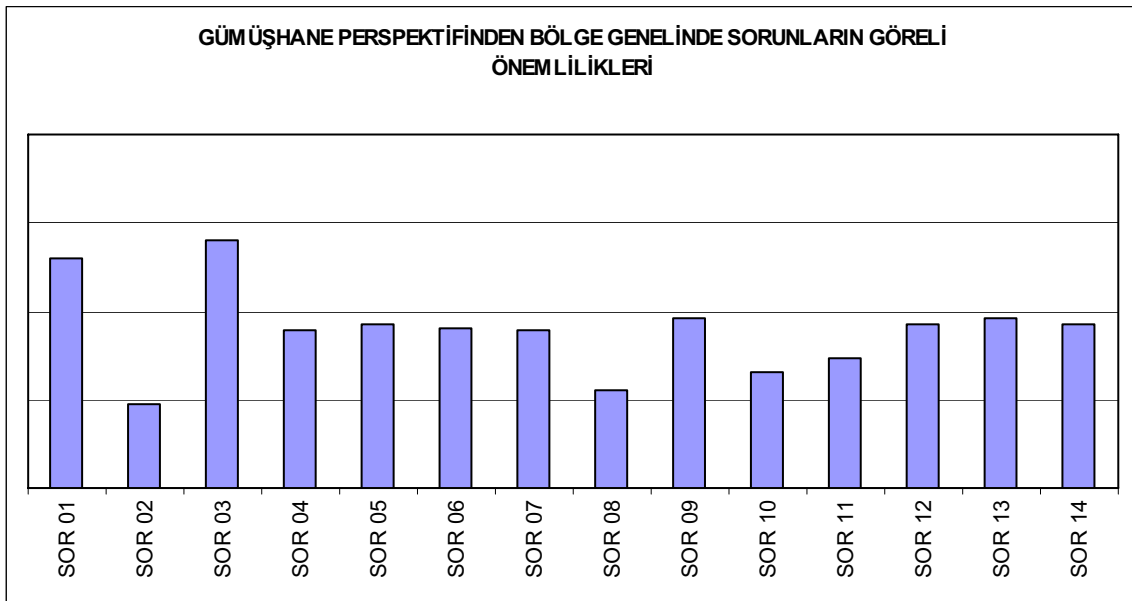
Şekil 18 GİRESUN için öne çıkan sorunlar

2.2.3.3. GÜMÜŞHANE

Tablo 5. Gümüşhane için Sektör – Sorun ilişkilendirmeleri

	SOR 01	SOR 02	SOR 03	SOR 04	SOR 05	SOR 06	SOR 07	SOR 08	SOR 09	SOR 10	SOR 11	SOR 12	SOR 13	SOR 14
SEK 01	■		■		■									
SEK 02	■		■								■			
SEK 03			■	■		■								
SEK 04	■	■								■			■	
SEK 05			■	■			■		■					
SEK 06						■								■
SEK 07			■					■	■					■
SEK 08			■										■	
SEK 09			■	■	■									
SEK 10					■									
SEK 11	■						■						■	
SEK 12	■		■			■		■			■			
SEK 13									■					
SEK 14		■										■	■	
SEK 15	■		■	■	■									
SEK 16	■					■								
GENEL	■		■											

Yukarıdaki Tabloda Gümüşhane için öne çıkan Sektör – Sorun ilişkileri dolu hücreler olarak gösterilmiştir. Tablonun son satırında ise Kayseri için genelde önde gelen sorunlar belirtilmektedir. Bu sorunlar AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ (01), BÜROKRASİYE ULAŞMADAKİ SORUNLAR (03) dir. Söz konusu sorunlar ayrıca Şekil 19'da da gösterilmiştir.

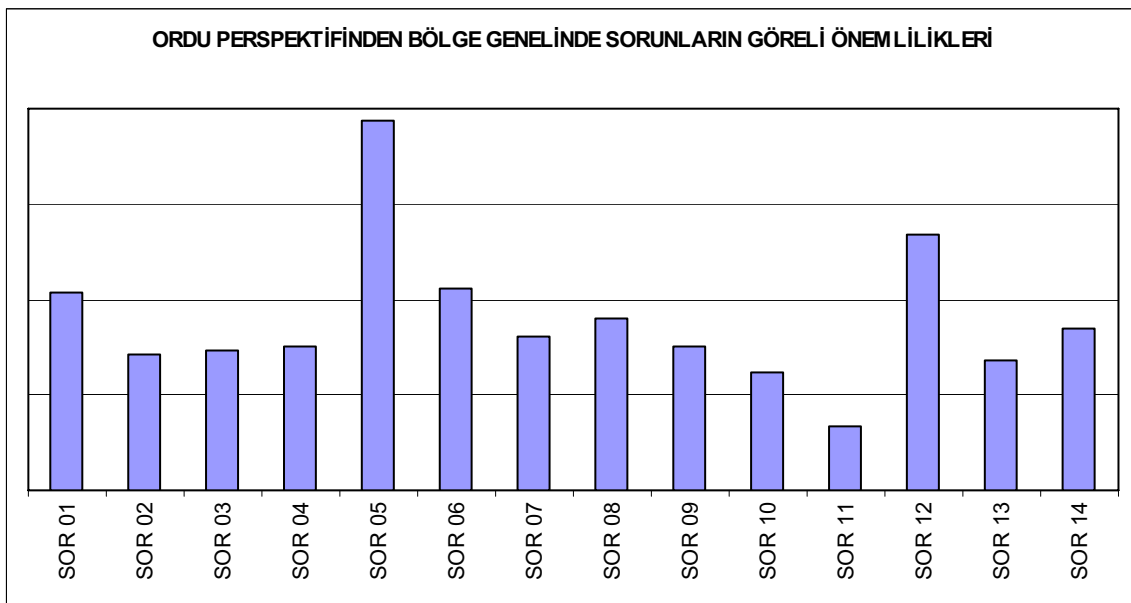
Şekil 19. GÜMÜŞHANE için öne çıkan sorunlar

2.2.3.4. ORDU

Tablo 6. Ordu için Sektör – Sorun ilişkilendirmeleri

	SOR 01	SOR 02	SOR 03	SOR 04	SOR 05	SOR 06	SOR 07	SOR 08	SOR 09	SOR 10	SOR 11	SOR 12	SOR 13	SOR 14
SEK 01														
SEK 02														
SEK 03														
SEK 04														
SEK 05														
SEK 06														
SEK 07														
SEK 08														
SEK 09														
SEK 10														
SEK 11														
SEK 12														
SEK 13														
SEK 14														
SEK 15														
SEK 16														
GENEL														

Yukarıdaki Tabloda Ordu için öne çıkan Sektör – Sorun ilişkileri dolu hücreler olarak gösterilmiştir. Tablonun son satırında ise Ordu için genelde önde gelen sorunlar belirtilmektedir. Tek bir sorun halinde beliren bo genel sorun NAKLİYE SORUNU-LİMAN DEMİRYOLU BAĞLANTISININ OLMAMASI (05) dir. Söz konusu sorunlar ayrıca Şekil 20’de de gösterilmiştir.

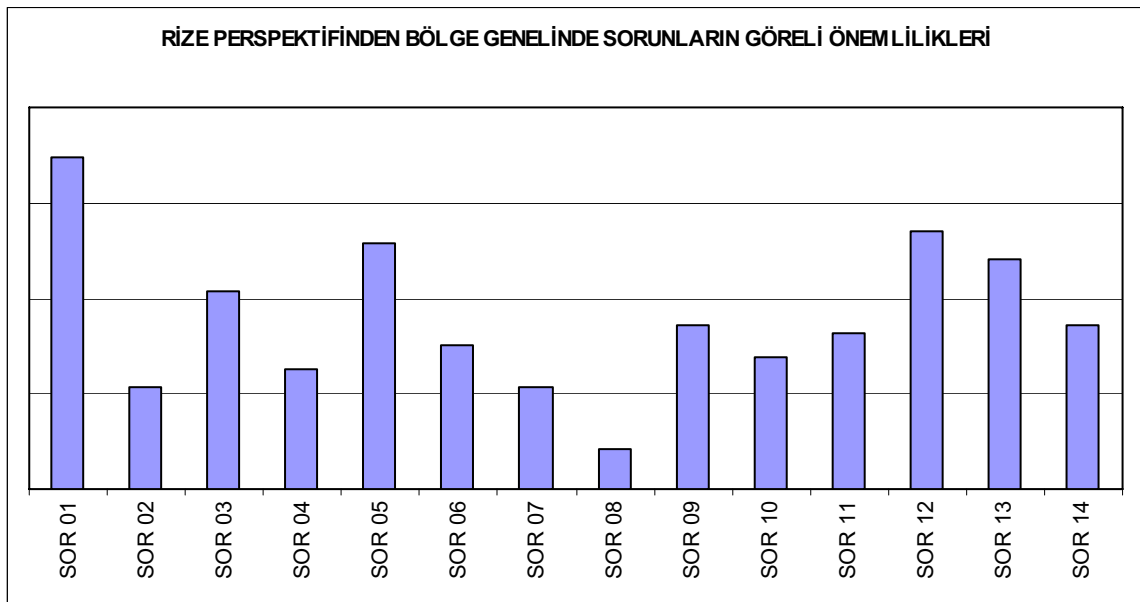
Şekil 20. ORDU için öne çıkan sorunlar

2.2.3.5. RİZE

Tablo 7. Rize için Sektör – Sorun ilişkilendirmeleri

	SOR 01	SOR 02	SOR 03	SOR 04	SOR 05	SOR 06	SOR 07	SOR 08	SOR 09	SOR 10	SOR 11	SOR 12	SOR 13	SOR 14
SEK 01	■				■							■		■
SEK 02									■			■		
SEK 03					■	■						■		■
SEK 04	■	■								■				
SEK 05			■		■									
SEK 06	■				■							■		
SEK 07			■	■							■			■
SEK 08	■		■									■	■	
SEK 09					■									■
SEK 10	■		■			■	■		■			■		■
SEK 11					■				■			■		
SEK 12	■			■							■			
SEK 13					■	■							■	■
SEK 14	■									■		■	■	
SEK 15			■		■				■					
SEK 16												■	■	
GENEL	■				■							■	■	

Yukarıdaki Tabloda Rize için ö ne ç ı kan Sektör – Sorun ilişkileri dolu hücreler olarak gösterilmiştir. Tablonun son satırında ise Rize için genelde ö nde gelen sorunlar belirtilmektedir. Bu sorunlar AR-GE VE Ö ZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞ İ (01), NAKLİYE SORUNU-LİMAN DEMİRYOLU BAĞ LANTISININ OLMAMASI (05), YETERSİZ TEŞ VİKLER (12), YETİŞ MİŞ ARA ELEMAN İHTİYACI ve MESLEKİ EĞ İTİM EKSİKLİĞ İ (13) dir. Sö z konusu sorunlar ayrıca Ş ekil 21’de de gösterilmiştir.

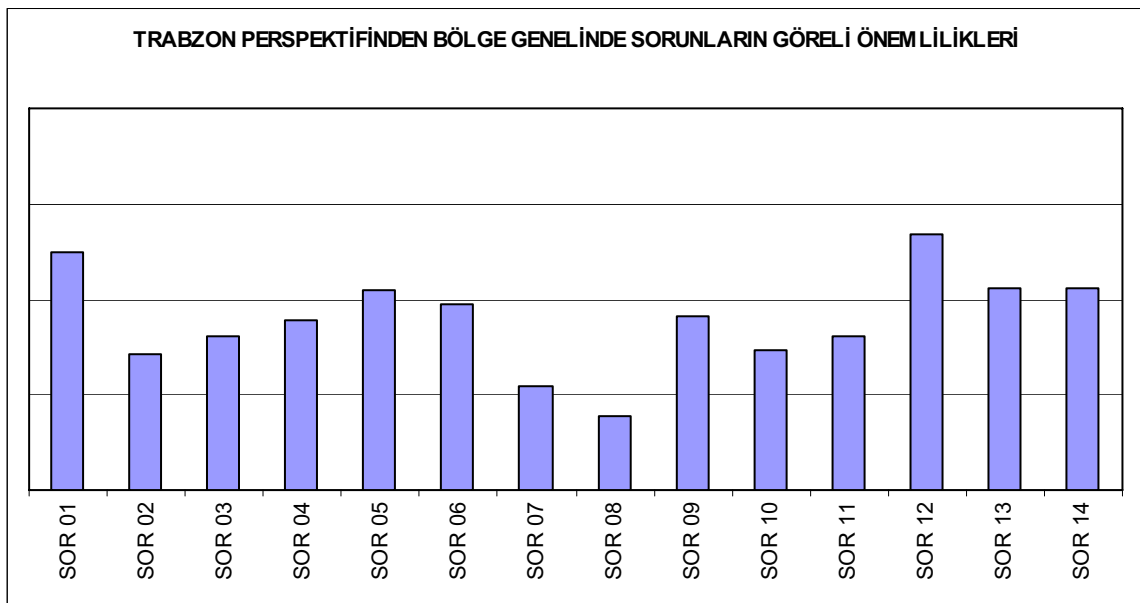
Ş ekil 21 RİZE için ö ne ç ı kan sorunlar

2.2.3.6. TRABZON

Tablo 8. Trabzon için Sektör – Sorun ilişkilendirmeleri

	SOR 01	SOR 02	SOR 03	SOR 04	SOR 05	SOR 06	SOR 07	SOR 08	SOR 09	SOR 10	SOR 11	SOR 12	SOR 13	SOR 14
SEK 01	■					■						■		
SEK 02		■									■		■	
SEK 03				■		■							■	
SEK 04		■										■		■
SEK 05	■		■	■								■		■
SEK 06	■					■							■	■
SEK 07				■					■					
SEK 08	■												■	■
SEK 09	■				■							■		
SEK 10	■			■	■							■		
SEK 11	■				■								■	
SEK 12	■											■		
SEK 13					■				■					■
SEK 14		■	■							■		■	■	
SEK 15			■	■	■							■		
SEK 16	■					■								
GENEL	■											■		

Yukarıdaki Tabloda Trabzon için öne çıkan Sektör – Sorun ilişkileri dolu hücreler olarak gösterilmiştir. Tablonun son satırında ise Trabzon için genelde önde gelen sorunlar belirtilmektedir. Bu sorunlar AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ (01), YETERSİZ TEŞVİKLER (12) dir. Söz konusu sorunlar ayrıca Şekil 22’de de gösterilmiştir.

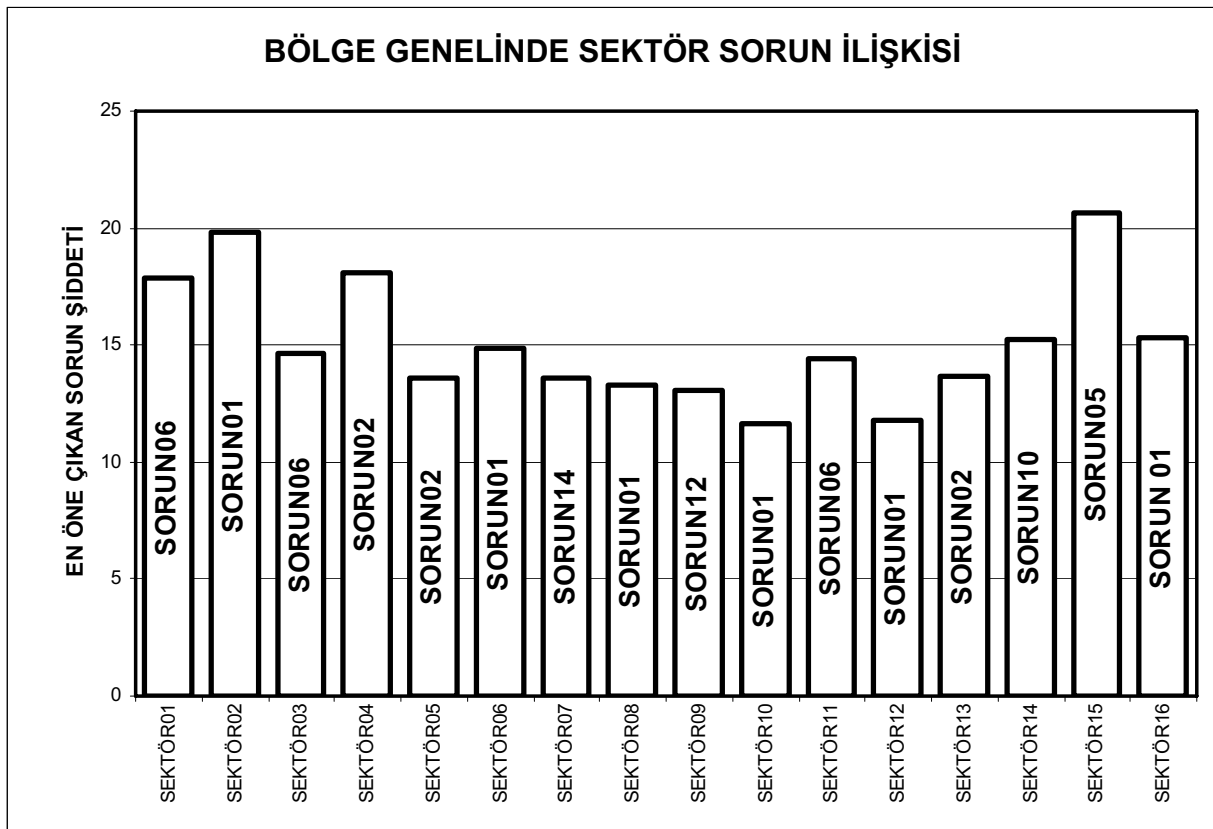
Şekil 22 TRABZON için öne çıkan sorunlar

2.2.3.7. BÖLGE GENELİ

Tablo 9. Bölge geneli için Sektör – Sorun ilişkilendirmeleri

	SOR 01	SOR 02	SOR 03	SOR 04	SOR 05	SOR 06	SOR 07	SOR 08	SOR 09	SOR 10	SOR 11	SOR 12	SOR 13	SOR 14
SEKTÖR 01														
SEKTÖR 02														
SEKTÖR 03														
SEKTÖR 04														
SEKTÖR 05														
SEKTÖR 06														
SEKTÖR 07														
SEKTÖR 08														
SEKTÖR 09														
SEKTÖR 10														
SEKTÖR 11														
SEKTÖR 12														
SEKTÖR 13														
SEKTÖR 14														
SEKTÖR 15														
SEKTÖR 16														
GENEL														

Yukarıdaki Tabloda Bölge Geneli için öne çıkan Sektör – Sorun ilişkileri dolu hücreler olarak gösterilmiştir. Ayrıca, her sektör için Bölge Genelinde en önde olduğu ifade edilen sorunlar Şekil 23'de gösterilmiştir.

Şekil 23. Sektörler için Bölge Genelî perspektifinde öne çıkan sorunlar

Şekil 23 incelendiğinde bazı sorunların, örneğin AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ (01), PAZARLAMA SORUNLARI ve PAZARLAMA TEKNİKLERİNİN BİLİNMEMESİ (06), ve YETERSİZ TEŞVİKLER (12), birden fazla sektör için en önemli sorun olarak belirtildiği görülmektedir.

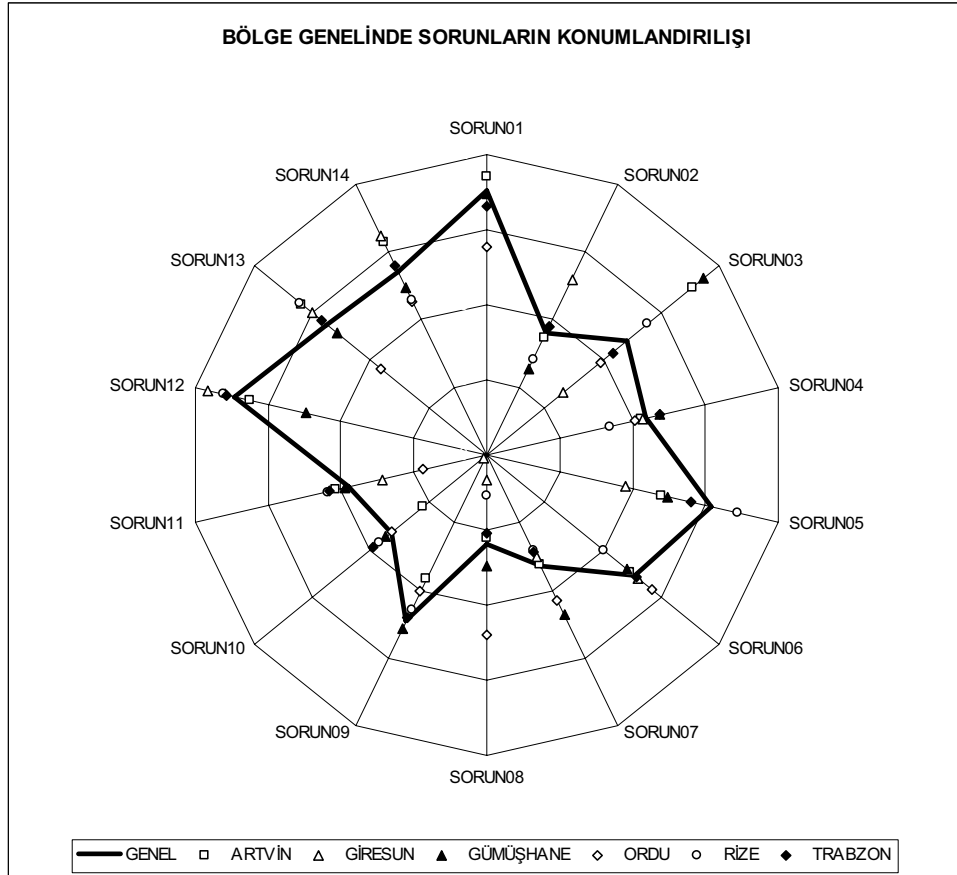
Bölge Genelinde sektörlerin bileşkesi olarak bakıldığında ö ne çıkan Sektör – Sorun ilişkileri ise dolu hücrelerle Tablo 10'da ve gösterilmiştir.

Tablo 10. Bölge geneli için ö ne çıkan Sektör – Sorun ilişkileri

	SOR 01	SOR 02	SOR 03	SOR 04	SOR 05	SOR 06	SOR 07	SOR 08	SOR 09	SOR 10	SOR 11	SOR 12	SOR 13	SOR 14
GENEL														

Bölge genelinde 10 yıllık bir sürede ö ngörülen sektörel yapının oluşması sürecinde, Şekil 24'de gösterildiği üzere;

- **AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ (01)**, **NAKLİYE SORUNU-LİMAN DEMİRYOLU BAĞLANTISININ OLMAMASI (05)**, **YETERSİZ TEŞVİKLER (12)** ve **YETİŞMİŞ ARA ELEMAN İHTİYACI** ve **MESLEKİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ (13)** en ö ne çıkan sorunlar grubunu oluşturmaktadır.
- İkincil önemli sorunlar olarak da **BÜROKRASIYE ULAŞMADAKİ SORUNLAR (03)**, **COĞRAFI YAPININ SANAYİLEŞMEYE OLUMSUZ ETKİLERİ (04)**, **ŞİRKETLEŞME KÜLTÜRÜNÜN OLMAMASI** ve **KURUMSALLAŞMAMA (09)** ve **YÜKSEK MALİYETLİ FİNANSMAN (14)** sorunları gündeme gelmektedir.

Şekil 24. Bölge Genelinde için ö ne çıkan sorunlar

3. DOĞU KARADENİZ BÖLGE İLLERİ ÖZELİNDE EKONOMİK DURUM TESPİTİ ÇALIŞMASI

Ekonomik durum tespiti Doğu Karadeniz Bölgesinde araştırmay konu iller, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon bağlamında birbirini tamamlayan iki yaklaşımla gerçekleştirildi.

- ✦ İlk yaklaşımda, Devlet İstatistik Enstitüsü, DİE'den temin edilen verilerle Karar Danışmanlık, tarafından sektörlerin karşılaştırmalı üstünlük analizleri yapıldı. Çalışma 2001 yılı itibariyle ve 10'dan fazla işçi çalıştıran işyerleri ile sınırlı kalmıştır.
- ✦ İkinci yaklaşımda da, Doğu Karadeniz Bölgesi Kalkınma Sempozyumunda 13-14 Ekim 2005 tarihlerinde TÜİK tarafından hazırlanarak sunulan Doğu Karadeniz Bölgesi Seçilmiş Ekonomik Göstergeleri başlıklı sunumdaki içerik yer almaktadır.

Aşağıda sırasıyla her iki çalışma ve ilk yaklaşımdaki verilerin analizi ile elde edilen karşılaştırmalı üstünlüklerin analizine yönelik çalışmanın bulguları tanıtılmaktadır.

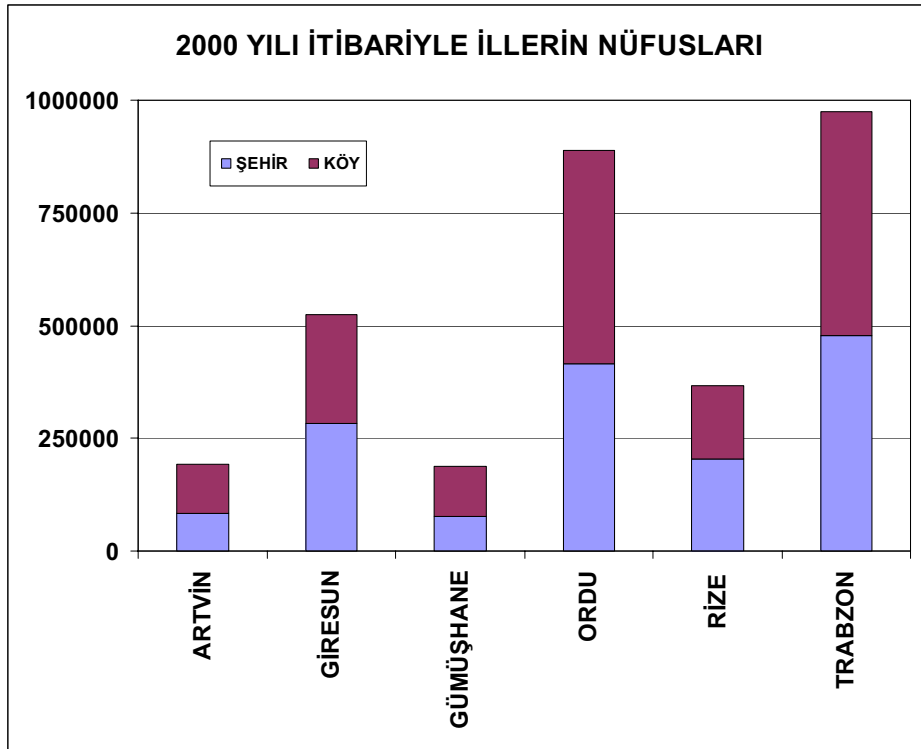
3.1. SEKTÖRLERİN KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLERİNİN TESPİTİNE YÖNELİK ÇALIŞMANIN VERİ VE BULGULARI

3.1.1. NÜFUSA İLİŞKİN BİLGİLER

Tablo 11. 2000 yılı itibariyle ilgili illerin nüfusları

İLLER	NÜFUS (2000)		
	Toplam	Şehir	Köy
Artvin	191934	84259	107675
Giresun	523819	283386	240433
Gümüşhane	186953	77585	109368
Ordu	887765	416362	471403
Rize	365938	205291	160647
Trabzon	975137	478792	496345
Bölge Toplamı (6 İl)	3131546	1545676	1585870
Türkiye	67 803 927	44 006 274	23 797 653

Tablo 11'de, 2000 yılı itibariyle bölgede bu çalışma kapsamında kalan illere ilişkin nüfus bilgileri özetlenmiş ve aynı bilgiler ayrıca grafik olarak da Şekil 25'te görselleştirilmiştir.

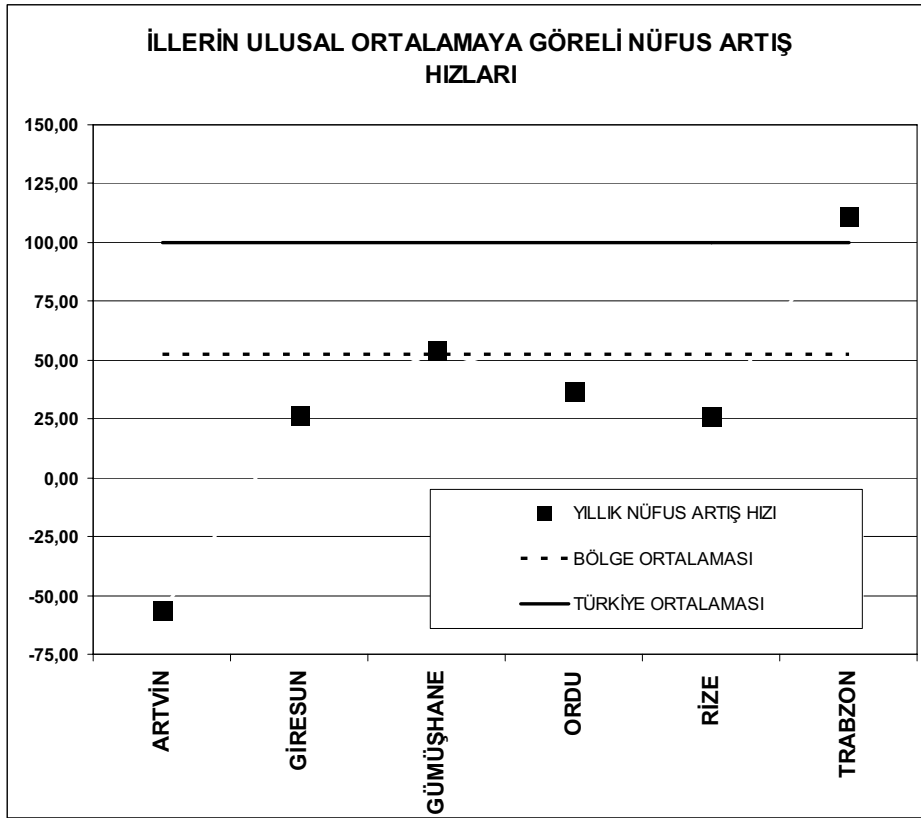
Şekil 25. Bölge İllerinin nüfusları

Tablo 12. 2000 yılı itibarıyla ilgili illerin nüfus artış hızları

İLLER	Nüfus Artış Hızı (‰)
Artvin	-10,34
Giresun	4,84
Gümüşhane	9,87
Ordu	6,71
Rize	4,8
Trabzon	20,31
Bölge Ortalaması	9,55
Türkiye	18,28

Tablo 12’da ise, 2000 yılı itibarıyla bölgede bu çalışma kapsamında kalan illere ilişkin nüfus değişim oranları özetlenmiştir. Aynı bilgiler ayrıca grafik olarak da Şekil 26’da görselleştirilmiştir. Şekil 26’da ayrıca, karşılaştırmaya olanak sağlamak üzere bölgesel ve ulusal ortalama değişim oranları da belirtilmiştir. Gözlemler aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- **Çalışma kapsamında kalan iller içinde sadece Trabzon’un nüfus artış oranı hem ulusal hem de bölge ortalamasından fazladır.**
- **Bölgedeki bu çalışma kapsamında kalan Trabzon dışındaki illerden Gümüşhane dışındaki diğer illerin nüfus artış oranları ise hem ulusal hem de bölge ortalamalarının altındadır.**
- **Artvin ilinin nüfusu ise mutlak değer olarak azalmaktadır.**

Şekil 26. Bölge İllerinin görelî nüfus değişim oranları

3.1.2. SEKTÖRLERİN AKÇA GİRDİ/ÇIKTI VE KATMA DEĞER GETİRİLERİ¹

Yukarıda belirtilen sektörlerle ilişkin eldeki DİE kaynaklı veriler Tablo 13-20'da özetlenmiştir. Bazı hücrelerdeki değerlerin "0" olmasının nedeni, daha önce de deyinildiği gibi, söz konusu verilerin sadece 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeleri kapsamından kaynaklanmaktadır. Esasen, veri olan sektörlerin tümü için çoğu kez verisi olmayan küçük işletmelerin katkısının rekabet üstünlüğü getirebilecek büyüklükte olmayacağı düşünülebilir. Bu nedenle, analiz sonuçları yorumlanırken bu husus dikkate alınmayacaktır.

¹ İMALAT SANAYİ (ISIC- 3) VE MADENCİLİK VE TAŞOCAKÇILIĞI (ISIC- 2) SEKTÖRLERİ İÇİN 2001 YILI İTİBARIYLA OLAN VERİLERDİR.

3.1.2.1. Gıda içki ve tütün sanayi (31)

Tablo 13. Gıda, içki ve tütün sanayii akçasal bilgiler

İL	İSTİHDAM (KİŞİ)	GİRDİ (YTL)	ÇIKTI (YTL)	KATMA DEĞER (YTL)
ARTVİN	1032	19530357	26953366	7423009
GİRESUN	2392	401161484	457714829	56553345
GÜMÜŞHANE	24	668699	908655	239956
ORDU	2942	484426772	504785082	20358310
RİZE	8358	316630669	409981109	93350440
TRABZON	3774	257406987	332866890	75459903
BÖLGE TOPLAMI (6 İL)	18522	1479824968	1733209931	253384963
TÜRKİYE	166514	12136592803	19459554859	7322962056

3.1.2.2. Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi (32)

Tablo 14. Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi akçasal bilgiler

İL	İSTİHDAM (KİŞİ)	GİRDİ (YTL)	ÇIKTI (YTL)	KATMA DEĞER (YTL)
ARTVİN	0	0	0	0
GİRESUN	0	0	0	0
GÜMÜŞHANE	0	0	0	0
ORDU	257	5301327	8587667	3286340
RİZE	0	0	0	0
TRABZON	0	0	0	0
BÖLGE TOPLAMI (6 İL)	257	5301327	8587667	3286340
TÜRKİYE	388333	14088457235	21304244302	7215787067

3.1.2.3. Orman ürünleri ve mobilya sanayi (33)

Tablo 15. Orman ürünleri ve mobilya sanayi akçasal bilgiler

İL	İSTİHDAM (KİŞİ)	GİRDİ (YTL)	ÇIKTI (YTL)	KATMA DEĞER (YTL)
ARTVİN	0	0	0	0
GİRESUN	77	2678678	3175296	496618
GÜMÜŞHANE	0	0	0	0
ORDU	667	32044980	51611129	19566149
RİZE	0	0	0	0
TRABZON	284	4188610	6321390	2132780
BÖLGE TOPLAMI (6 İL)	1028	38912268	61107815	22195547
TÜRKİYE	24721	758753220	1148237270	389484050

3.1.2.4. Kağıt-Kağıt ürünleri ve basım sanayi (34)

Tablo 16. Kağıt-Kağıt ürünleri ve basım sanayi akçasal bilgiler

İL	İSTİHDAM (KİŞİ)	GİRDİ (YTL)	ÇIKTI (YTL)	KATMA DEĞER (YTL)
ARTVİN	0	0	0	0
GİRESUN	382	10417552	17914057	7496505
GÜMÜŞHANE	0	0	0	0
ORDU	0	0	0	0
RİZE	0	0	0	0
TRABZON	0	0	0	0
BÖLGE TOPLAMI (6 İL)	382	10417552	17914057	7496505
TÜRKİYE	32383	1791257878	2831107700	1039849822

3.1.2.5. Kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik ürünleri sanayi (35)

Tablo 17. Kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik ürünleri sanayi akçasal bilgiler

İL	İSTİHDAM (KİŞİ)	GİRDİ (YTL)	ÇIKTI (YTL)	KATMA DEĞER (YTL)
ARTVİN	0	0	0	0
GİRESUN	0	0	0	0
GÜMÜŞHANE	121	457371	1468711	1011340
ORDU	0	0	0	0
RİZE	0	0	0	0
TRABZON	116	6766926	9569925	2802999
BÖLGE TOPLAMI (6 İL)	237	7224297	11038636	3814339
TÜRKİYE	106701	18602533303	28803572899	10201039596

3.1.2.6. Taş ve toprağa dayalı sanayi (36)

Tablo 18. Taş ve toprağa dayalı sanayi akçasal bilgiler

İL	İSTİHDAM (KİŞİ)	GİRDİ (YTL)	ÇIKTI (YTL)	KATMA DEĞER (YTL)
ARTVİN	0	0	0	0
GİRESUN	0	0	0	0
GÜMÜŞHANE	0	0	0	0
ORDU	450	15209440	44908267	29698827
RİZE	0	0	0	0
TRABZON	339	6012094	9007358	2995264
BÖLGE TOPLAMI (6 İL)	789	21221534	53915625	32694091
TÜRKİYE	68087	2451476455	4914110781	2462634326

3.1.2.7. Metal ana sanayi (37)

Tablo 19. Metal ana sanayi akçasal bilgiler

İL	İSTİHDAM (KİŞİ)	GİRDİ (YTL)	ÇIKTI (YTL)	KATMA DEĞER (YTL)
ARTVİN	0	0	0	0
GİRESUN	0	0	0	0
GÜMÜŞHANE	0	0	0	0
ORDU	0	0	0	0
RİZE	0	0	0	0
TRABZON	192	9951475	11397999	1446524
BÖLGE TOPLAMI (6 İL)	192	9951475	11397999	1446524
TÜRKİYE	55357	5927727786	8144820613	2217092827

3.1.2.8. Metal eşya-makina teçhizat, ulaşım aracı, ilmi ve mesleki aletler sanayi (38)

Tablo 20. Metal eşya-makina teçhizat, ulaşım aracı, ilmi ve mesleki aletler sanayi akçasal bilgiler

İL	İSTİHDAM (KİŞİ)	GİRDİ (YTL)	ÇIKTI (YTL)	KATMA DEĞER (YTL)
ARTVİN	0	0	0	0
GİRESUN	0	0	0	0
GÜMÜŞHANE	0	0	0	0
ORDU	0	0	0	0
RİZE	0	0	0	0
TRABZON	393	6500383	10347414	3847031
BÖLGE TOPLAMI (6 İL)	393	6500383	10347414	3847031
TÜRKİYE	244172	12939318044	20573449994	7634131950

3.1.3. KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLER KAVRAMI VE KATSAYISI (KÜK) TANIMI

Sektörler arasındaki karşılaştırmalı üstünlükleri elde etmek için yapılan ekonometrik analizin amacı, genellikle sektörlerin il/bölge bazlı Karşılaştırmalı Üstünlük Katsayı (KÜK) değerlerinin belirlenmesidir. Böylece hem illerin hem de sektörlerin göreli rekabet üstünlükleri tanımlanabilmektedir. Verilerin kısıtlı olması nedeni ile bu çalışmada sadece bölgesel düzeyde karşılaştırmalar yapılmıştır.

KÜK değerlerinin belirlenmesi için iki temel veri kullanılacaktır; il nüfusu ve sektörün yıllık katma değer getirisi. Bu temel veriler kullanılarak, öncelikle

$$A = [\text{il içi sektörel istihdam (1000 kişi)}] / [\text{ilin nüfusu (1000 kişi)}]$$

$$B = [\text{sektörün il içi yıllık katma değer getirisi (1000 YTL/yıl)}] / [\text{ilin yıllık toplam katma değer getirisi (1000 YTL/yıl)}]$$

$$C = [\text{sektörün il içi yıllık katma değer getirisi (1000 YTL/yıl)}] / [\text{sektörün bölge genelinde yıllık katma değer getirisi (1000 YTL/yıl)}]$$

parametreleri hesaplanır. Bu parametreler sırası ile il için görece istihdam yaratma kapasitesini, sektörün il içerisindeki payını ve ilin sözkonusu sektör açısından bölgedeki payını tanımlamaktadır. Bu değerler kullanılarak Karşılaştırmalı Üstünlük Katsayısı

$$KÜK = (A \times B \times C)^{1/3}$$

olarak hesaplanmıştır. © KARAR DANIŞMANLIK

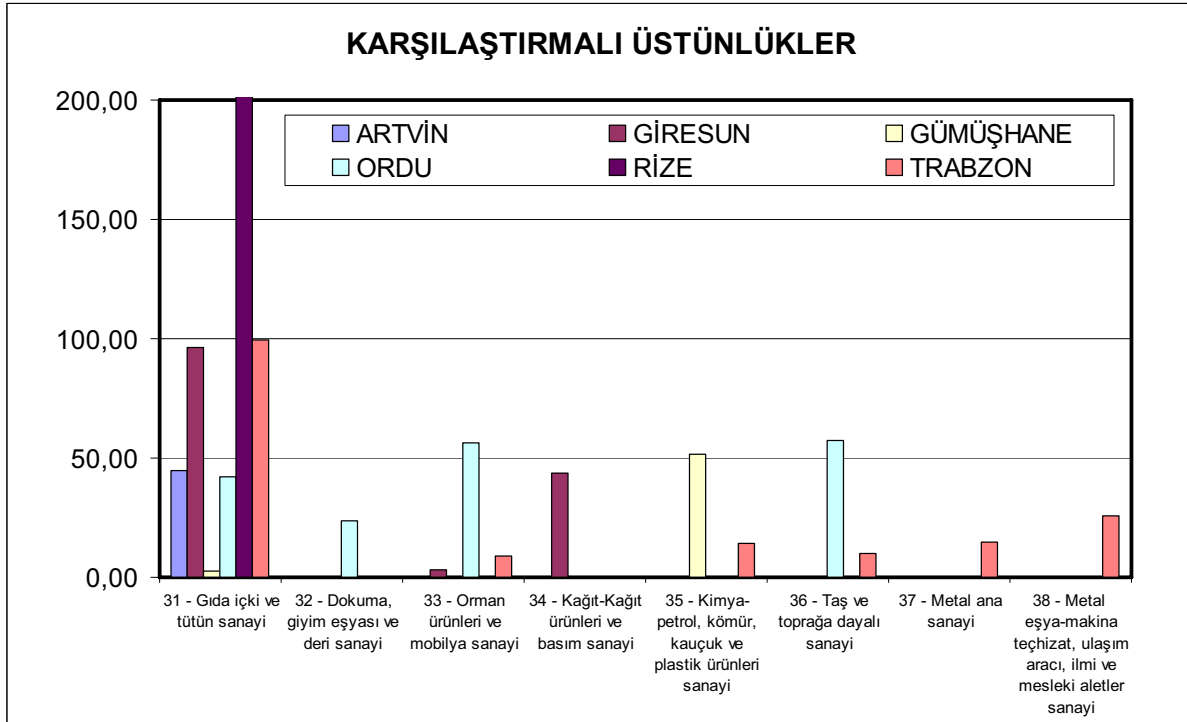
3.1.4. KARŞILAŞTIRMALI SEKTÖREL ÜSTÜNLÜKLER BULGULARI: TOPLU GÖSTERİM

Yukarıda tanımlanan formülasyon kullanılarak elde edilen KÜK değerleri Tablo 21'de topluca sunulmuştur.

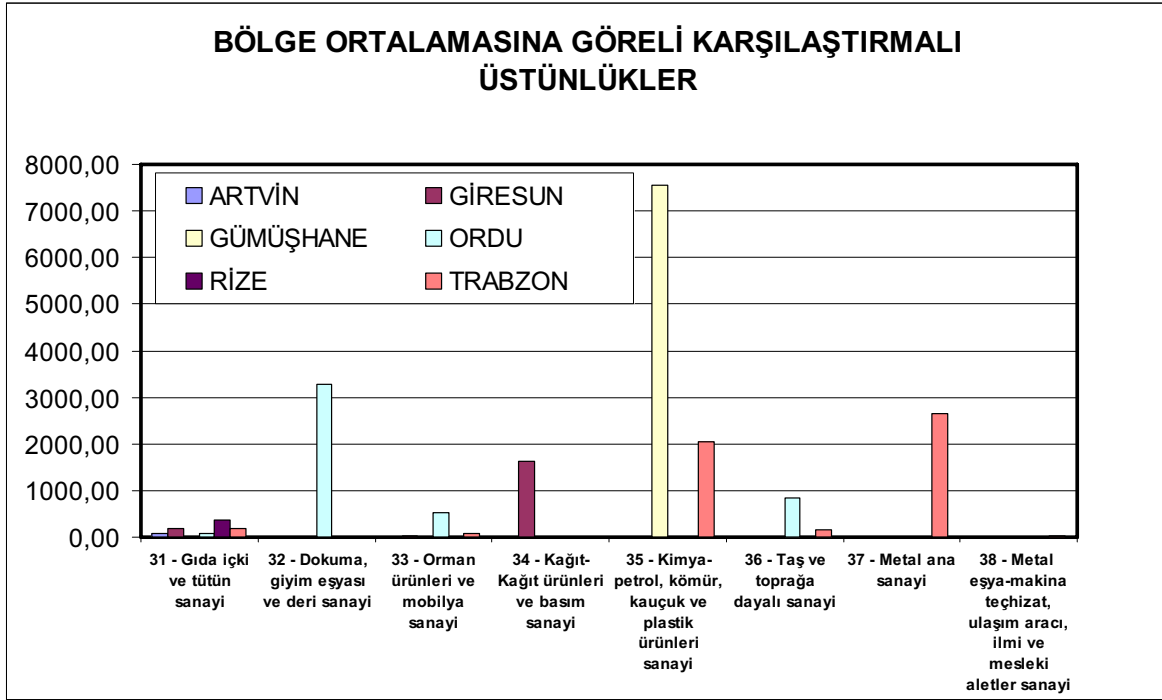
Tablo 21. Karşılaştırmalı Üstünlük Katsayıları, KÜK, Değerleri

	ARTVİN	GİRESUN	GÜMÜŞHANE	ORDU	RİZE	TRABZON
31 - Gıda içki ve tütün sanayi	44,77	96,28	2,86	42,03	203,09	99,31
32 - Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi	0,00	0,00	0,00	23,53	0,00	0,00
33 - Orman ürünleri ve mobilya sanayi	0,00	2,94	0,00	56,20	0,00	8,76
34 - Kağıt-Kağıt ürünleri ve basım sanayi	0,00	43,91	0,00	0,00	0,00	0,00
35 - Kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastic...	0,00	0,00	51,76	0,00	0,00	14,03
36 - Taş ve toprağa dayalı sanayi	0,00	0,00	0,00	57,21	0,00	10,24
37 - Metal ana sanayi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,75
38 - Metal eşya-makina teçhizat, ulaşım....	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,94

Söz konusu Karşılaştırmalı Üstünlük Katsayısı değerleri ayrıca Şekil 27 ve Şekil 28'de, sırası ile mutlak değerler ve bölgesel genel ortalama değere göreli olarak normalize edilmiş olarak, görselleştirilmiştir.

Şekil 27. Sektörel esaslı KÜK değerleri

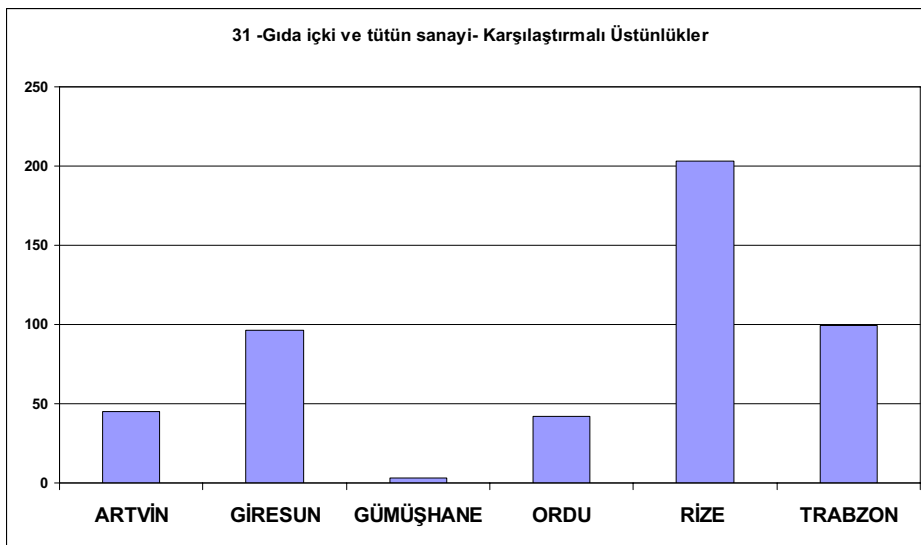

Şekil 28. Bölgesel genel ortalamaya göreli olarak sektörel esaslı KÜK değerleri

3.1.5. KARŞILAŞTIRMALI SEKTÖREL ÜSTÜNLÜKLER BULGULARI: SEKTÖR ESASLI GÖSTERİM

Bu bölümde ise, eldeki verilerle hesaplanabilmiş olan her bir sektör için Karşılaştırmalı Üstünlük Katsayıları, bu çalışma kapsamında kalan tüm illeri içerecek şekilde aşağıda sunulmaktadır.

3.1.5.1. Gıda içki ve tütün sanayi (31)

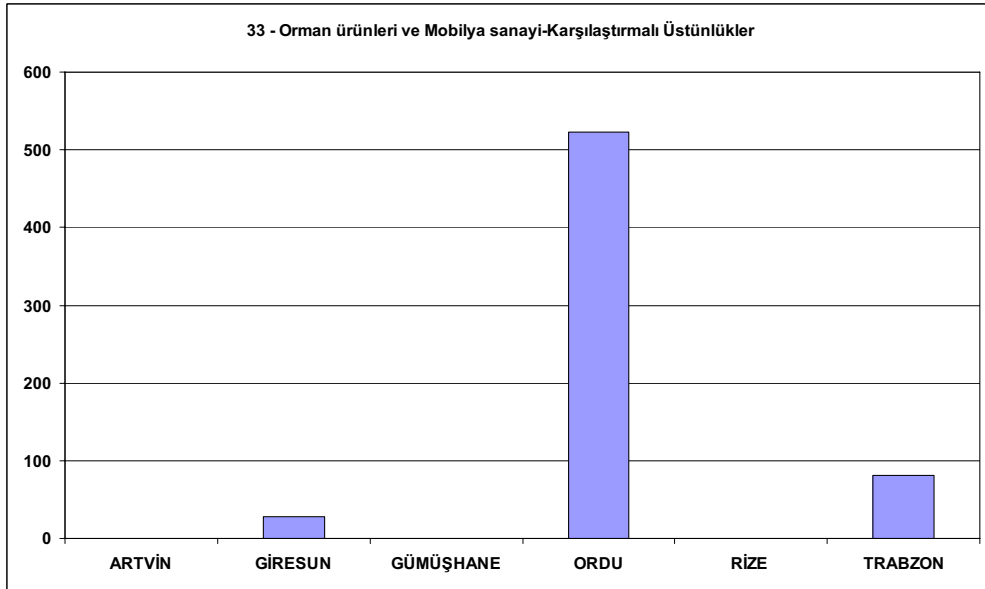
Şekil 29. Gıda içki ve tütün sanayi KÜK değerleri

3.1.5.2. Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi (32)

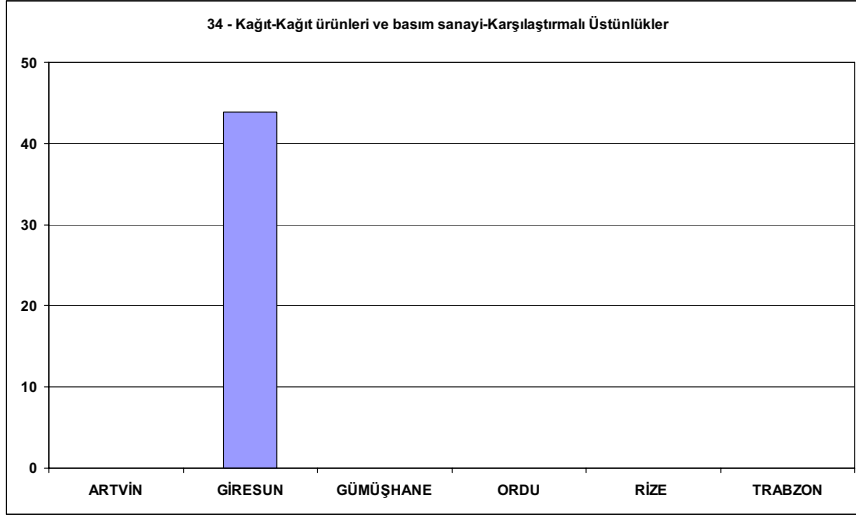
Şekil 30. Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi KÜK değerleri

3.1.5.3. Orman ürünleri ve mobilya sanayi (33)

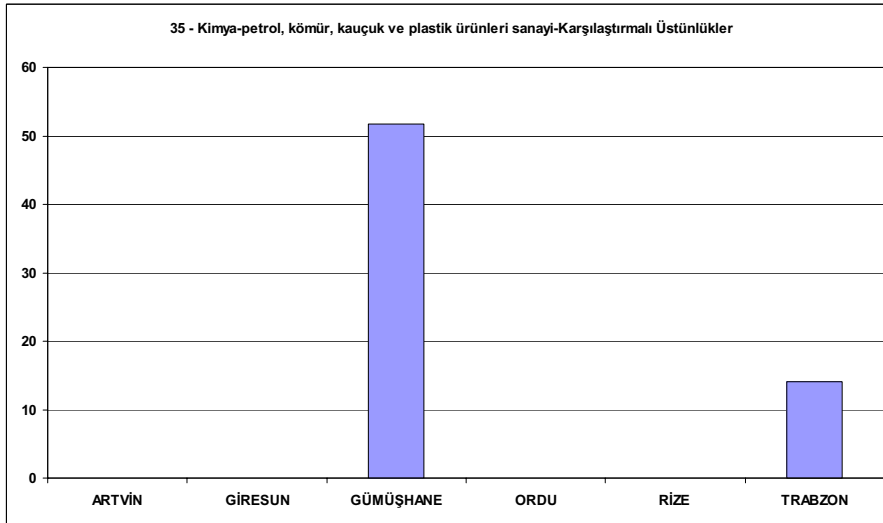
Şekil 31. Orman ürünleri ve mobilya sanayi KÜK değerleri

3.1.5.4. Kağıt-Kağıt ürünleri ve basım sanayi (34)

Şekil 32. Kağıt-Kağıt ürünleri ve basım sanayi KÜK değerleri

3.1.5.5. Kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik ürünleri sanayi (35)

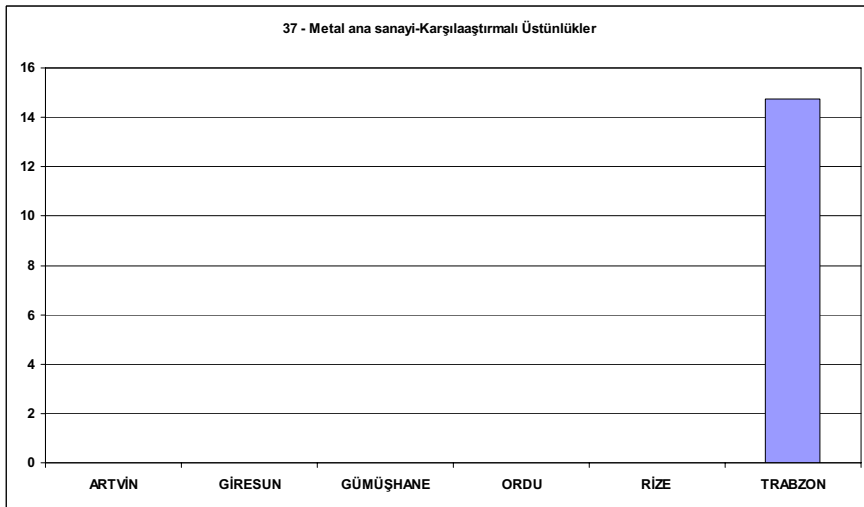
Şekil 33. Kimya-petrol, kömür, kauçuk ve plastik ürünleri sanayi KÜK değerleri

3.1.5.6. Taş ve toprağa dayalı sanayi (36)

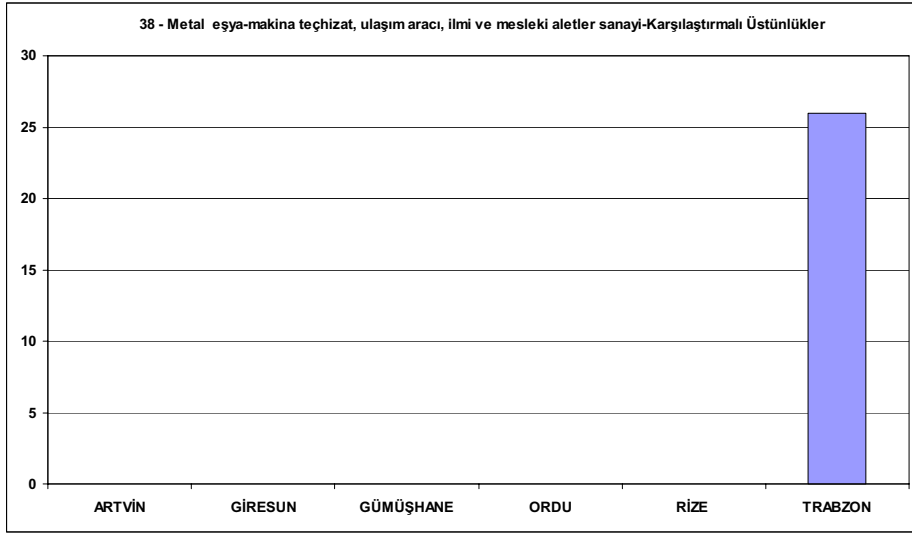
Şekil 34. Taş ve toprağa dayalı sanayi KÜK değerleri

3.1.5.7. Metal ana sanayi (37)

Şekil 35. Metal ana sanayi KÜK değerleri

3.1.5.8. Metal eşya-makina teçhizat, ulaşım aracı, ilmi ve mesleki aletler sanayi (38)

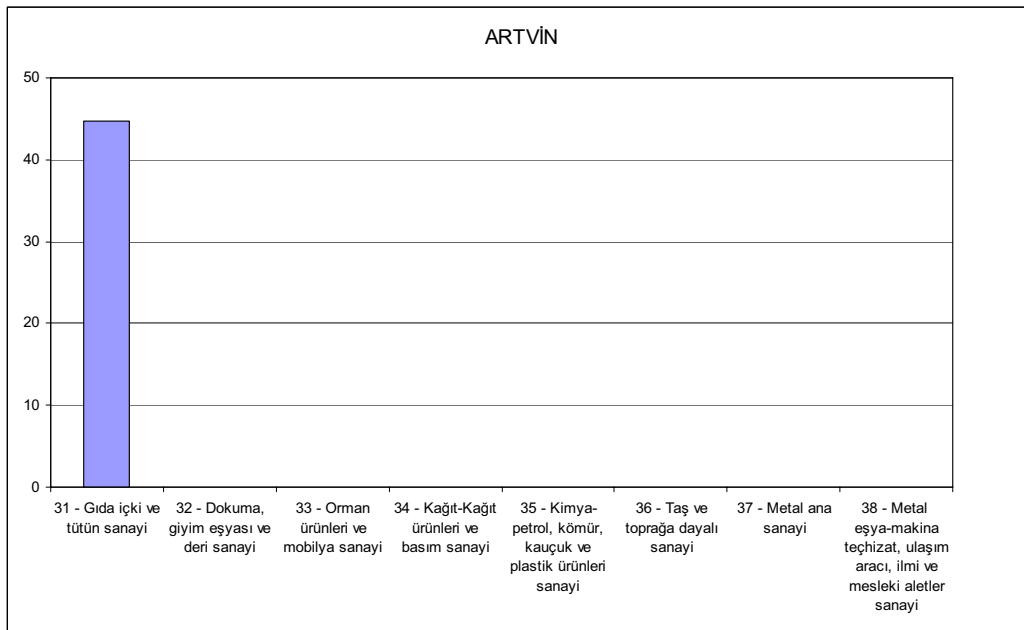

Şekil 36. Metal eşya-makina teçhizat, ulaşım aracı, ilmi ve mesleki aletler sanayi

3.1.6. KARŞILAŞTIRMALI SEKTÖREL ÜSTÜNLÜKLER BULGULARI: İL ESASLI GÖSTERİM

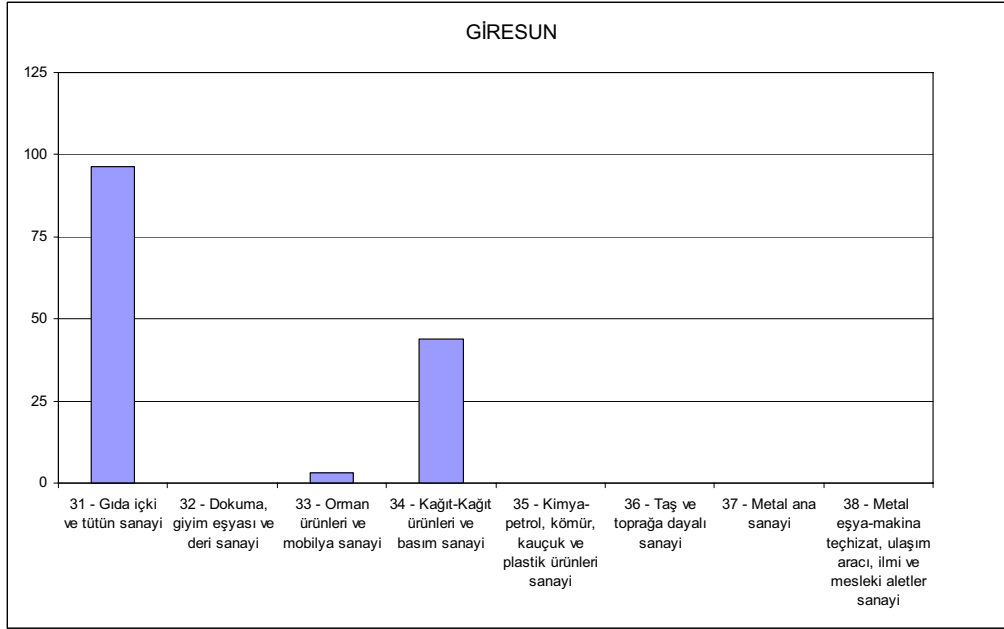
Bu bölümde de, bu çalışma kapsamında kalan her bir il için sektörler Karşılaştırmalı Üstünlük Katsayıları kullanılarak mukayese edilmektedir.

3.1.6.1. ARTVİN

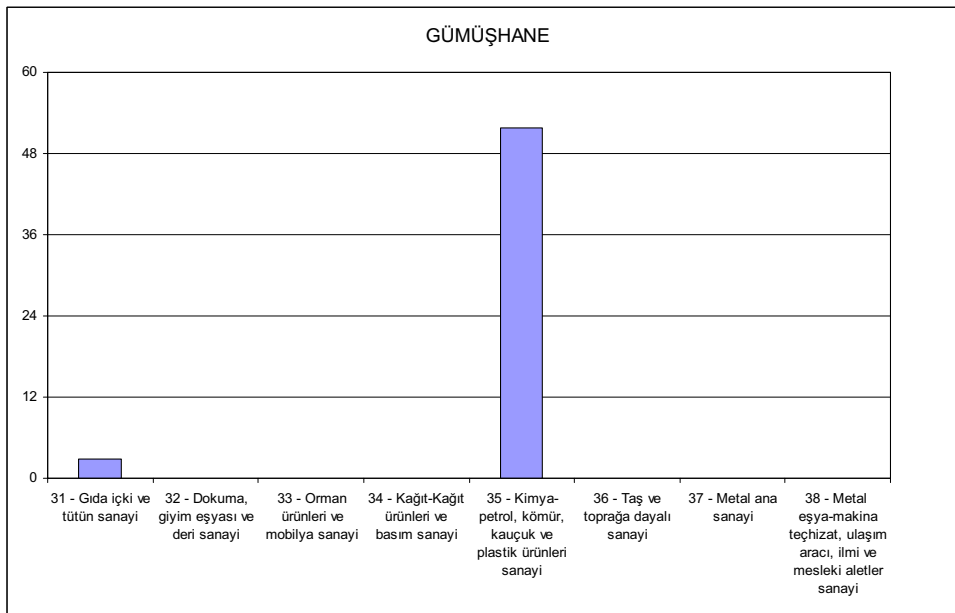
Şekil 38. Artvin ili için sektörlerin Karşılaştırmalı Üstünlükleri

3.1.6.2. GİRESUN

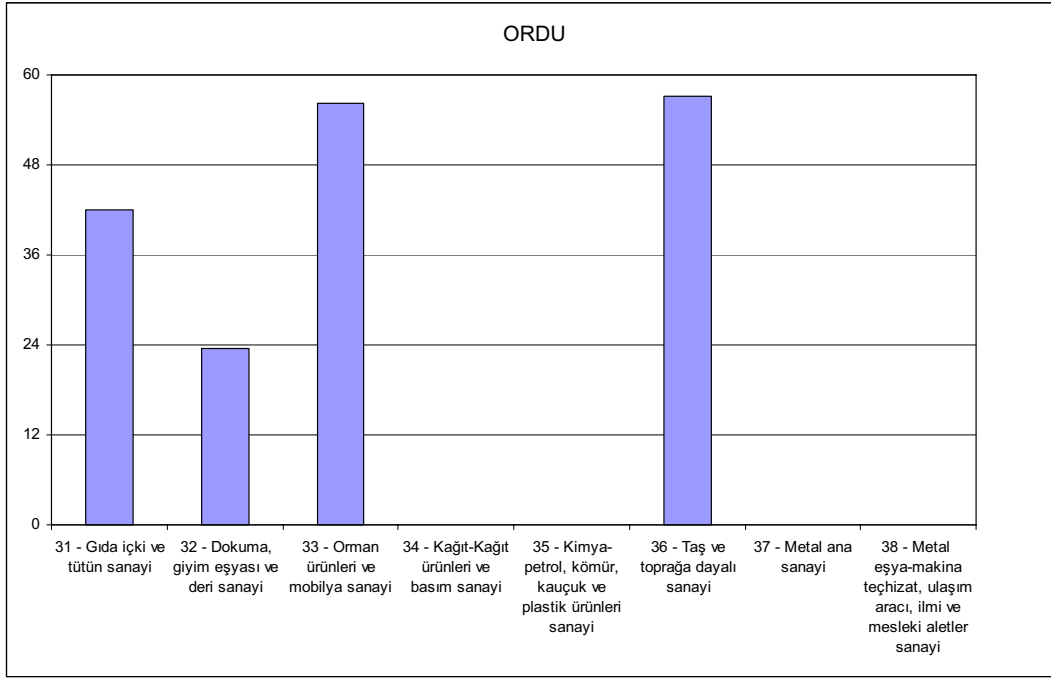
Şekil 39. Giresun ili için sektörlerin Karşılaştırmalı Üstünlükleri

3.1.6.3. GÜMÜŞHANE

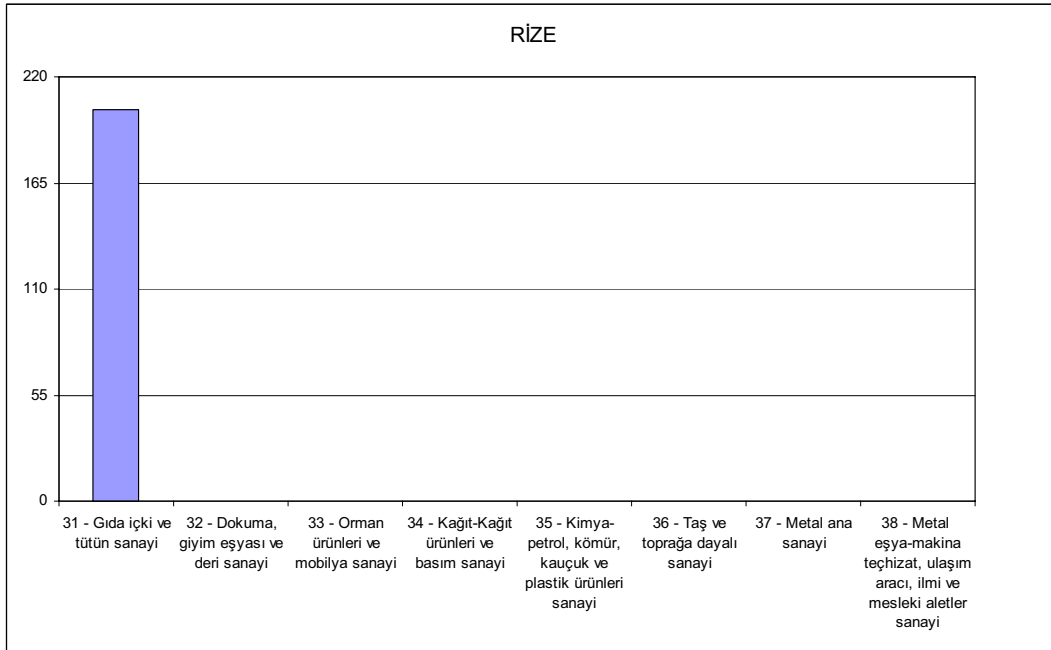
Şekil 40. Gümüşhane ili için sektörlerin Karşılaştırmalı Üstünlükleri

3.1.6.4. ORDU

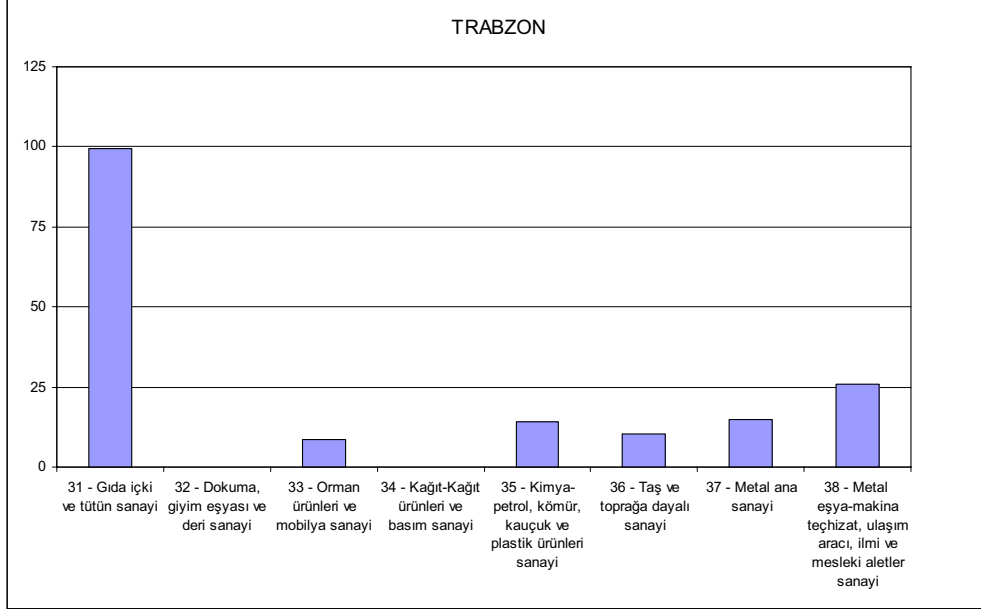
Şekil 41. Ordu ili için sektörlerin Karşılaştırmalı Üstünlükleri

3.1.6.5. RİZE

Şekil 42. Rize ili için sektörlerin Karşılaştırmalı Üstünlükleri

3.1.6.6. TRABZON

Şekil 43. Trabzon ili için sektörlerin Karşılaştırmalı Üstünlükleri

3.2. DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ SEÇİLMİŞ EKONOMİK GÖSTERGELER

2

² 3.2. Bölümü içeriği Trabzon SİAD'ın sorumluluğunda olup, rapora girmek üzere gönderilen veri olduğu gibi kullanılmıştır.

1. NÜFUS VE GÖÇ
2. İŞGÜCÜ
3. GELİR DAĞILIMI
4. FİYAT
5. SANAYİ
6. KAMU YATIRIMLARI
7. İL GÖSTERGELERİ
8. DIŞ TİCARET

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLAMASI (NOMENCLATURE OF UNITS FOR TERRITORIAL STATISTICS (NUTS))

- Avrupa Birliğine uyum sürecinde bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi için bölgesel İstatistiklerin üretilmesi amacıyla *İstatistikî Bölge Birimleri* tanımlanmıştır.
- Bu çalışma *Devlet İstatistik Enstitüsü* ve *Devlet Planlama Teşkilatı* koordinasyonunda, diğer ilgili kamu kuruluşlarının da katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- Söz konusu çalışma ile ilgili karar, Devlet Bakanlığı'nın 12/08/2002 tarih ve 1400 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulu'nca 28/08/2002 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.

İstatistik Bölgelerinin Tanımlanmasında Kullanılan Temel Faktörler:

- Nüfus,
- Bölgesel Kalkınma Planları,
- İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması,
- Temel İstatistik Göstergeler,
- Coğrafya,

Türkiye İstatistik Bölge Birimleri, mevcut idari bölünüşe göre 3 düzeyden oluşmaktadır:

- *Düzye 3* : 81 bölge (81 İl)
- *Düzye 2* : 26 bölge (İl Grupları)
- *Düzye 1* : 12 bölge (Düzye 2 Grupları)

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLAMASI (DÜZEY 1)

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLAMASI (DÜZEY 2)

Bağtrakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Bağkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akıncı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLAMASI (DÜZEY 3)

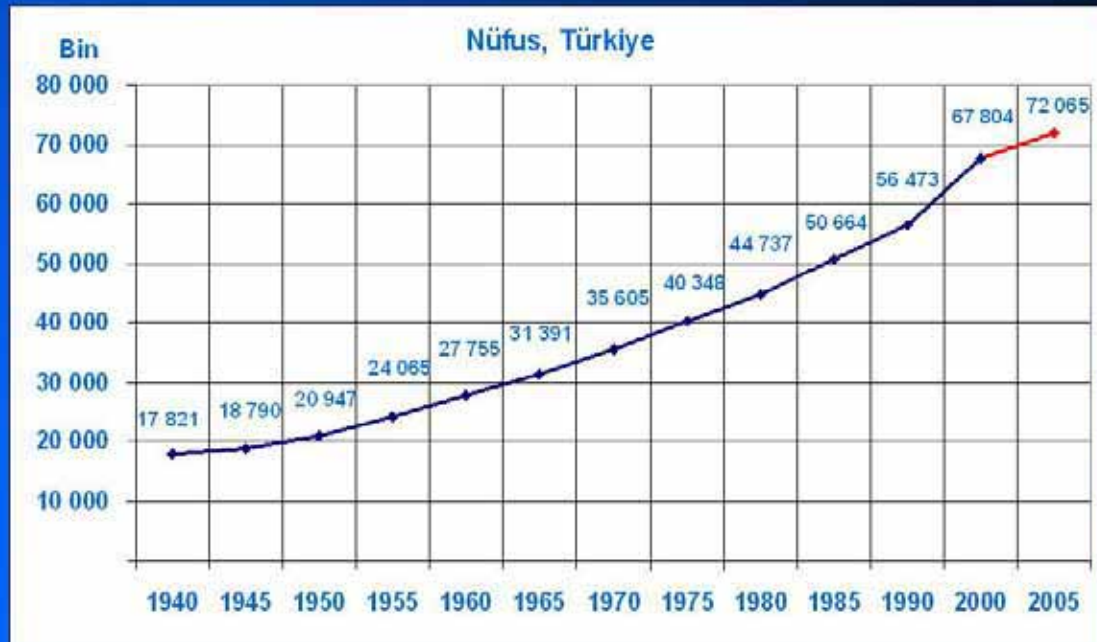
Bağtrakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Bağkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akıncı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

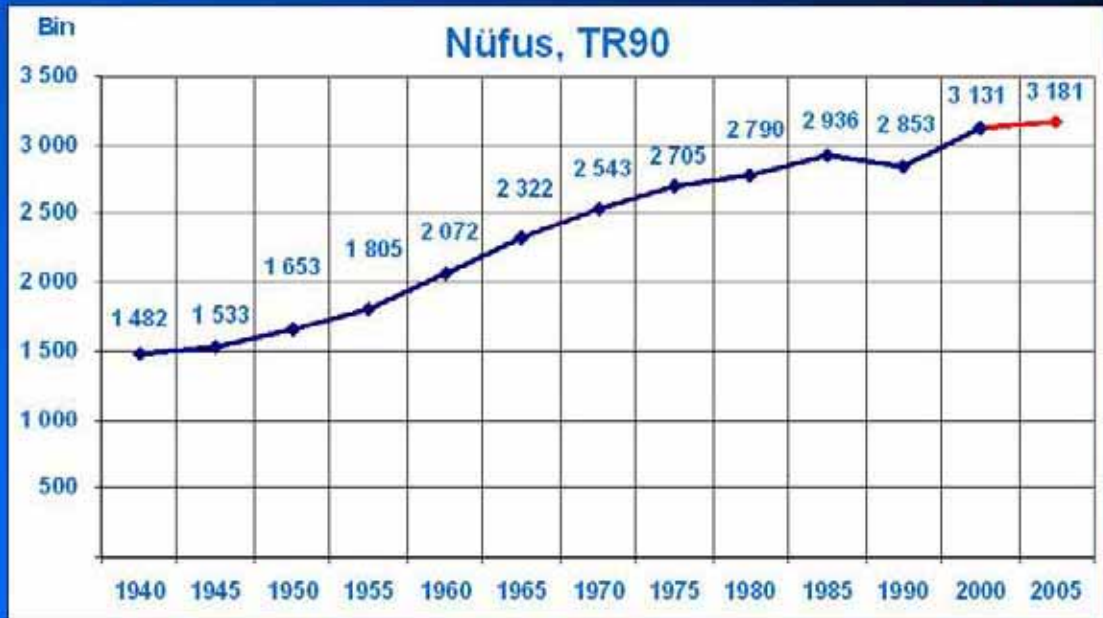
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akıncı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

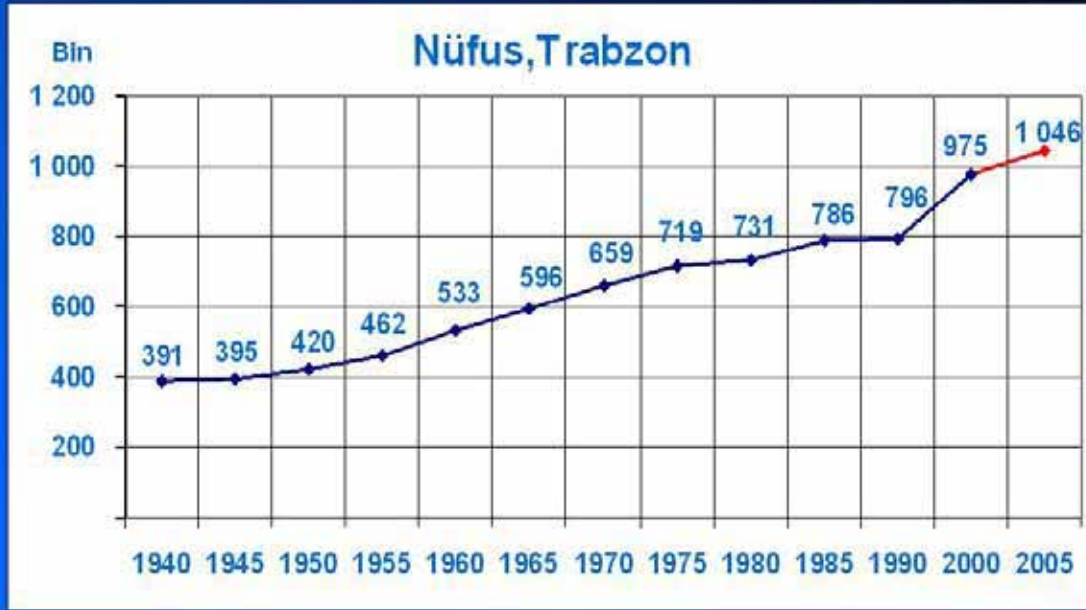
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akıncı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

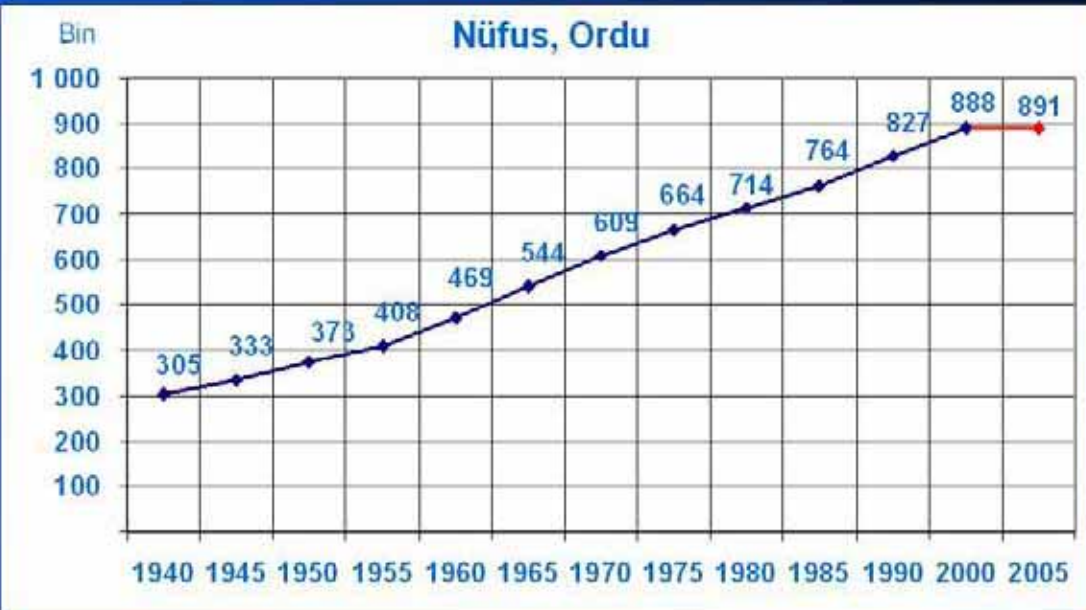
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

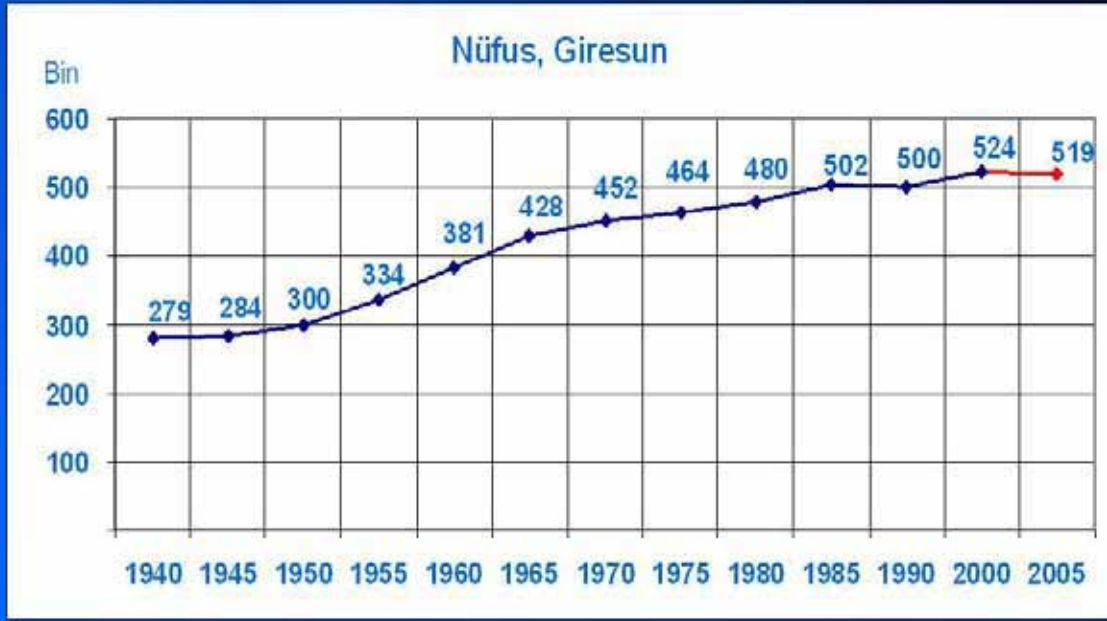
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

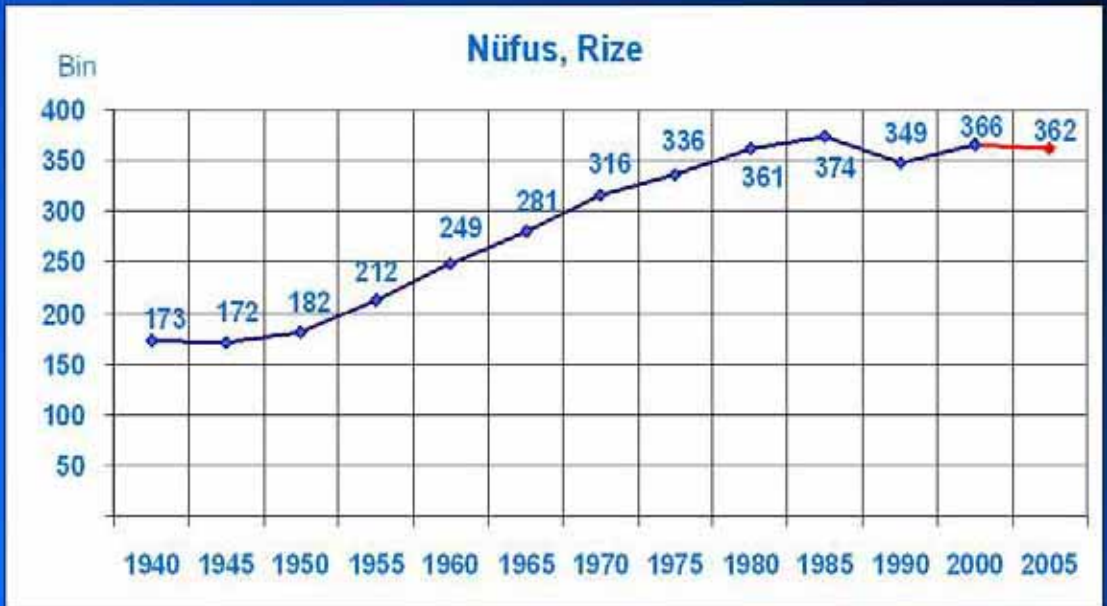
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akıncı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

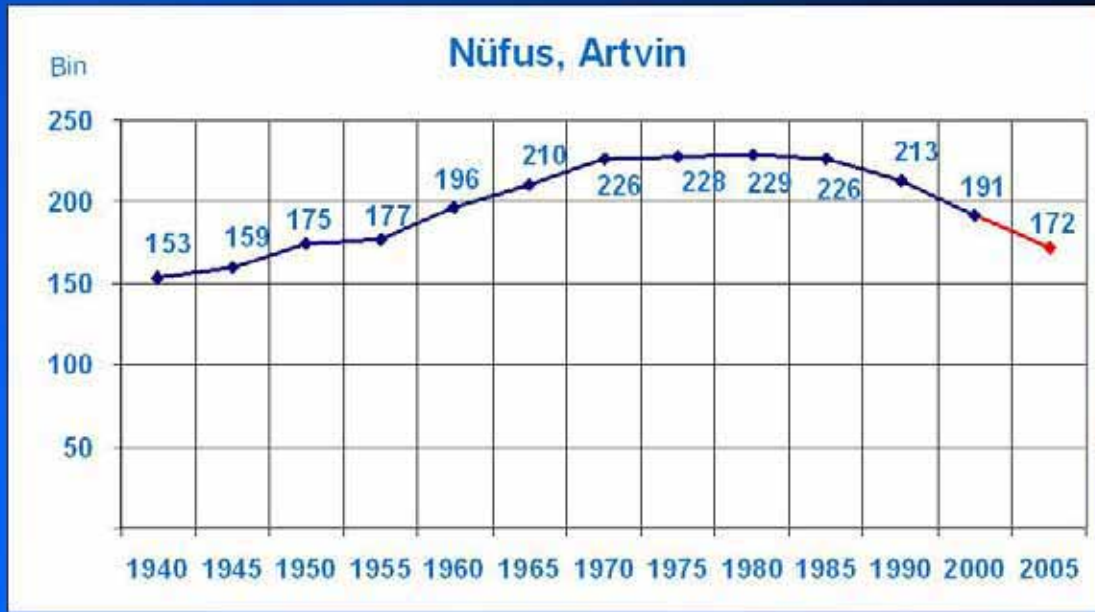
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akıncı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

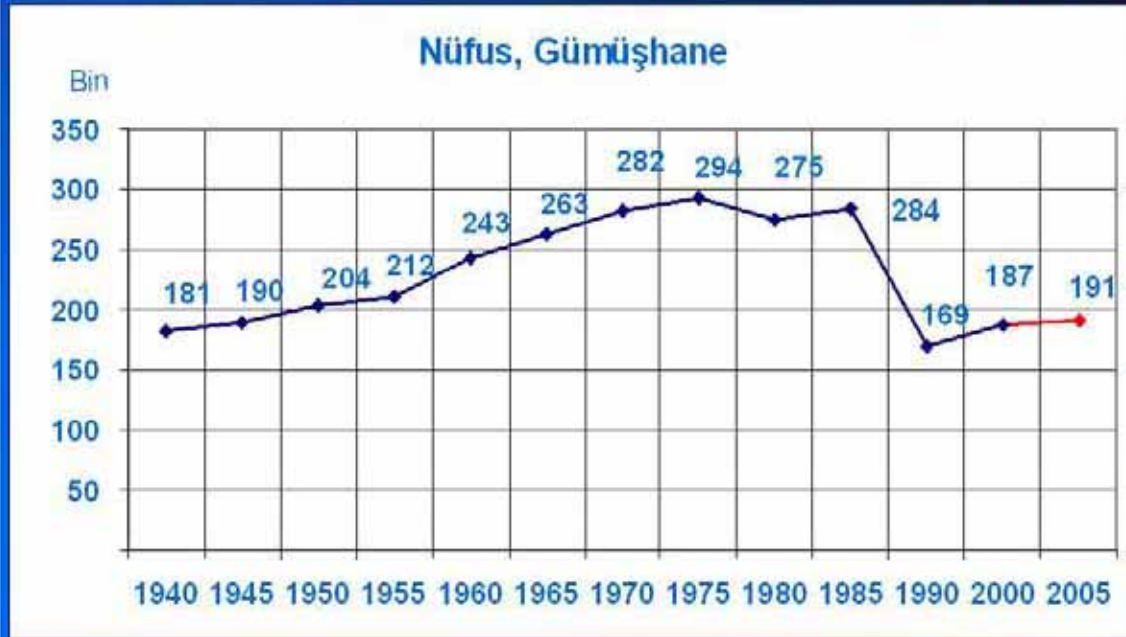
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Nüfus

2000 Genel Nüfus Sayımı Sonuçlarına göre

	Nüfus	Nüfus Artış Hızı (%)	Nüfus Yoğ. (Kişi/km ²)	Şehir Nüfus Oranı (%)	Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	Okuryazarlık Oranı (%)
Türkiye	67 803 927	18.28	88	64.9	4.5	87.32
Trabzon	975 137	20.31	209	49.1	5.2	88.49
Ordu	887 765	6.71	149	46.9	5.2	83.12
Giresun	523 819	4.84	77	54.1	4.8	83.36
Rize	365 938	4.80	93	56.1	5.2	87.69
Artvin	191 934	-10.34	26	43.9	4.6	86.84
Gümüşhane	186 953	9.87	29	41.5	5.4	86.41

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Göç

Bölgelerin aldığı ve verdiği göç, 2000

Bölge (NUTS1)	2000 Daimi ikametgah nüfusu	Aldığı göç ⁽¹⁾	Verdiği göç ⁽¹⁾	Net göç	Net göç hızı (%)
Toplam	60 752 995	4 098 356	4 098 356	0	0,0
İstanbul	9 044 859	920 955	513 507	407 448	46,1
Batı Marmara	2 629 917	240 535	172 741	67 794	26,1
Ege	8 121 705	518 674	334 671	184 003	22,9
Doğu Marmara	5 201 135	432 921	351 093	81 828	15,9
Batı Anadolu	5 775 357	469 610	378 710	90 900	15,9
Akdeniz	7 726 685	413 044	410 316	2 728	0,4
Orta Anadolu	3 770 845	205 108	300 113	- 95 005	-24,9
Batı Karadeniz	4 496 766	219 008	450 799	- 231 791	-50,3
Doğu Karadeniz	2 866 236	151 193	227 013	- 75 820	-26,1
Kuzeydoğu Anadolu	2 202 957	144 315	256 922	- 112 607	-49,8
Ortadoğu Anadolu	3 228 793	170 568	280 156	- 109 588	-33,4
Güneydoğu Anadolu	5 687 740	212 425	422 315	- 209 890	-36,2

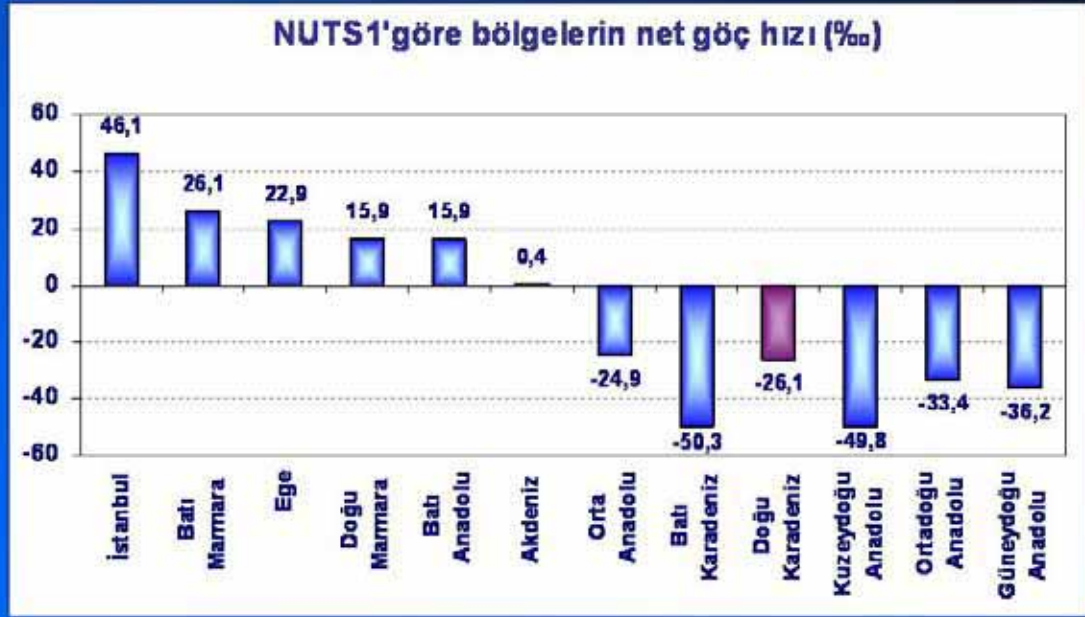
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Göç

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarsu No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Göç

Doğu Karadeniz Bölgesinin bölgelerden aldığı ve verdiği göç, 2000

	Aldığı göç	(%)	Verdiği göç	(%)
Toplam	151 193	100	227 013	100
İstanbul	50 373	33,32	88 632	39,04
Batı Marmara	3 778	2,50	9 251	4,08
Ege	9 320	6,16	15 560	6,85
Doğu Marmara	22 387	14,81	37 080	16,33
Batı Anadolu	11 797	7,80	19 578	8,62
Akdeniz	8 625	5,70	10 151	4,47
Orta Anadolu	5 162	3,41	5 586	2,46
Batı Karadeniz	18 606	12,31	21 146	9,31
Doğu Karadeniz	-	-	-	-
Kuzeydoğu Anadolu	10 528	6,96	9 983	4,40
Ortadoğu Anadolu	5 414	3,58	4 822	2,12
Güneydoğu Anadolu	5 203	3,44	5 224	2,80

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarsu No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Göç

İllerin aldığı, verdiği, net göç ve net göç hızı,2000

	2000 yılı daimi ikametgah nüfusu	Aldığı göç	Verdiği göç	Net göç	Net göç hızı (%)
Türkiye	60 752 995	4 788 193	4 788 193	0	0
TR90	2 866 236	151 193	227 013	- 75 820	-26.11
Trabzon	893 179	52 923	62 900	- 9 977	-11.11
Ordu	809 013	35 790	72 748	- 36 958	-44.66
Giresun	481 779	30 844	36 693	- 5 849	-12.07
Rize	337 609	25 050	32 523	- 7 473	-21.89
Artvin	176 083	14 374	25 934	- 11 560	-63.56
Gümüşhane	168 573	13 777	17 780	- 4 003	-23.47

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

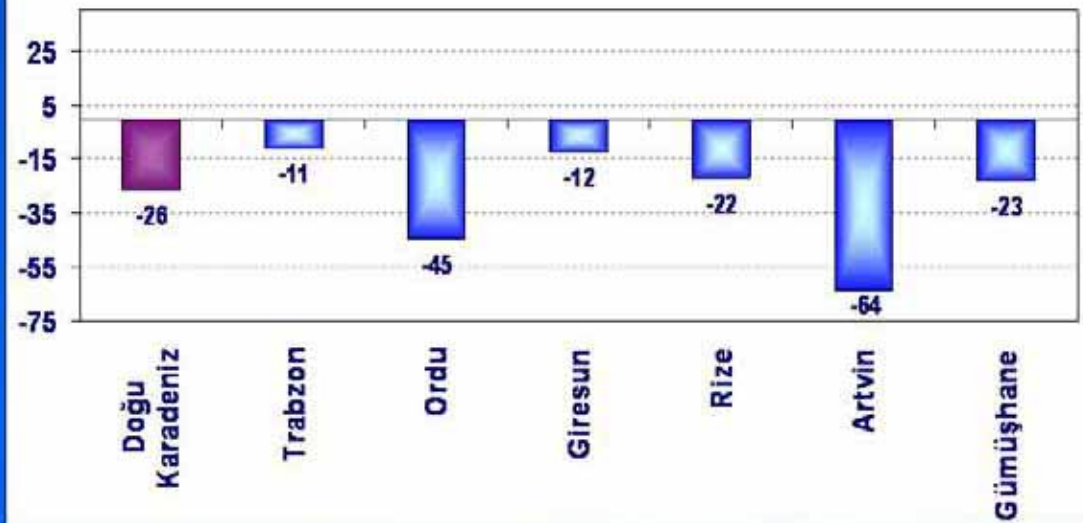
İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Göç

TR90- Net göç hızı (%)

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

AB Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması

Nüfus (1.000 kişi)	2000	Sıralama	2004	Sıralama
Almanya	82.164	1	82.532	1
Türkiye	67.420	2	71.152	2
Fransa	58.749	4	59.901	3
İngiltere	59.623	3	59.673	4
İtalya	56.930	5	57.888	5
İspanya	39.961	6	42.345	6
Hollanda	15.864	7	16.258	7
Yunanistan	10.904	8	11.041	8
Portekiz	10.195	10	10.475	9
Belçika	10.239	9	10.396	10
İsveç	8.861	11	8.976	11
Avusturya	8.002	12	8.140	12
Danimarka	5.330	13	5.398	13
Finlandiya	5.171	14	5.220	14
İrlanda	3.778	15	4.028	15
Lüksemburg	434	16	462	16

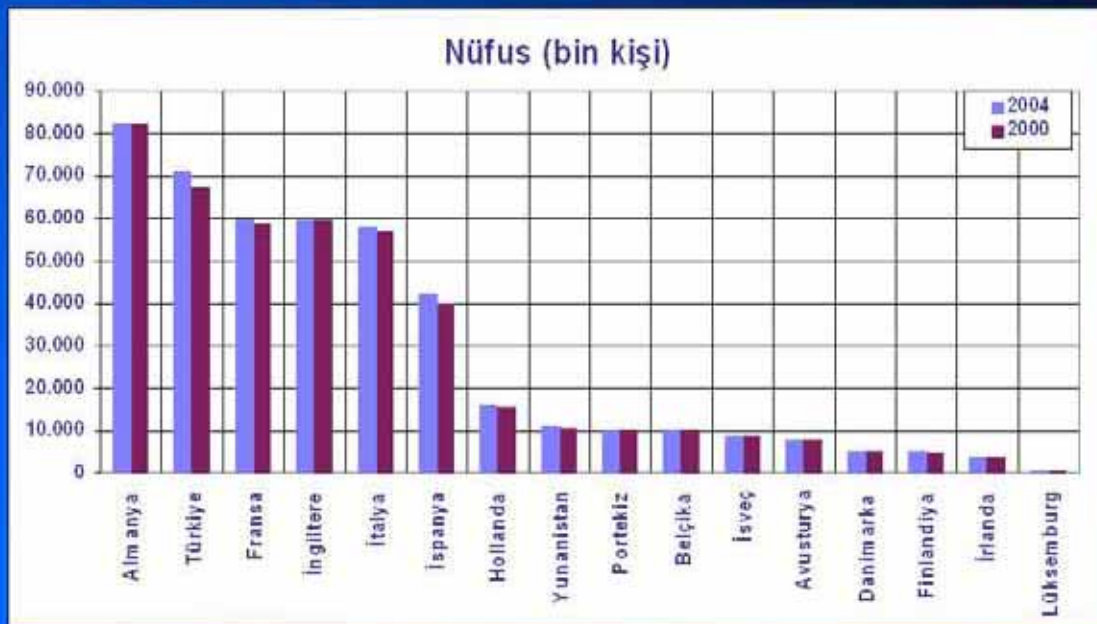
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

AB Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

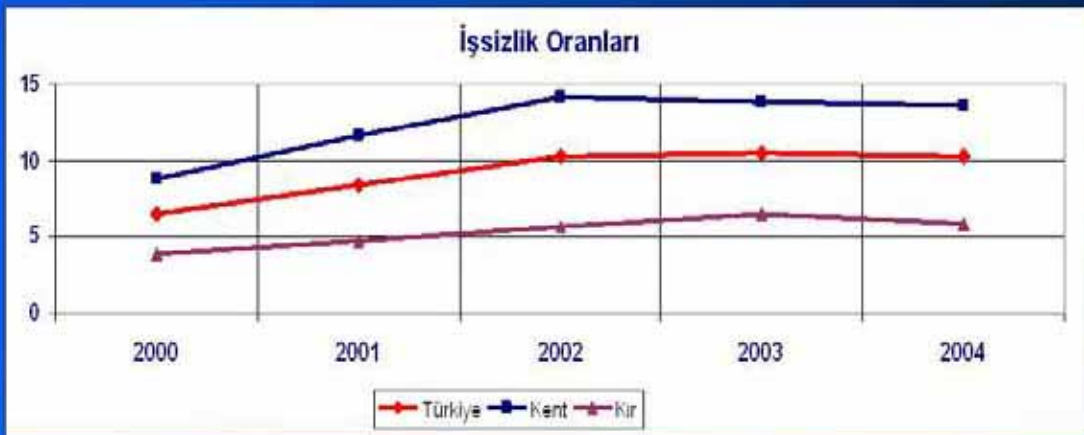
Hanehalkı İşgücü Araştırması

- 2004 yılında
 - aylık : 12 300
 - dönemsel : 37 000
 - yıl boyunca : 148 459hanehalkına anket uygulanmıştır.
- Anket sonuçları
 - Türkiye, kent, kır,
 - 12 Bölge (Düzyey 1) kent, kır
 - 26 Bölge (Düzyey 2) bazında açıklanmaktadır.

İşsizlik Oranları (%), Türkiye

	2000	2001	2002	2003	2004
Türkiye	6,5	8,4	10,3	10,5	10,3
Kent	8,8	11,6	14,2	13,8	13,6
Kır	3,9	4,7	5,7	6,5	5,9

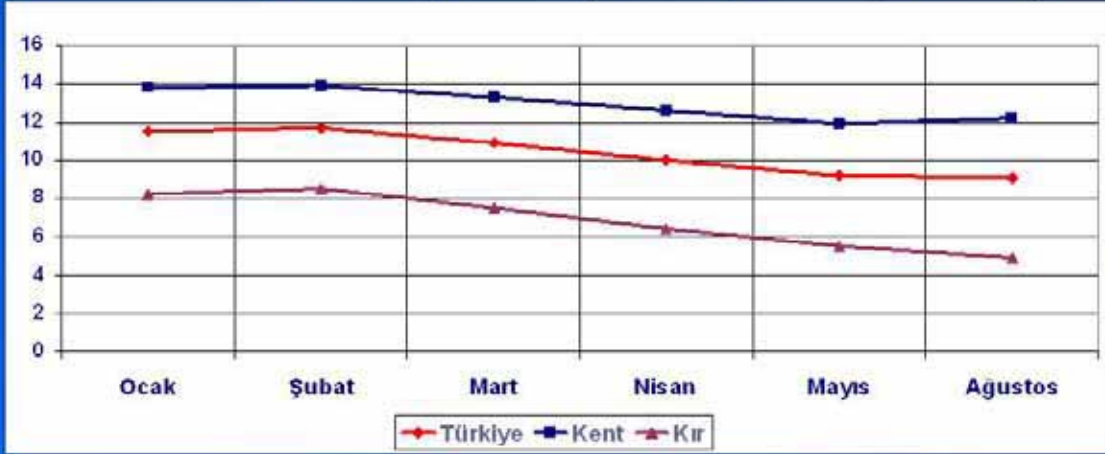
TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

İşgücü

2005, İşsizlik Oranları (%) Türkiye

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Ağustos
Türkiye	11,5	11,7	10,9	10,0	9,2	9,1
Kent	13,8	13,9	13,3	12,6	11,9	12,2
Kır	8,2	8,5	7,5	6,4	5,5	4,9

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

İşgücü

NUTS 1 (12 Bölge) göre İşgücü durumu, 2004

NUTS1	16+yaş nufus	İşgücü	BİN Kişi			İKO	İstihdam oranı (%)			Tarım dışı işsizlik oranı
			İstihdam	Eksik İstihdam	İşsiz		İstihdam	İşsizlik	İstihdam	
TÜRKİYE	49 906	24 289	21 791	997	2 498	48,7	43,7	10,3	14,7	
İstanbul	8 076	3 784	3 318	64	467	46,9	41,1	12,3	12,4	
Batı Marmara	2 305	1 215	1 137	43	78	52,7	49,3	6,4	10,6	
Ege	7 078	3 667	3 304	139	363	51,8	46,7	9,9	14,8	
Doğu Marmara	4 451	2 172	1 962	80	220	48,8	43,9	10,1	12,7	
Batı Anadolu	4 977	2 265	1 973	101	282	45,3	39,6	12,5	15,5	
Akdeniz	6 402	3 019	2 654	113	365	47,2	41,5	12,1	16,9	
Orta Anadolu	2 944	1 248	1 130	56	118	42,4	38,4	9,4	16,7	
Batı Karadeniz	3 483	1 893	1 743	42	140	54,1	50,0	7,4	14,6	
Doğu Karadeniz	2 306	1 575	1 468	135	108	68,3	63,6	6,8	16,6	
K. Doğu Anadolu	1 554	814	788	120	25	52,4	50,7	3,1	8,5	
O. Doğu Anadolu	2 304	1 019	869	41	151	44,2	37,7	14,8	24,0	
G. Doğu Anadolu	4 025	1 639	1 456	63	183	40,7	36,2	11,1	17,1	

İKO: İşgücüne katılma oranı

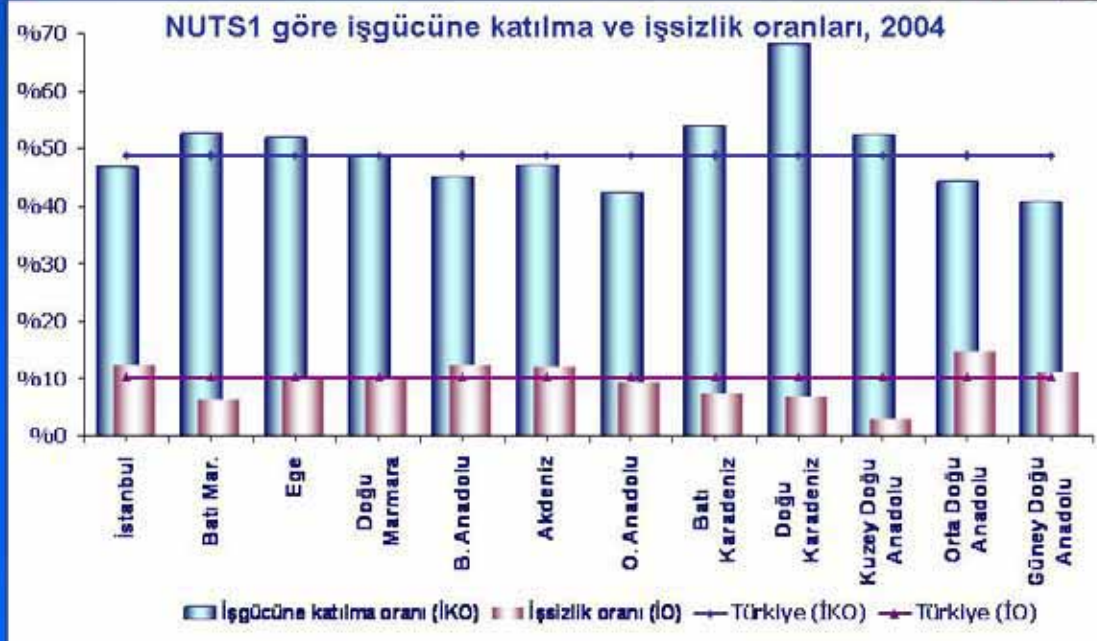
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

İşgücü

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

İşgücü

NUTS 1'e göre İstihdam edillerinin sektörel dağılımı, 2004

NUTS 1	Toplam	Bin Kişi			Toplam	Yatay(%)		
		Tarım	Sanayi(*)	Hizmetler		Tarım	Sanayi	Hizmetler
					Dikey(%)			
TÜRKİYE	21 791	7 400	5 017	9 374	100,0	34,0	23,0	43,0
İstanbul	3 318	26	1 412	1 880	15,2	0,8	42,6	56,7
Batı Mar.	1 137	480	235	422	5,2	42,2	20,7	37,1
Ege	3 304	1 245	803	1 256	15,2	37,7	24,3	38,0
Doğu Mar.	1 952	445	712	794	9,0	22,8	36,5	40,7
Batı And.	1 973	444	423	1 106	9,1	22,5	21,5	56,1
Akdeniz	2 654	870	503	1 281	12,2	32,8	19,0	48,3
Orta And.	1 130	550	180	400	5,2	48,7	15,9	35,4
Batı Kard.	1 743	926	246	571	8,0	53,1	14,1	32,8
Doğu Kard.	1 468	929	121	417	6,7	63,3	8,3	28,4
K.Doğu And.	788	519	35	234	3,6	65,8	4,4	29,7
O.Doğu And.	869	393	97	378	4,0	45,3	11,2	43,5
G.Doğu And.	1 456	572	249	635	6,7	39,3	17,1	43,6

(*) İnşaat sektörü, sanayi sektörü içinde değerlendirilmiştir.

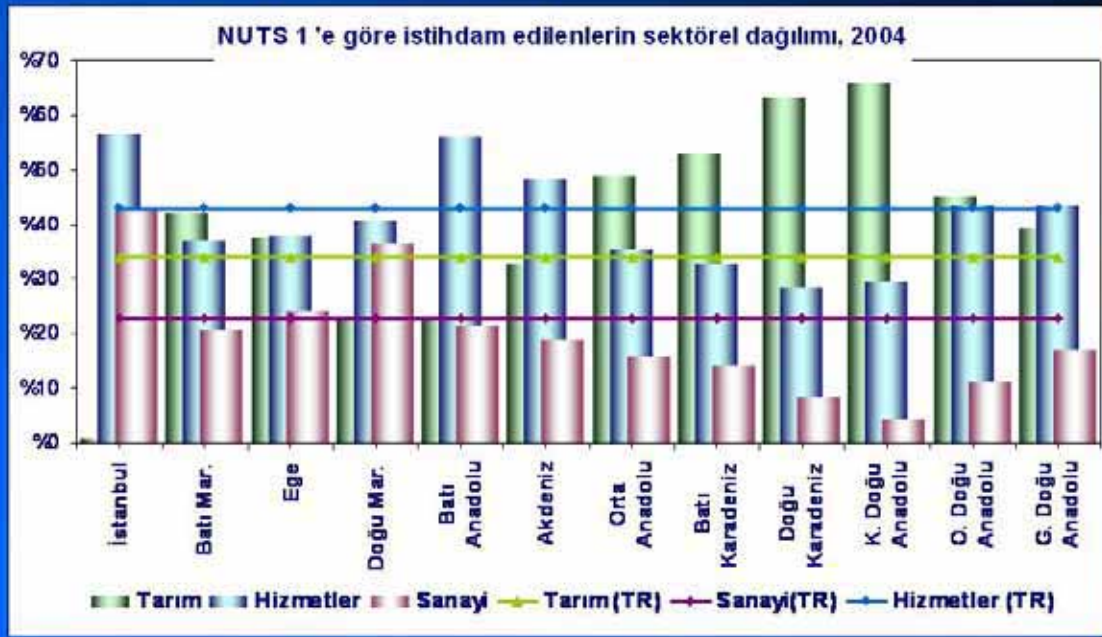
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

İşgücü

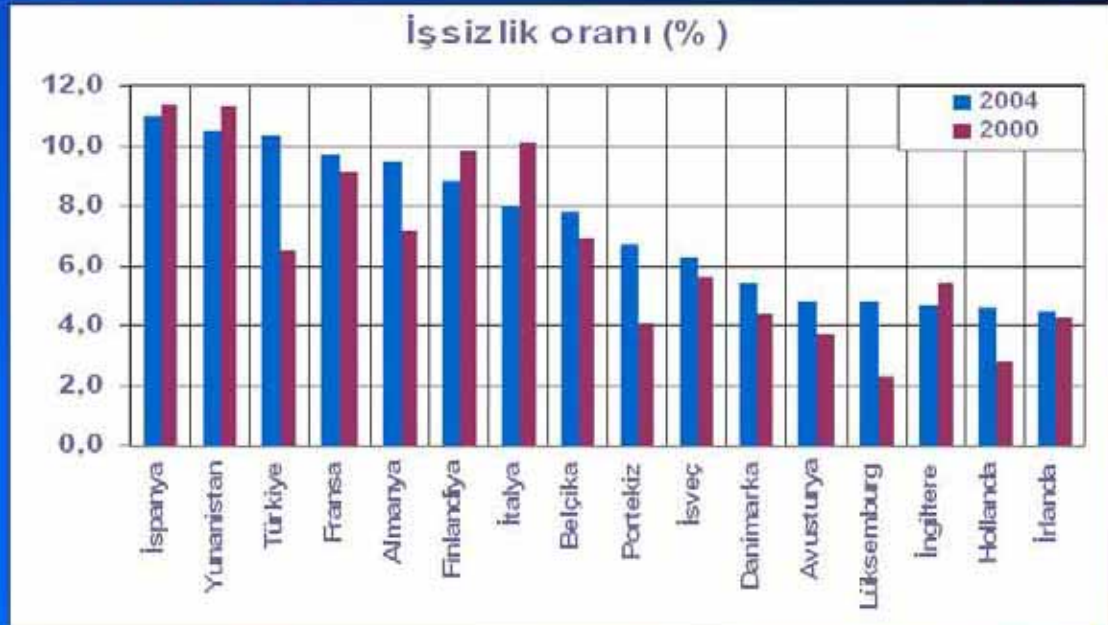
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

AB Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

HH Bütçe

Hanehalkı Bütçe Araştırması

- Hanehalklarının bir ay boyunca yaptıkları tüketim harcaması kayıtlarına, hanehalkı sosyo-ekonomik göstergelerine, İstihdam ve gelir bilgilerine dayanmaktadır.
- 2003 yılında yıl boyunca 25,920 hanehalkına anket uygulanmıştır.
- Anket sonuçlarından, Türkiye, kent, kırsal, 12 Bölge (Düzey 1) ayırımında kent, kırsal ve 26 Bölge (Düzey 2) bazında tahmin hedeflenmiştir.
- Uygulama,
 - anket ayı öncesi bir görüşme,
 - Kayıt defterleri bırakılması,
 - 1. ve 2. hafta ikişer kez,
 - 3. ve 4.hafta bir kez ve
 - anket ayı bitiminde de bir kez olmak üzere her bir hanehalkı ile ortalama 8 defa ziyaret edilerek tüketim harcaması ve gelir bilgilerini kayıt edilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Bağtrakanköy
Devlet İstatistik Enstitüsü Bağtrakanköy
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akar No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Gelir Dağılımı

Hane gelirlerinin, gelire göre sıralı %20' lik dilimler ayırımında dağılımı, 2003

NUTS1	Toplam		En fakir					En zengin	Gini
	(Milyon TL)	Dikkey(%)	1.%20	2.%20	3.%20	4.%20	5.%20		
Türkiye	180.304.703.755	100,0	6,0	10,3	14,5	20,9	48,3	0,42	
İstanbul	47.161.094.072	26,2	6,4	10,1	13,7	19,3	50,5	0,43	
Ege	24.749.670.741	13,7	6,6	11,1	15,2	21,9	45,2	0,38	
Akdeniz	22.855.518.122	12,7	6,0	10,3	14,7	21,1	47,9	0,41	
Batı Anadolu	19.680.879.224	10,9	5,7	10,1	14,8	22,0	47,4	0,41	
Doğu Marmara	16.157.831.642	9,0	6,8	10,9	14,9	21,1	46,4	0,39	
Batı Karadeniz	8.795.504.098	4,9	6,3	11,2	15,3	21,6	45,6	0,39	
Orta Anadolu	8.509.918.108	4,7	7,5	11,7	14,9	20,3	45,7	0,38	
Batı Marmara	8.140.661.180	4,5	7,0	11,8	15,9	21,8	43,4	0,36	
G.Doğu Anadolu	7.442.527.860	4,1	7,1	11,6	15,6	21,8	43,9	0,36	
Doğu Karadeniz	7.065.020.357	3,9	7,6	11,8	15,9	22,2	42,6	0,35	
Ortadoğu Anadolu	5.703.783.630	3,2	6,5	11,4	16,2	23,5	42,4	0,36	
Kuzeydoğu Anadolu	4.042.294.721	2,2	6,1	11,0	15,7	22,8	44,6	0,38	

Bağtrakanköy
Devlet İstatistik Enstitüsü Bağtrakanköy
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akar No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

HH Bütçe

Tüketim harcamasının, harcama gruplarına göre dağılımı % (Aylık ortalama), 2003

NUTS1	Gıda	Alkol	Giyim	Konut	Mobilya	Sağlık	Ulaştırma	Haberleşme	Eğlence	Eğitim	Lokanta	Diğer
TOPLAM	27,5	4,1	6,2	28,3	5,7	2,2	9,8	4,3	2,2	2,0	4,1	3,5
TR6	29,7	4,6	6,8	23,3	6,6	2,4	11,7	4,0	2,1	1,6	3,6	3,7
TR5	23,9	4,2	6,4	29,7	5,3	2,0	10,8	4,5	2,6	2,1	4,4	4,0
TR8	35,9	4,3	6,2	26,2	5,6	1,6	6,8	4,5	1,4	1,6	2,5	3,3
TR2	27,5	4,9	6,0	28,5	5,9	3,0	8,3	4,4	1,8	1,7	4,6	3,4
TR9	31,2	4,1	7,3	25,1	6,8	1,9	7,2	4,6	2,3	2,5	3,0	3,9
TR4	27,2	4,6	6,3	25,1	6,4	2,0	11,8	4,3	2,1	1,4	5,2	3,6
TR3	28,1	4,6	6,1	29,2	5,9	2,1	9,2	4,2	2,1	1,4	4,0	3,2
TRC	39,9	4,2	7,2	23,4	6,0	2,1	6,2	3,2	1,3	0,8	3,4	3,3
TRA	36,0	5,2	6,0	26,3	8,2	1,5	4,8	4,2	1,1	1,2	1,3	4,3
TR7	35,5	5,3	6,6	27,2	5,3	1,7	7,1	4,2	1,5	1,2	2,0	2,4
TRB	34,2	4,2	8,2	25,6	6,8	1,3	6,7	4,3	1,8	1,0	3,0	3,1
TR1	20,1	3,0	5,4	33,2	4,9	2,7	11,2	4,5	2,8	3,1	5,4	3,6

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

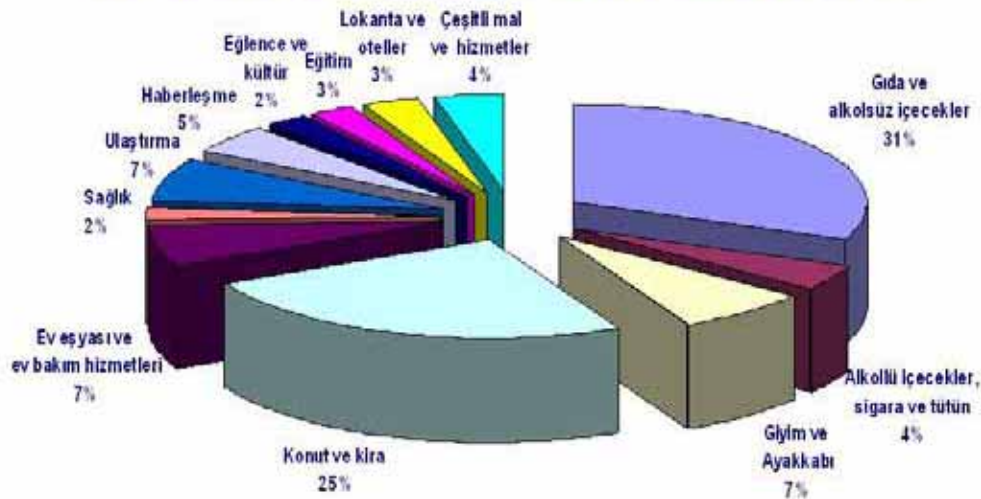
İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

HH Bütçe

TR90 HANEHALKI HARCAMALARININ HARCAMA GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI, 2003

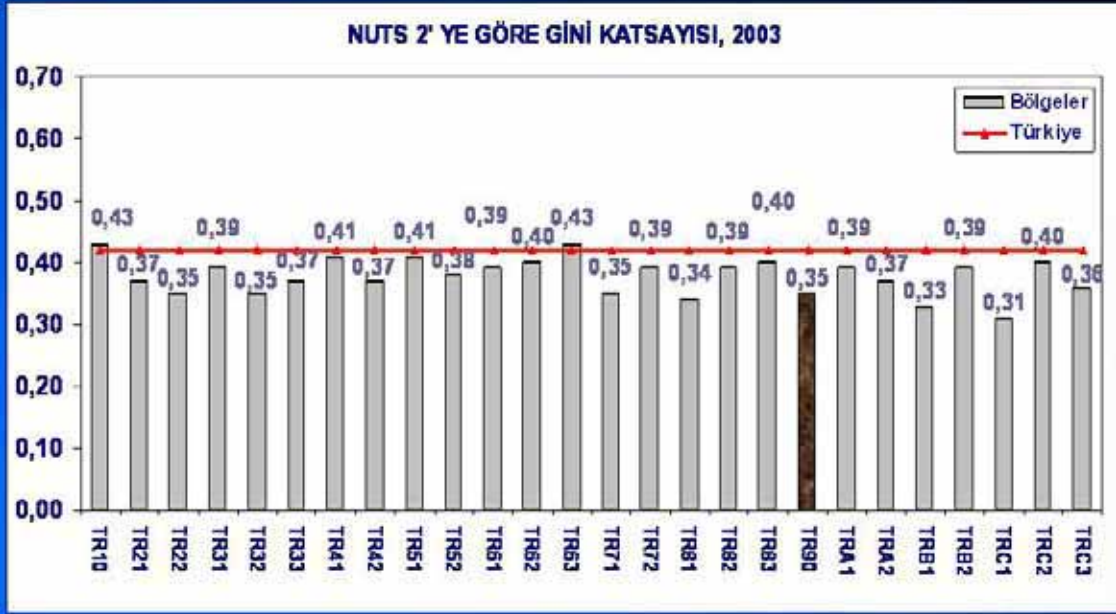
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Gelir Dağılımı

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Seçilmiş ülkeler ile Türkiye karşılaştırması

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

TÜFE

Tüketici Fiyatları Endeksi

- Kapsam:
 - Tüketim harcamalarına konu mal ve hizmetler
- Fiyat derleme dönemi:
 - sebze, meyve, tüp gaz ve akaryakıt fiyatları **her hafta**
 - kiralara **ayda bir kez**
 - diğer mal ve hizmetlere alt fiyatlar **ayda iki kez**
- Fiyatın niteliği:
 - KDV dahil, peşin olarak tüketiciye yansıyan fiyatlar derlenmektedir (kişiyeye özel indirimler kapsam dışındadır).
 - Taksitli satışlarda, taksitli fiyat alınmayıp, peşin olarak tüketicinin ödediği fiyat dikkate alınmaktadır.
 - Fiyatları Devlet tarafından belirlenen ürünlerde (petrol ürünleri, TEKEL ürünleri gibi), fiyat artışları ay içinde etkili olduğu gün kadar yansıtılmaktadır.

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

TÜFE

Tüketici Fiyatları Endeksi

Madde kapsamı (ürün sepeti)

1994

2003

- 410 madde
- 598 madde çeşidi
- 423 madde
- 710 madde çeşidi
- 327 madde ortak
- 96 yeni madde eklendi
- 83 madde çıkartıldı
- 22 maddenin tanımı değişti

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

TÜFE

Sepete yeni giren ve çıkan bazı ürünlere örnekler

Giren ürünler

- PVC pencere,
- DVD player,
- Kontak lens,
- Tansiyon aletleri,
- LPG araba tüpü
- Kargo,
- Cep telefonu,
- İnternet ücreti,
- Bilgisayar ve donanımları

Çıkan ürünler

- Normal benzin
- Mikser
- Video kamera,
- Dikiş makinası
- Filtresiz Bafra sigarası
- Jeton,
- Kibrit

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

TÜFE

Fiyat derlenen işyeri sayısı

1994

- 9.300 işyeri
- 2.960 konut
- 93.680 fiyat

2003

- 20.060 işyeri
- 3.740 konut
- 173.929 fiyat

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

TÜFE

Fiyat derlenen yerleşim yeri sayısı

1994

- 28 il merkezi
- 7 ilçe

2003

- 81 il merkezi
- 72 ilçe

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

ÜFE

Derlenen fiyat ve işyeri sayısı

TEFE

- 1.287 işyeri
- 5.176 fiyat

ÜFE

- 1.816 işyeri
- 4.350 fiyat

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

ÜFE

Sepete yeni giren ve çıkan bazı ürünlere örnekler

Giren ürünler

- Glikoz ve glikoz şurubu
- Zarflar (cep zarfları da dahil)
- Krem sabun; sıvı sabun
- Marley, fayans, parke, yer karosu yapıştırıcıları
- Plastikten sofraya ve mutfak eşyası
- Bombeli oto camı
- Traslı çimento
- Alüminyum cephe kaplama malzemesi
- Taşıt hız göstergeleri

Çıkan ürünler

- Dondurulmuş balıklar
- Pamukyagi rafine
- İspirto(saf,teknik)
- Şampanya
- Filtresiz sigara
- Hali el dokusu
- Deri yelek
- Lastik ayakkabı çizme
- Formika
- Normal benzin
- Dikis makinesi
- Müzik seti

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akar No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

TÜFE

Tüketici fiyat endeksi (2003=100),(Ocak-Eylül 2005) (Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%))

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

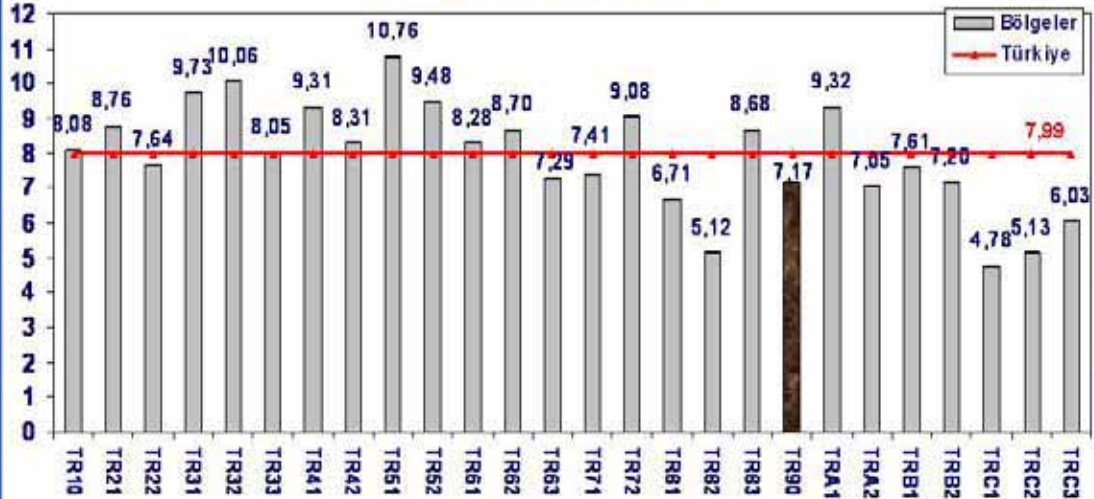
İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akar No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

TÜFE

2003=100 Bazlı TÜFE (Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim Oranı (%))
(Eylül 2005 / Eylül 2004)

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

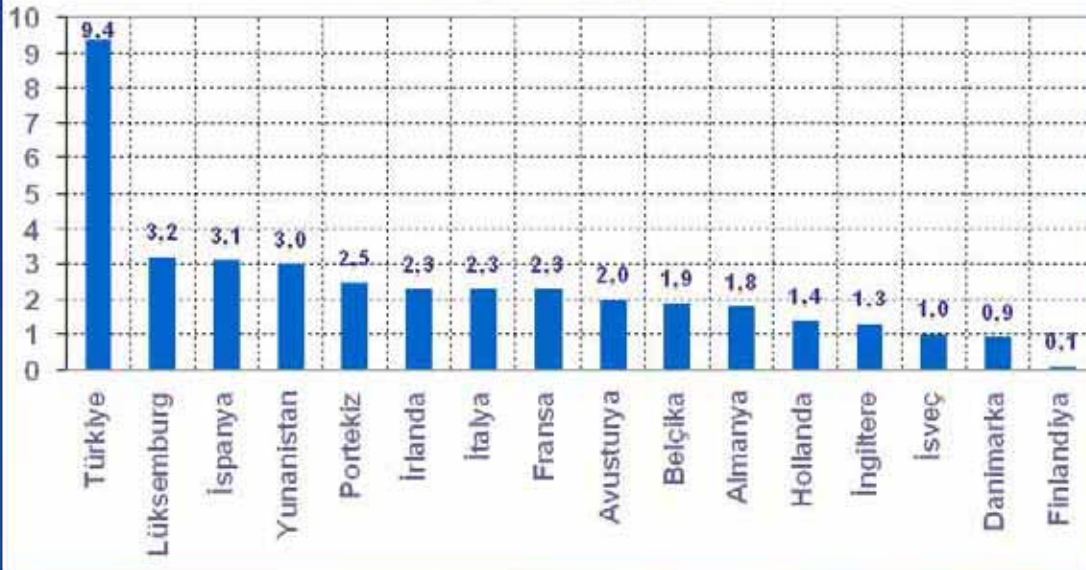
İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

AB Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması

Enflasyon (%), 2004

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Sanayi

2002 GSİS 1.Aşama Sonuçlarının Sektörel Düzeyde Dağılımı

		Toplam	(%)
Türkiye	İşyeri Sayısı	1 881 400	100
	İstihdam	6 483 894	100
TR90	İşyeri Sayısı	70 644	3,75
	İstihdam	180 443	2,78
Trabzon	İşyeri Sayısı	21 391	1,14
	İstihdam	57 341	0,88
Ordu	İşyeri Sayısı	20 474	1,09
	İstihdam	45 755	0,71
Giresun	İşyeri Sayısı	10 869	0,58
	İstihdam	24 045	0,37
Rize	İşyeri Sayısı	9 485	0,50
	İstihdam	36 233	0,56
Artvin	İşyeri Sayısı	5 651	0,30
	İstihdam	11 477	0,18
Gümüşhane	İşyeri Sayısı	2 754	0,15
	İstihdam	5 692	0,09

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

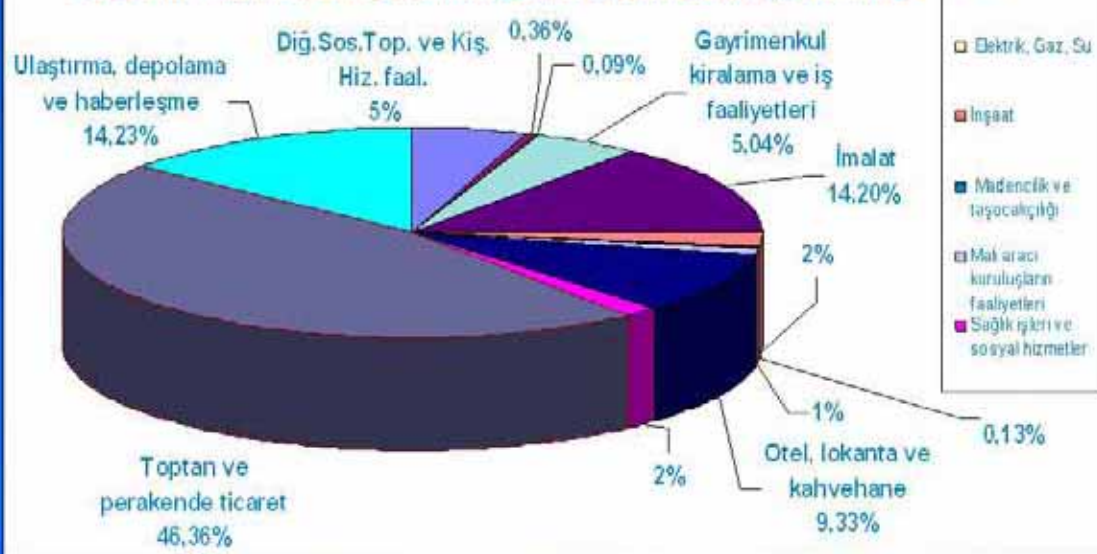
İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akar No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Sanayi

2002 GSİS 1.AŞAMA SONUÇLARININ SEKTÖREL DAĞILIMI (%), TÜRKİYE

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

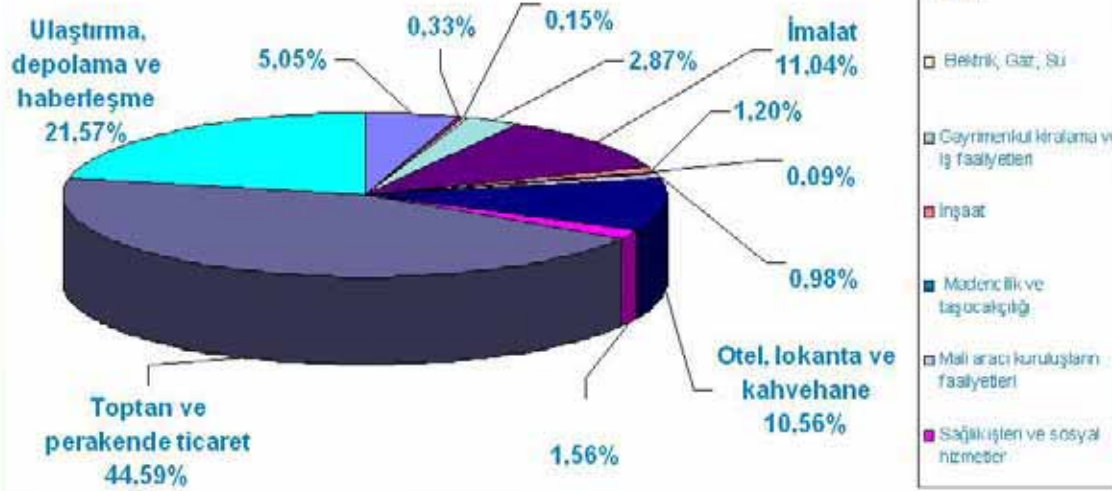
İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akar No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Sanayi

2002 GSİS 1.Aşama Sonuçlarının Sektörel Dağılımı (%), TR90

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

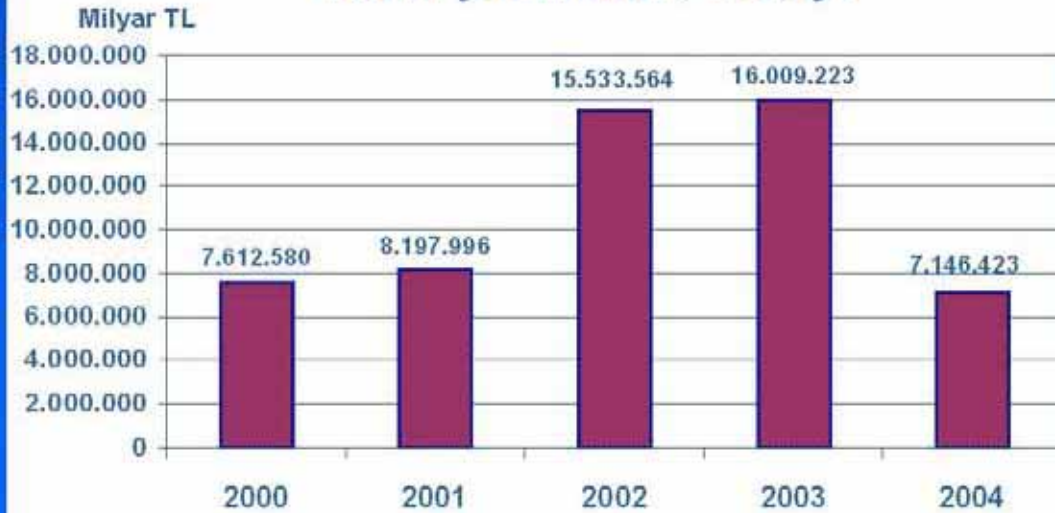
İskenderpaşa Mah.
Abdülkadir Paşa No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Kamu Yatırımları

Kamu yatırımları*, Türkiye

*Proje bazında dağıtılamayan tahsisler gösterilmemiştir.

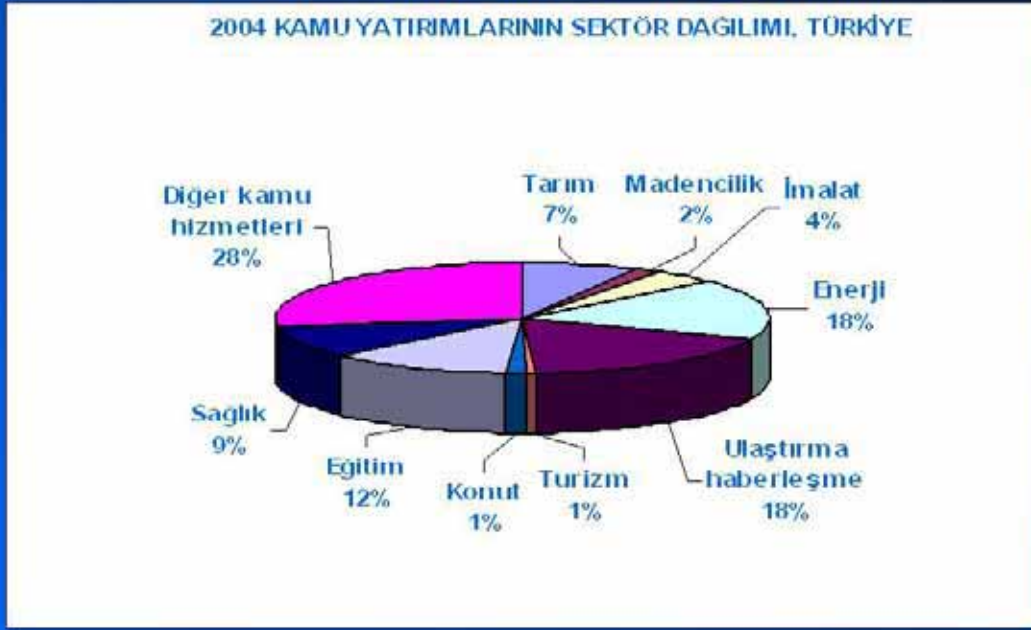
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülkadir Paşa No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Kamu Yatırımları

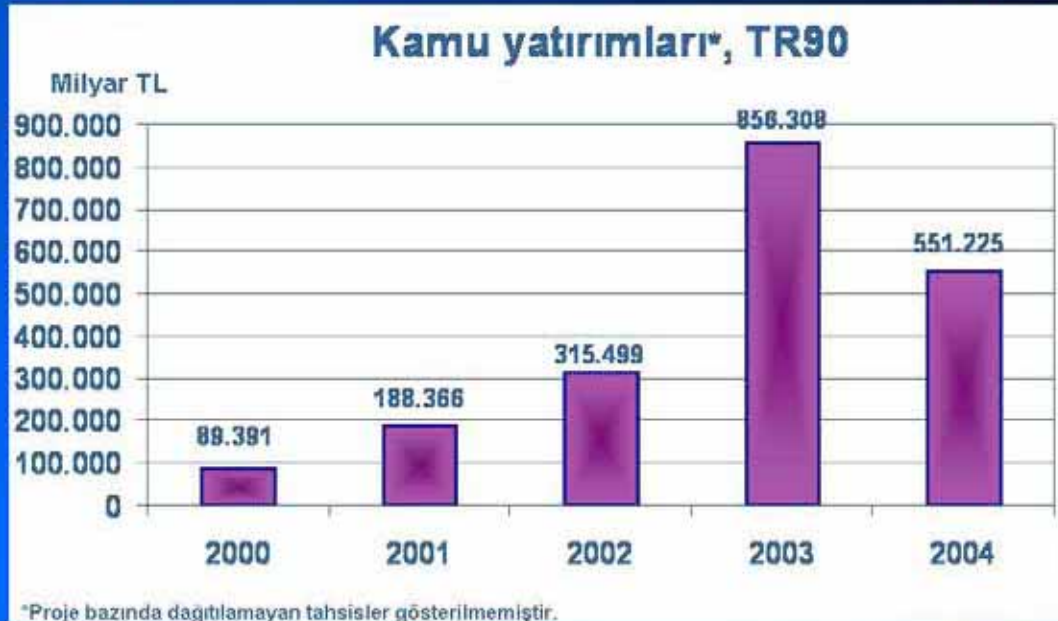
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Kamu Yatırımları

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Trabzon Bölge Müdürlüğü

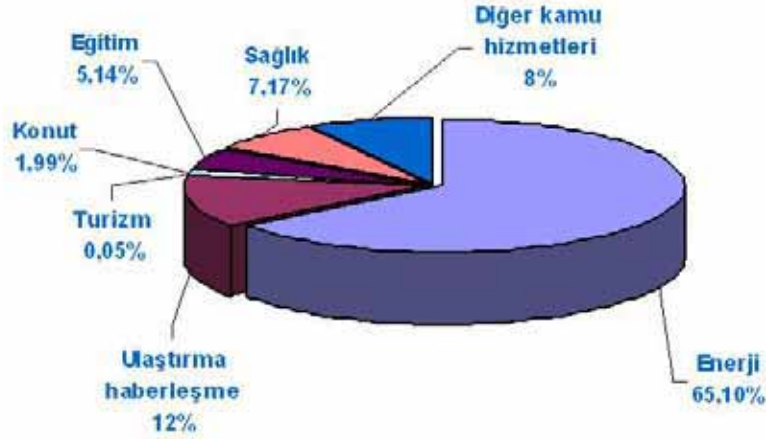
İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Kamu Yatırımları

2004 KAMU YATIRIMLARININ SEKTÖREL DAĞILIMI, TR90

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Kamu Yatırımları

NUTS 2'YE GÖRE KAMU YATIRIMLARI, 2004

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Yatırımlar

Seçilmiş il göstergeleri

	2004, Kişi başına Kamu yatırımları (000 000 TL)	2003, Kişi başına teşvik belgeli yatırım tutarı (000 000 TL)	2002, Kişi başına belediye gelirleri (000 TL)	2003 Kişi başına genel bütçe gelirleri (000 000 TL)
Türkiye	99.5	353.6	112 702	1 392.9
Trabzon	63.6	36.6	80 003	257.7
Ordu	61.5	18.9	56 306	157.9
Giresun	56.5	10.3	59 389	173.4
Rize	161.6	22.1	75 424	310.6
Artvin	1589.7	270.7	74 670	321.3
Gümüşhane	299.5	21.6	48 204	91.5

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarsu No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Seçilmiş il göstergeleri

	Kişi Başına Net Elektrik Tüketimi 2003 (kWh)	100 Kişi başına konut sayısı, 2000	Kişi Başına GSYİH, 2001(\$)
Türkiye	1 581	24	2 146
Trabzon	562	20	1 506
Ordu	615	18	1 064
Giresun	594	18	1 443
Rize	973	21	1 897
Artvin	893	16	2 137
Gümüşhane	317	14	1 075

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarsu No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Sağlık

Seçilmiş il göstergeleri

	Hastanelerdeki Yatak Sayısı, 2003	Yatak Başına Kişi Sayısı 2003	Hekim Sayısı, 2002	Hekim Başına Kişi Sayısı 2002
Türkiye	180 797	388	95 190	731
Trabzon	2 677	379	1155	870
Ordu	1 567	568	525	1701
Giresun	1 195	436	375	1400
Rize	818	445	296	1240
Artvin	680	266	209	890
Gümüşhane	355	533	151	1252

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Tarım

Seçilmiş il göstergeleri

	Toplam bitkisel üretim değeri (000 000 TL)	2003 Kişi başına bitkisel üretim değeri, (000 000 TL)	Toplam gübre kullanımı (Ton)	2003 Kişi başına gübre kullanımı, Kg
Türkiye	40 569 390 283	573	9 762 341	138
Trabzon	275 160 159	269	44 395	43
Ordu	405 606 267	452	111 613	125
Giresun	214 642 089	408	62 975	120
Rize	281 230 364	766	17 212	47
Artvin	97 786 793	537	1 009	6
Gümüşhane	81 056 996	424	4 015	21

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Seçilmiş il göstergeleri

	2004, Motorlu kara taşıt sayısı	2004, 10.000 kişiye düşen motorlu kara taşıt sayısı	Köylerde asfalt yol oranı 2003 (%)	2003, Yeterli içme suyu olan köy oranı (%)
Türkiye	10 236 358	1439	47.5	83.59
Trabzon	71 398	693	15.8	85.71
Ordu	44 448	499	13.6	81.25
Giresun	34 824	670	9.0	85.61
Rize	28 676	789	2.5	70.36
Artvin	15 282	865	5.7	75.48
Gümüşhane	9 856	519	16.5	90.42

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

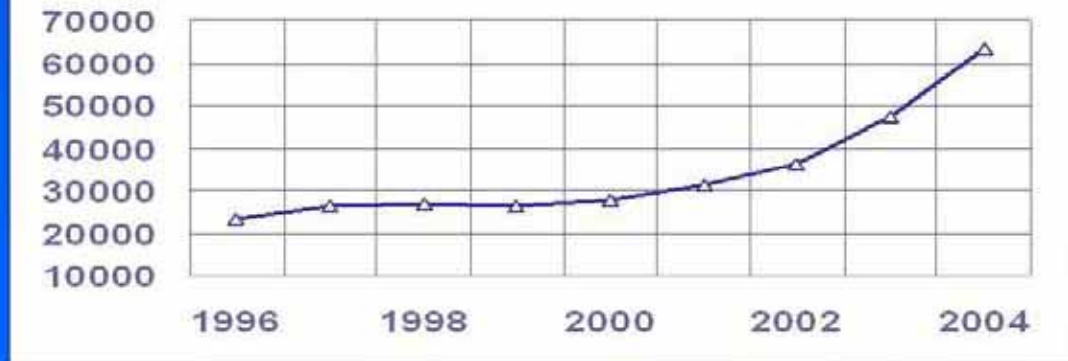
13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

İhracat (Milyon \$), Türkiye

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
23.224	26.261	26.974	26.587	27.775	31.334	36.059	47.253	63.121

Yıllık değerler

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

İthalat (Milyon \$), Türkiye

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
43.627	48.559	45.921	40.671	54.503	41.399	51.554	69.340	97.540

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

İhracatın ithalatı karşılama oranı (%), Türkiye

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
53,2	54,1	58,7	65,4	51,0	75,7	69,9	68,1	64,7

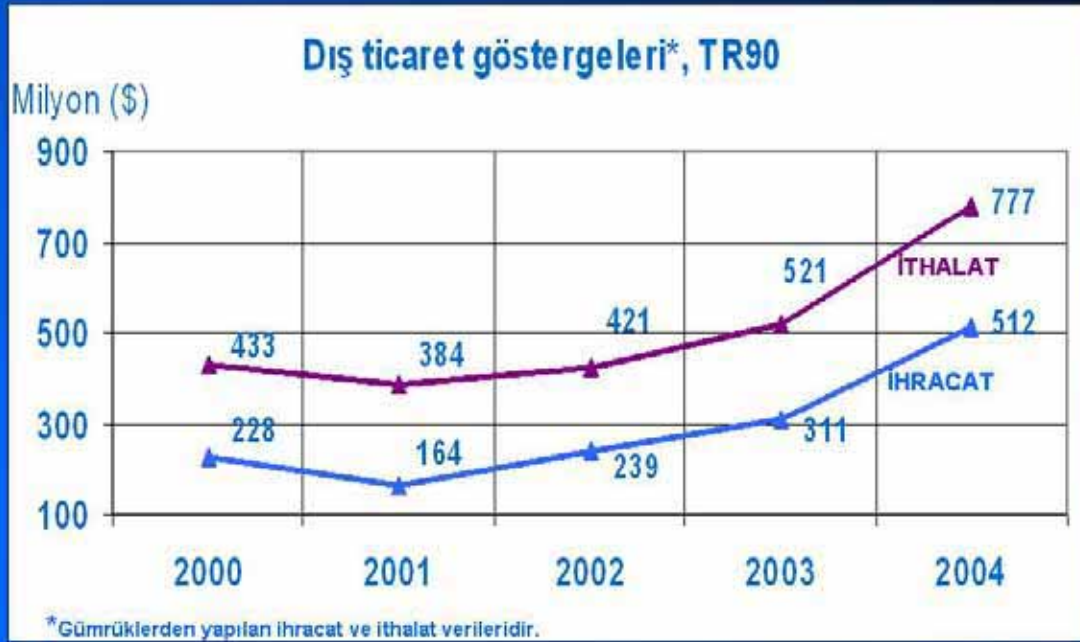
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akıncı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

Sektörlere göre ihracat, TR90

Milyon Dolar (\$)

Sektörler	2003		2004	
	Değer	(%)	Değer	(%)
TOPLAM	521	100	777	100
Tarım ve Ormancılık	219	42,03	254	32,73
Balıkçılık	-	-	-	-
Madencilik ve Taşocakçılığı	60	11,52	102	13,14
İmalat	240	46,05	418	53,87
Diğer	70	13,44	1	0,12

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akıncı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

Sektörlere göre ithalat, TR90

Dolar (\$)

Sektörler	2003		2004	
	Değer	(%)	Değer	(%)
TOPLAM	311 364 678	100	511 663 528	100
Tarım ve Ormancılık	28 554 390	9,17	25 310 430	4,95
Balıkçılık	452 656	0,15	266 859	0,05
Madencilik ve Taşocakçılığı	91 447 982	29,37	136 139 960	26,61
İmalat	190 909 384	61,31	318 154 614	62,18
Diğer	266	0	31 791 665	6,21

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

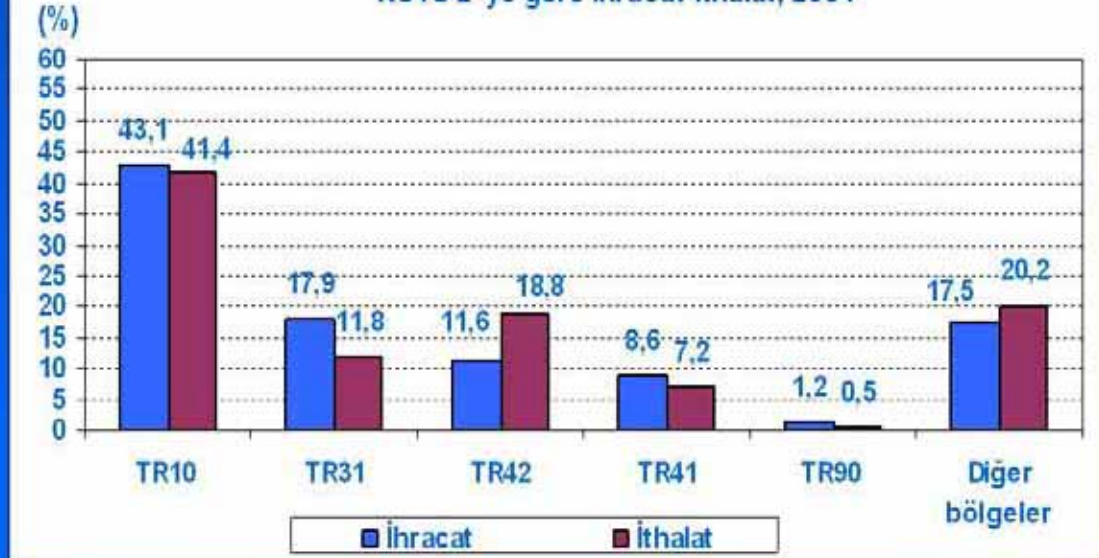
İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

NUTS 2' ye göre ihracat-ithalat, 2004

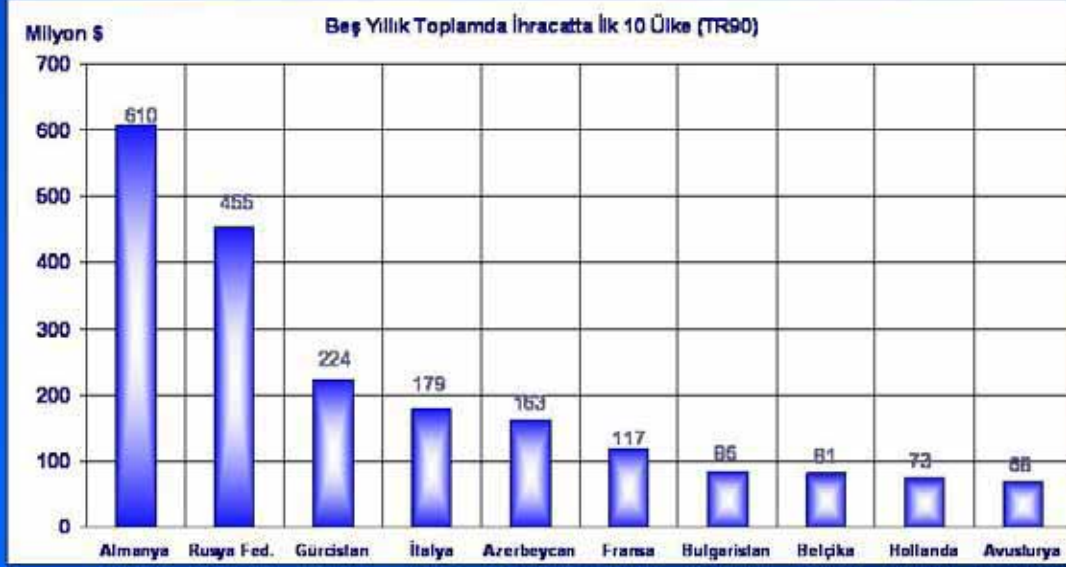
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akın No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

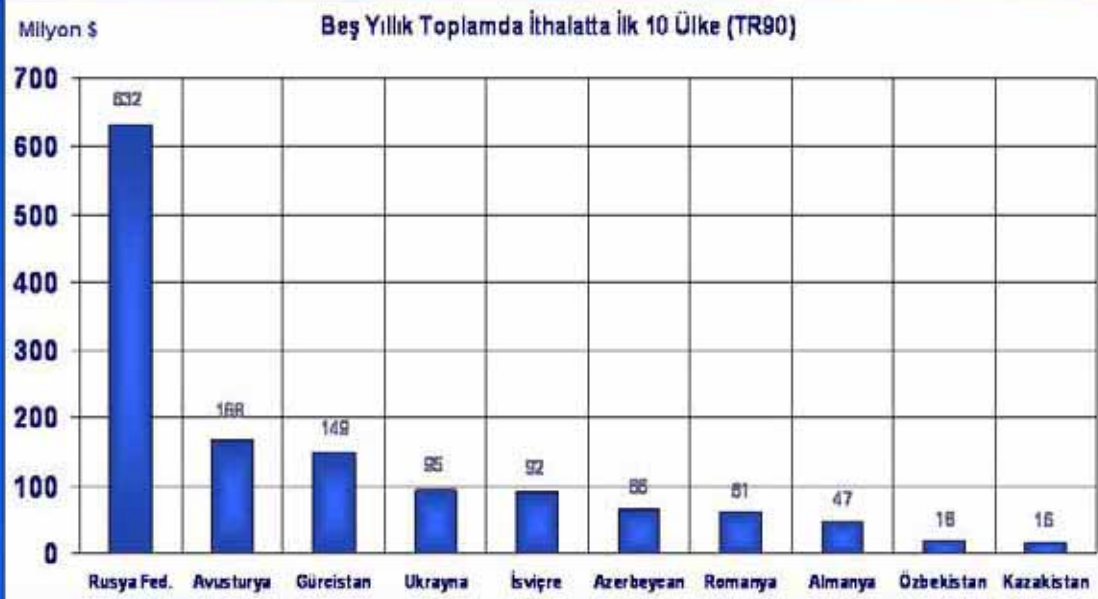
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

Dış Ticaret

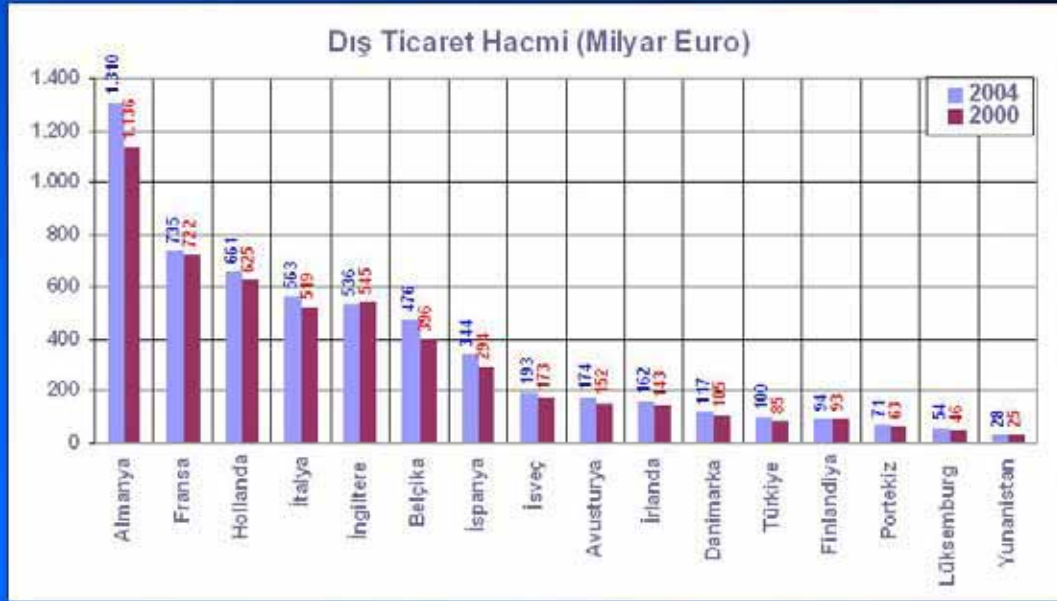
Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarı No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

AB Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarsu No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

AB Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması

İhracat (milyar Euro)

	2000	Sıralama	2004	Sıralama
Almanya	597	1	733	1
Fransa	355	2	361	2
Hollanda	252	5	288	3
İtalya	260	4	281	4
İngiltere	309	3	279	5
Belçika	204	6	246	6
İspanya	125	7	144	7
İsveç	94	8	99	8
Avusturya	73	10	94	9
İrlanda	84	9	84	10
Danimarka	56	11	62	11
Türkiye	30	13	51	12
Finlandiya	60	12	49	13
Portekiz	26	14	29	14
Lüksemburg	9	16	13	16
Yunanistan	13	15	12	16

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarsu No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

AB Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarsu No:3
61100 Trabzon / Türkiye

TR90-Seçilmiş Ekonomik Göstergeler

13-14 Ekim 2005
Doğu Karadeniz Bölgesi
Kalkınma Sempozyumu

AB Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması

İthalat (milyar Euro)	2000	Sıralama	2004	Sıralama
Almanya	538	1	576	1
Fransa	367	3	374	2
İngiltere	372	2	373	3
İtalya	259	4	282	4
Hollanda	236	5	257	5
Belçika	192	6	229	6
İspanya	169	7	200	7
Avusturya	78	9	96	8
İsveç	78	8	80	9
Türkiye	59	10	79	10
Danimarka	49	12	55	11
İrlanda	55	11	49	12
Portekiz	43	13	44	13
Yunanistan	36	15	42	14
Finlandiya	37	14	41	15
Lüksemburg	12	16	16	16

Başbakanlık
Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
Trabzon Bölge Müdürlüğü

İskenderpaşa Mah.
Abdülk. Akarsu No:3
61100 Trabzon / Türkiye

4. BAŞKANLAR KONSEYİ

4.1. STRATEJİK OLARAK ÖNEMLİ OLAN SEKTÖRLER VE GELECEK 10 YILDA KARŞILAŞILACAK SORUNLAR

Başkanlar Konseyi Bildiri Metni Hazırlık çalışmalarına katılan SİAD temsilcileri 4 odak gruba ayrıldılar ve Tablo 22'de listelenen 16 adet sektörden gelecek 10 yılda DOĞU KARADENİZ Bölgesi illeri için önemli olarak algıladıkları sekiz adet sektörü belirlediler. Daha sonra belirledikleri herbir sektör için gelecek on yıllık süre içinde güncelliklerini koruyacak ya da on yıllık süre sonunda gündeme gelebilecek altı adet sorunu da Tablo 23'de listelenen sorunlar arasından belirlediler. Sözkonusu çalışmanın sonuçları Tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 22. Sektörler Listesi

SEKTÖR 1	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ
SEKTÖR 2	BİLİŞİM
SEKTÖR 3	DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ
SEKTÖR 4	EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ
SEKTÖR 5	ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR
SEKTÖR 6	GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ
SEKTÖR 7	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ
SEKTÖR 8	KİMYA VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN.
SEKTÖR 9	METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇH., ULAŞIM ARACI..
SEKTÖR 10	METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME
SEKTÖR 11	ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
SEKTÖR 12	ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ
SEKTÖR 13	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET
SEKTÖR 14	TURİZM
SEKTÖR 15	ULAŞTIRMA
SEKTÖR 16	ZİRAAT VE AVCILIK

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Görelî Üstünlüklerin Tespiti Araştırması ve Başkanlar Konseyi Bildiri Metni, Haziran'06

Tablo 23. Sorunlar Listesi

SORUN01	AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ
SORUN02	BÖLGE İNSANININ İÇE DÖNÜKLÜĞÜ
SORUN03	BÜROKRASİYE ULAŞMADAKİ SORUNLAR
SORUN04	COĞRAFİ YAPININ SANAYİLEŞMEYE OLUMSUZ ETKİLERİ
SORUN05	NAKLİYE SORUNU-LİMAN DEMİRYOLU BAĞLANTISININ OLMAMASI
SORUN06	PAZARLAMA SORUNLARI ve PAZARLAMA TEKNİKLERİNİN BİLİNMEMESİ
SORUN07	SANAYİCİ ARASINDAKİ İLETİŞİM (AĞYAPI) EKSİKLİĞİ
SORUN08	SERBEST BÖLGEDEKİ KULLANIM MALİYETLERİNİN YÜKSEK OLMASI
SORUN09	ŞİRKETLEŞME KÜLTÜRÜNÜN OLMAMASI ve KURUMSALLAŞMAMA
SORUN10	ULUSAL VE ULUSLARARASI TANITIMLARDAKİ EKSİKLİK
SORUN11	ÜNİVERSİTE- SANAYİ İŞBİRLİĞİ EKSİKLİĞİ
SORUN12	YETERSİZ TEŞVİKLER
SORUN13	YETİŞMİŞ ARA ELEMAN İHTİYACI ve MESLEKİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ
SORUN14	YÜKSEK MALİYETLİ FİNANSMAN

Tablo 24. Odak Grup Çalışması Sonuçları-Önemli Sektörler ve Güncelliğini Koruyacak Sorunlar

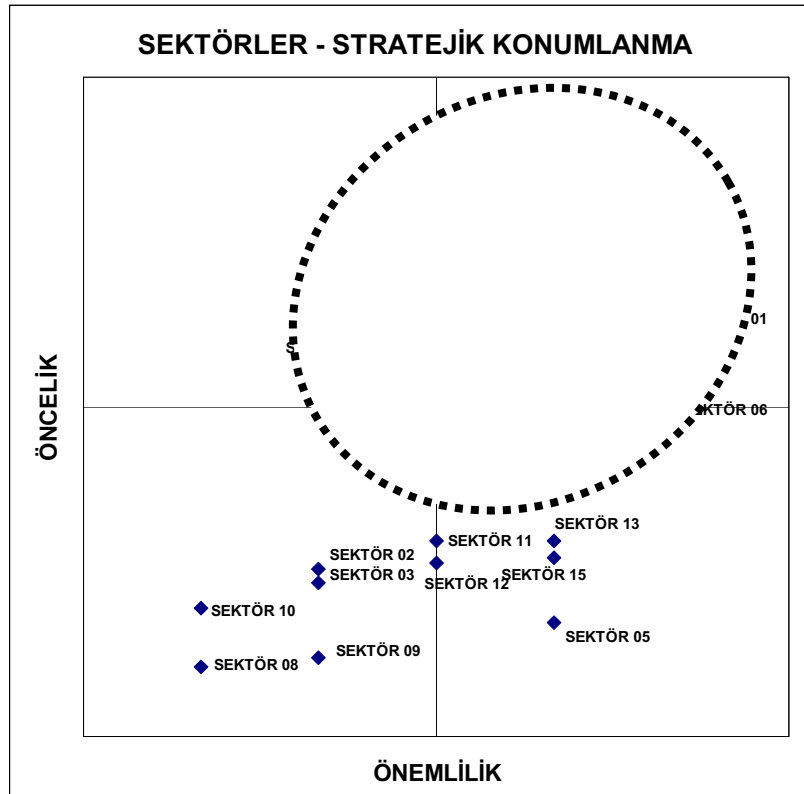
ODAK GRUP 1							ODAK GRUP 2						
SEKTÖR	SORUN						SEKTÖR	SORUN					
1	1	3	5	6	12	13	1	1	5	6	7	9	13
2	1	6	7	8	9	11	3	1	5	6	7	11	13
5	1	2	3	9	12	14	5	1	3	4	10	13	14
6	1	6	9	11	13	14	6	1	6	10	11	13	14
7	4	5	9	11	13	14	12	4	5	6	9	10	11
12	3	5	9	11	12	14	13	1	2	9	10	11	13
14	1	6	10	12	13	14	14	1	2	3	9	12	13
15	3	4	5	9	12	14	16	1	5	6	10	11	13

Tablo 25. (devam) Odak Grup Çalışması Sonuçları-Önemli Sektörler ve Güncelliğini Koruyacak Sorunlar

ODAK GRUP 3							ODAK GRUP 4						
SEKTÖR	SORUN						SEKTÖR	SORUN					
1	1	5	6	9	10	11	1	1	5	6	9	13	14
4	1	2	6	10	13	14	4	2	3	9	10	12	13
6	1	7	9	11	12	14	5	1	3	7	9	12	14
7	1	4	5	9	12	13	6	1	6	7	9	10	13
11	1	5	6	9	11	13	9	1	6	7	11	12	13
13	3	5	6	9	12	14	11	1	5	6	7	9	13
14	1	2	6	10	11	13	13	5	6	9	10	13	14
15	1	3	4	5	9	14	15	1	5	8	9	12	13

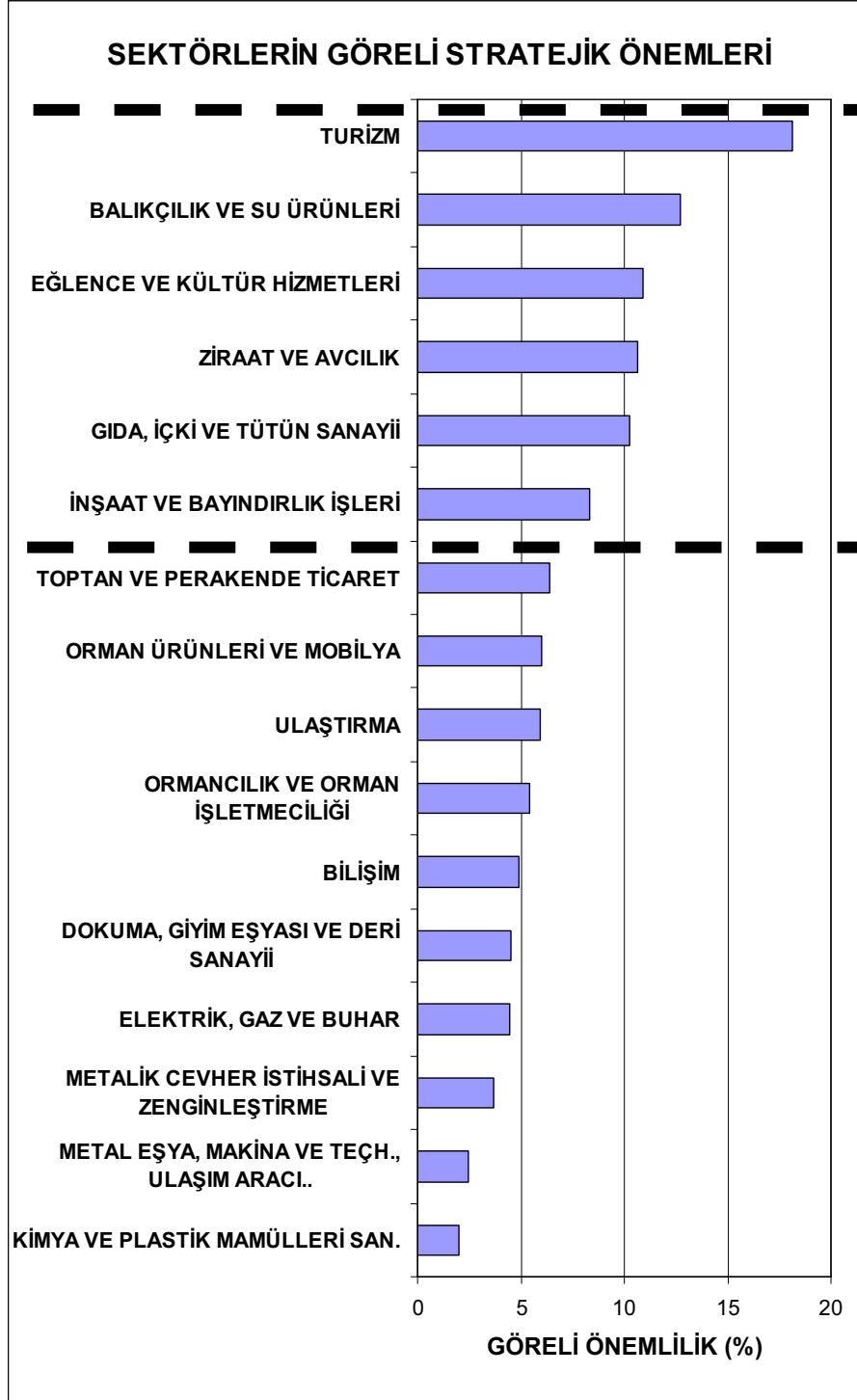
4.1.1. STRATEJİK OLARAK ÖNEMLİ BULUNAN SEKTÖRLER

Tablo 25'de özetlenen ve sektörlere verilen önemin ortaya çıkarıldığı Odak Grup çalışması bulguları ile Bölüm 2'de tanıtılan ve sektörlere verilen önceliklerin ortaya çıkarıldığı anket çalışması bulguları kullanılarak elde edilen "sektörlerin stratejik konumlandırılmaları" Şekil 44'de gösterilmiştir.

Şekil 44. Sektörlerin Stratejik Konumları

Sektörlerin toplu halde görelî stratejik önemlilikleri ise Şekil 45'de gösterilmiştir.

Şekil 45. Sektörlerin Görelî Stratejik Önem Sıralaması

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Göreli Üstünlüklerin Tespiti Araştırması ve Başkanlar Konseyi Bildiri Metni, Haziran'06

Şekil 44 ve 45 incelendiğinde 6 sektörün öne çıktığı gözlenmektedir. Bu sektörler kendi aralarında iki grup içinde ayrıştırılabilirler.

Birinci grup;

- **SEKTÖR 01:** BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ
- **SEKTÖR 16:** ZİRAAT VE AVCILIK
- **SEKTÖR 06:** GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ

sektörlerinden oluşmakta olup; *bugün için de bölgenin önde gelen, diğer bir deyişle Karşılaştırmalı Üstünlüğün odaklandığı* sektörlerden oluşmaktadır.

İkinci grup;

- **SEKTÖR 14:** TURİZM
- **SEKTÖR 04:** EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ
- **SEKTÖR 07:** İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ

sektörlerinden oluşmakta olup *yarının önde olacak sektörlerini* belirtmektedir.

Bölge, ana hatları ile geleceğini oluştururken bugün güçlü oldukları sektörleri olabildiğince değerlendirmeyi ve elde edilecek birikimlerle yeni bir sektörel yapılanmayı hedeflemektedir.

4.1.2. ÖNLEM ALINMASI GEREKEN STRATEJİK ÖNEMLİ SORUNLAR

Stratejik sorunlar ifadesi, sektörlerle ilişkin olarak öngörülen geleceğin gerçekleşebilmesi için, çözümlenmesi gerekli sorunlar olarak değerlendirilmelidir. Tablo 25'de özetlenen Odak Grup çalışması çıktıları sorunlara atfedilen önemleri de göstermektedir. Sözkonusu bulgular ile Bölüm 2'de tanıtılan ve sorunlara verilen önceliklerin ortaya çıkarıldığı anket çalışması bulguları kullanılarak elde edilen "sorunların stratejik konumlandırılmaları" Şekil 46'da gösterilmiştir.

Şekil.46 ve 47 incelendiğinde, 7 sorunun öne çıktığı gözlenmektedir. Bu sorunlar kendi aralarında üç grup içinde ayrıştırılabilirler.

Birinci grup;

- **SORUN 01:** AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ
- **SORUN 09:** ŞİRKETLEŞME KÜLTÜRÜNÜN OLMAMASI ve KURUMSALLAŞMAMA

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Görelî Üstünlüklerin Tespiti Araştırması ve Başkanlar Konseyi Bildiri Metni, Haziran'06

sorunlarından oluşmakta olup *bölge insanının işbirliklerine bakışından kaynaklanan ve iş anlayışlarını yansıtan kültürel yapıya ilişkin* sorunlardan oluşmaktadır.

İkinci grup;

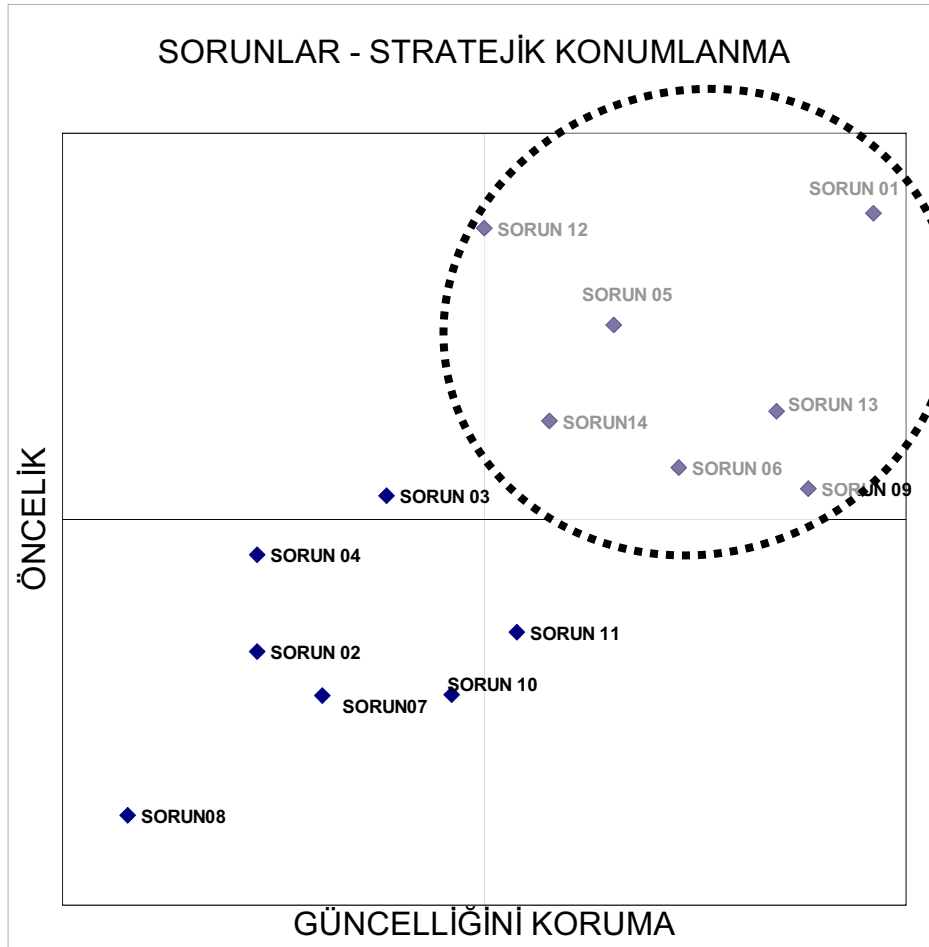
- **SORUN 13:** YETİŞMİŞ ARA ELEMAN İHTİYACI ve MESLEKİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ
- **SORUN 06:** PAZARLAMA SORUNLARI ve PAZARLAMA TEKNİKLERİNİN BİLİNMEMESİ
- **SORUN 05:** NAKLİYE SORUNU-LİMAN DEMİRYOLU BAĞLANTISININ OLMAMASI

sorunlarından oluşmakta olup *insan kaynakları, iş yönetimi becerilerindeki ve altyapı eksikliklerinden* oluşmaktadır.

Üçüncü grup;

- **SORUN 14:** YÜKSEK MALİYETLİ FİNANSMAN
- **SORUN 12:** YETERSİZ TEŞVİKLER

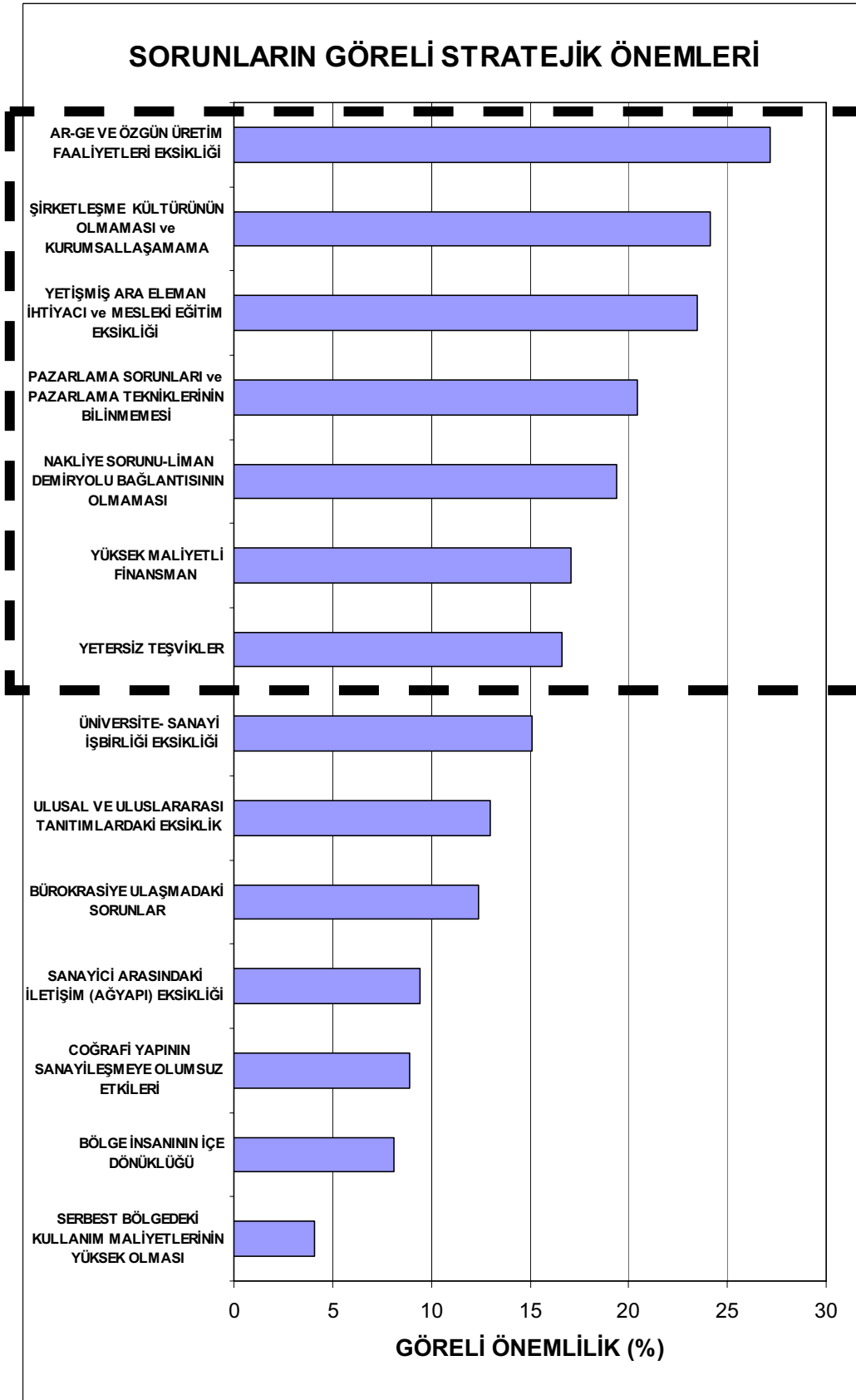
sorunlarından oluşmakta olup finansman meselesini gündeme taşımaktadır.

Şekil 46. Sorunların Stratejik Konumlanması

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Görelî Üstünlüklerin Tespiti Araştırması ve Başkanlar Konseyi Bildiri Metni, Haziran'06

Sorunların toplu halde görelî stratejik önemlilikleri ise Şekil.47'de gösterilmiştir.

Şekil 47. Sorunların Görelî Stratejik Önem Sıralaması

4.1.3. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Başkanlar Konseyine katılan sanayici ve işadamları, stratejik olarak önemli gördükleri 8 adet sektör ve öngörülen geleceğe giden yolda karşılaşılabilecek stratejik olarak önemli 6 adet sorunu gözönünde bulundurarak çözüm önerileri geliştirdiler. Söz konusu çözüm önerileri aşağıda Tablo.61'de toplu halde sunulmaktadır. Öneriler içerikleri yanısıra, bir nevi yol haritası da sayılabilecek şekilde sorumluları ve zamanlaması ile birlikte oluşturulmuştur.

Tablo 26. Çözüm Önerileri

ÇÖZÜMLE İLİŞKİLİ SEKTÖR	ÇÖZÜM ÖNERİLERİ		
	NE YAPILMALI ??	KİMLER YAPMALI ?	NE ZAMAN BİTMELİ ? Kısa Vade (≈1yıl) Orta Vade (≈5 yıl) Uzun Vade (≈10 yıl)
SORUN- 01: AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ			
01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ 06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ 16: ZİRAAT VE AVCILIK	Marka yaratıp katma değeri yüksek nihaye tüketiciye yönelik ürünlerin üretilmesi	Özel sektör Devlet (teşvikle) Kalkınma ajansı	Orta Vade
14: TURİZM 16: ZİRAAT VE AVCILIK	Sektör ve okul iş birliğine önem verilmeli	Konusunda uzman ve öğretmenler	Orta Vade
01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ 04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ 06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ 07: İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ 14: TURİZM 16: ZİRAAT VE AVCILIK	Sektörel bazda AR-GE birimleri kurulmalı, bölgede teknoparklar açılmalı ve AR-GE çalışmaları için sektör teşvik edilmelidir	İlgili sektörler STÖ Üniversite İlgili Bakanlıklar	Orta Vade
01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ	Uluslararası pazarların araştırılması, paralelinde sektör sanayisinin gelişmesi, üreticilerin organizasyonu ve ürünlerin bölgemizdeki kapasitesi araştırılması	Özel sektör İlgili kooperatifler İlgili STÖ Üniversiteler	Kısa vade (1 yıl)
SORUN- 09: ŞİRKETLEŞME KÜLTÜRÜNÜN OLMAMASI ve KURUMSALLAŞMAMA			
01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ 04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ 06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ 14: TURİZM 16: ZİRAAT VE AVCILIK	Bölgemizde kişisel çalışmalar bugüne kadar ön planda tutulmuştur. Orta vadede birlikte iş yapma kültürü eğitimi verilmeli	Üniversite, Sivil Toplum Örgütleri	Orta Vade

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Görelî Üstünlüklerin Tespiti Araştırması ve Başkanlar Konseyi Bildiri Metni, Haziran'06

<p>01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ</p> <p>07: İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ</p> <p>14: TURİZM</p>	<p>Profesyonel eğitimi ön plana alarak iletişimsizliği önlemek, güven duygusunu güçlendirmek kollektif yapıyı benimsetmek</p>	<p>Eğitim ortamında uzman özel sektör</p>	<p>Orta Vade</p>
<p>01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ</p> <p>04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ</p> <p>06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ</p> <p>07: İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ</p> <p>14: TURİZM</p> <p>16: ZİRAAT VE AVCILIK</p>	<p>Toplam Kalite Yönetimi (TKY) yaklaşımı yerleştirilmeli, eğitimde sürdürülebilirlik esas alınmalı</p> <p>Belgelendirme çalışmaları yaygınlaştırılmalı (ISO 9001-2000)</p> <p>Şirket patronları ve yöneticilerine ve elemanlarına kurumsallaşma ile ilgili eğitim verilmeli</p> <p>Şirketler borsaya köte olmalı</p>	<p>Şirketler</p> <p>STÖ</p> <p>Tic.San. Odaları</p> <p>Üniversiteler</p>	<p>Kısa</p> <p>Orta</p> <p>Uzun</p>
<p>06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ</p>	<p>İlgili sektörde şirketleşme kültürünü ön plana çıkartarak, pazarlama sorunları ve pazarlama teknikleri konusunda çalışma yapılmalı</p>	<p>Özel sektör</p> <p>İlgili STÖ</p> <p>Üniversite ve meslek okulları</p>	<p>Kısa Vade</p> <p>(1 yıl)</p>
SORUN- 13: YETİŞMİŞ ARA ELEMAN İHTİYACI ve MESLEKİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ			
<p>04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ</p> <p>06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ</p> <p>07: İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ</p> <p>14: TURİZM</p> <p>16: ZİRAAT VE AVCILIK</p>	<p>Meslek okulları ve üniversitelerin sektörle iş birliği yaparak; sektörün hangi alanlarda ara elemana ihtiyaç duyduğu ve bu elemanlarda aradıkları mesleki yeterliliklerin belirlenmesi, bu doğrultuda programların güncellenmesi</p>	<p>Milli Eğitim</p> <p>Üniversite</p> <p>STÖ (TESOB, TSİAD, Ticaret ve Sanayi Odası)</p> <p>Sektör temsilcileri</p>	<p>Orta Vade</p>
<p>04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ</p> <p>07: İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ</p> <p>14: TURİZM</p>	<p>Yurt içi ve yurt dışı hizmet içi kurslarla eğitim verilmesi eğitimi uygulamayla desteklemek, beceri eğitimlerini işletmelerde yaygınlaştırmak</p>	<p>STÖ ve özel sektör</p>	<p>5 yıl</p>
<p>01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ</p> <p>04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ</p> <p>06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ</p> <p>07: İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ</p> <p>14: TURİZM</p> <p>16: ZİRAAT VE AVCILIK</p>	<p>4702 sayılı yasanın ivedi olarak tüm odalarda hayata geçirilmeli</p> <p>Sivil toplum kuruluşları ile mesleki eğitimle ilgili meslek kurumları iş birliğiyle eleman yetiştirmesi</p> <p>Sektör-eğitim iş birliğinin hayata geçirilmesi</p>	<p>STK-MEB kurumları</p> <p>Üniversiteler</p> <p>Sektörler</p>	<p>Kısa</p> <p>Orta</p> <p>Uzun</p>
<p>04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ</p>	<p>İlgili sektörde çalışacak ara elemanlar yetiştirilmeli. Sektörde eğitim almayan eleman çalıştırılmamalı</p>	<p>Özel sektör</p> <p>İlgili STÖ</p> <p>Halk eğitim</p> <p>Üniversite ve meslek okulları</p> <p>AB eğitim fonları</p>	<p>Kısa vade</p> <p>(1 yıl)</p>

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Göreli Üstünlüklerin Tespiti Araştırması ve Başkanlar Konseyi Bildiri Metni, Haziran'06

SORUN- 12: YETERSİZ TEŞVİKLER			
14: TURİZM	İlgili sektöre yeterli teşvik verilmeli, yetişmiş ara eleman konusunda çalışma yapılmalı, turizmin pazarlanması konusunda çalışma yapılmalı ve doğrudan dış sermayenin gelişi kolaylaştırılmalı	Devlet Özel sektör Sivil toplum örgütleri Üniversite ve meslek okulları	Kısa Vade (1 yıl)
01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ 04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ 06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ 07: İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ 14: TURİZM 16: ZİRAAT VE AVCILIK	Bölgesel ve sektörel teşviklerin ivedi olarak hayata geçirilmesi İstihdam üzerindeki aşırı vergi ve ssk primlerinin azaltılması, kayıt dışılığın önlenmesi	İlgili bakanlıklar	Kısa Orta Uzun
SORUN- 05: NAKLİYE SORUNU-LİMAN DEMİRYOLU BAĞLANTISININ OLMAMASI			
01: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ 04: EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ 06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ 07: İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ 14: TURİZM 16: ZİRAAT VE AVCILIK	Tüm sektörlerin ortak sorunu olan taşımada toplu ve ucuz taşımacılığa önem verilmeli, demiryolu ağı oluşturulmalı, varolan deniz ve hava yolu taşıma imkanına tüm bölge kavuşturulmalı	Devlet	Orta Vade
06: GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ 14: TURİZM	Demiryolunun GAP'a bağlanması Deniz yolu ulaşımının teşvik edilmesi	Devlet Özel sektör iş birliği	10 yıl

4.2. BAŞKANLAR KONSEYİ BİLDİRİ METNİ

Yukarıda 4.1 Bölümünde tanıtılan Odak Grup çalışmaları ve grup sözcüleri tarafından yapılan sunuşlarda alınan katkılar ışığında öne çıkan unsurların ve çözüm önerilerinin 16 Haziran 2006 tarihinde kamuoyuna sunulacak "Başkanlar Bildirisi" metni haline getirilmesi için katılımcılarca seçilen bir redaksiyon komitesi yetkilendirilmiştir. Komite, yapılan çalışmaların ışığında aşağıdaki metni hazırlamıştır. Sözkonusu metin evsahibi MAKSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Serhas Bekisoğlu tarafından kamuoyuna okunmuştur.

TÜRK GİRİŞİM VE İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU

TRABZON BAŞKANLAR KONSEYİ BİLDİRİSİ

16 Haziran 2006

TÜRKONFED, AB ile müzakerelerde ilk adımların atılmaya başlandığı bir ortamda, piyasalardaki dalgalanmanın önünün kesilmesini acil bir zorunluluk olarak görmektedir. Bunun için, Türkiye'nin ekonomik ve siyasi istikrarına olan güvenin, uluslararası planda, bir an önce ve eskisinden daha güçlü olarak tesis edilmesi gerektiği kanaatinde dir.

Türkiye bir yandan reformlarla ilgili eksiklerini giderirken bir yandan da ekonomik kalkınmasını tabana yayarak sürdürmek zorundadır. Bunun ilk koşulu da bölgesel kalkınmanın ülkenin öncelikli gündemi haline gelmesidir. **Bölgesel kalkınma ulusal bir meseledir. Ekonomik, siyasal ve sosyal istikrar buna bağlıdır.**

TÜRKONFED, bu perspektifle, bünyesindeki federasyonların bölgelerinde, bölge iş insanlarının katılımıyla, karşılaştırmalı sektörel üstünlükleri belirleyen ve bir gelecek tasarımı oluşturan çalışmalar yapmaktadır.

TÜRKONFED'i oluşturan federasyonların üye dernek başkanları ve uzmanların katılımı ile gerçekleştirilen bu çalışmalar, hiç kuşkusuz, eksiksiz bir reçete sunma iddiasında değildir. Daha çok, benzeri çalışmalarda ihmal edilen bir boyutu dikkate almaktadır. Bölge ekonomisinin aktörlerinin yaklaşımlarını öne çıkararak, bölgesel kalkınma konusundaki tartışmalara bir zemin oluşturma iddiasındadır. Özellikle de Kalkınma Ajansları'nın çalışmalarına temel teşkil etme arzusundadır.

Bu çalışmaların ilki Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi için, ikincisi ise İç Anadolu Bölgesi için gerçekleştirilmiştir.

TÜRKONFED Doğu Karadeniz Bölgesi için ise, aşağıda sıralanan saptamalarda bulunmuştur:

Bölgenin gelecekteki on yılda önder ve görelî üstünlük taşıyabilecek sektörleri,

- **Turizm,**
- **Balıkçılık ve Su Ürünleri,**
- **Eğlence ve Kültür Hizmetleri,**
- **Ziraat ve Avcılık,**
- **Gıda, içki ve tütün sanayii,**
- **İnşaat ve Bayındırlık işleri**

olarak belirlenmiştir.

Bu sektörlerin gelişmesi ve gelişmenin önündeki engellerin orta ve uzun vadede ortadan kaldırılabilmesi için aşağıdaki konularda gelişme sağlanmalıdır.

1) Uluslararası pazarlarda rekabet edebilmek için Ar-Ge ve özgün üretim faaliyetlerindeki eksikliğin giderilmesi gerekmektedir. Bu amaçla:

- Nihai kullanıcıya katma değeri yüksek ürünler sunulmalı, "marka"lar yaratılmalıdır,
- Sektörel işbirliğine önem verilmelidir,

"DOĞU KARADENİZ Bölgesindeki İller Kapsamında "Karşılaştırmalı Sektör Analizi - Sorunların ve Görelî Üstünlüklerin Tespiti Araştırması ve Başkanlar Konseyi Bildiri Metni, Haziran'06

- Bölge ürünlerinin kapasiteleri araştırılmalı, sektörel bazda Ar-Ge birimleri kurulmalı ve teknoparklara dönüştürülmesi sağlanmalıdır,
- Yenilik, teknoloji ve bilim konularında farkındalık yaratılmalıdır.

2) Sosyal yaşamı belirleyen bireyselliğin, ekonomik yapıya küçük hatta cüce işletmeler olarak yansımalarının önüne geçmek için bölgede şirketleşme kültürünün ve kurumsallaşmanın önü açılmalıdır. Bu amaçla:

- Ortak iş yapma kültürü geliştirilmeli,
- Şirket patronlarına, yöneticilerine ve elemanlarına kurumsallaşma ile ilgili eğitimler verilmeli,
- Küçük şirketlerin ölçek ekonomisine uygun boyutlarda birleşmeleri özendirilmelidir.

3) Yetişmiş Ara Eleman İhtiyacını gidermek, ürün ve emek kaybını asgariye indirmek için mesleki eğitim eksikliği giderilmelidir. Bu amaçla:

- Bölgenin yukarıda belirtilen sektörlerinin envanteri yapılarak, ara eleman ihtiyacı belirlenmeli,
- İhtiyaca göre, teknik meslek ve meslek yüksek okulları bünyesinde ara elemanlara, gelişen teknolojiler de kullanarak mesleki yeterlilik eğitimi verilmeli,
- Bu eğitimler, kurs ve sertifika programları ile de desteklenmelidir.

4) Bölgenin yeterli liman ve demiryolu bağlantısının olmamasının yarattığı nakliye sorunu giderilmelidir. Bu amaçla:

- Özellikle tamamlanmakta olan karayolu projesine ilave olarak, demiryolu ağının Samsun-Batum-İç Anadolu bağlantısı ile tüm bölgelere açılım sağlanmalı,
- Buna paralel olarak var olan denizyolu taşımacılığı desteklenmelidir.

5) Bölge ile ilgili yetersiz destekler, bölgesel ve sektörel görelî üstünlükler gözetilerek yeniden yapılandırılmalıdır. Ayrıca:

- İstihdam üzerindeki aşırı vergi, SSK primleri vb. azaltılarak OECD ortalamalarına çekilmeli,
- Haksız rekabete yolaçan kayıtdışılık önlenmeli,
- Özellikle yukarıda anılan sektörlerle ara eleman yetiştirilmesi ve pazarlama yöntemleri konularında destek verilmeli,
- Doğrudan yatırım yapacak ve istihdam yaratacak dış sermayenin gelişi kolaylaştırılmalıdır.

Ortaya çıkan genelde orta vadeli çözüm önerilerinin, kısmen yabancı sermaye desteği gerektirse de, Sektör- STK- Eğitim Kuruluşları işbirlikleri aracılığıyla ve ulusal kaynaklarla karşılanabileceği öngörülmektedir.

TÜRKONFED, Başkanlar Konseyi'ne ev sahipliği yapan Trabzon Sanayiciler ve İşadamları Derneği'ne teşekkür ederken, bölge iş insanının **"Ordu-Giresun illeri ve çevresine hizmet vermek üzere yapımına başlanmış olan Or-Gi havaalanının en kısa zamanda tamamlanması"** talebini kamuoyuna iletmeyi de bir görev addeder.

EK

TÜRKONFED

"KARŞILAŞTIRMALI SEKTÖR ANALİZİ - SORUNLARIN VE GÖRELİ ÜSTÜNLÜKLERİN TESPİTİ ARAŞTIRMALARI" DOĞU KARADENİZ

DOĞU KARADENİZDEKİ İLLER ÇERÇEVESİNDE, BÖLGE İÇİN GELECEK 10 YILDA ÖNDE OLACAK SEKTÖRLERİ VE SANAYİCİNİN SORUNLARINI TESPİT ETMEK ÜZERE GÖRÜŞLERİNİZE SUNULAN BU ANKET HAZIRLANMIŞTIR.

15-16 HAZİRAN 2006 TARİHLERİNDE TRABZON'DA TRABZON SİAD'IN EVSAHİPLİĞİNDE YAPILACAK BAŞKANLAR KONSEYİ'NDE SİZ SANAYİCİ VE İŞADAMLARININ ORTAK GÖRÜŞÜ OLARAK KAMUOYUNA AÇIKLANACAK BİLDİRİ METNİNİN İÇERİĞİ BU ÇALIŞMANIN SONUCUNDAN ÇIKACAK ÖNCELİKLERE GÖRE OLUŞTURULACAKTIR. BU NEDENLE, SAYFA 3 VE 4'DE YERALAN 3 ADET SORUNUN SAYFA 2'DEKİ TANIMLAR DA OKUNARAK ÇOK DİKKATLİ BİR ŞEKİLDE YANITLANMASI ÇOK ÖNEMLİDİR.

ANKETİN EN GEÇ 30 NİSAN 2006 GÜNÜ BAĞLI BULUNDUĞUNUZ SİAD'A YA DA DOĞRUDAN TRABZON SİAD'A TESLİM EDİLMESİ GEREKMEKTEDİR.
GÖSTERECEĞİNİZ DİKKATE TEŞEKKÜR EDERİZ.

ANKETİ DOLDURAN KİŞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER (Uygun olanı işaretleyiniz)

Yaşı 18-25 26-35 36-45 46-59 60 ve üstü

Eğitimi İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Y.Lisans ve üstü

İşteki Pozisyonu İş sahibi Yön. Kur. Bşk. Yön. Kur. Üyesi Yönetici

Yönetimindeki kişi Sayısı 25'den az 25-150 151-500 500'den fazla

Bağlı bulunduğu SİAD (Açık adı ile Yazınız)

.....

NO	SEKTÖRLER
1	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ
2	BİLİŞİM
3	DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ
4	EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ
5	ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR
6	GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ
7	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ
8	KİMYA, PETROL, KÖMÜR, KAUCUK VE PLASTİK MAMÜLLERİ SANAYİİ
9	METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇHİZAT, ULAŞIM ARACI, İLMİ VE MESLEKİ ÖLÇME ALETLERİ SANAYİİ
10	METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME
11	ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
12	ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ
13	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET
14	TURİZM
15	ULAŞTIRMA
16	ZİRAAT VE AVCILIK

SEKTÖRLERİN TANIMLARI

1	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ	DENİZ ÜRÜNLERİ
2	BİLİŞİM	HER TÜRLÜ BİLİŞİM HİZMETLERİ
3	DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ	YÖRESEL DOKUMACILIK-RİZE BEZİ, EL SANATLARI-YÖRESEL DEĞERLER, HAZIR GİYİM
4	EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ	YAYLA TURİZMİ, SU SPORLARI-DOĞA TURİZMİ, SÜS BİTKİLERİ ÜRETİMİ VE PAZARLAMASI
5	ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR	DOĞAL GAZ ENERJİSİ, YENİLENEBİLİR ENERJİ, URANYUM YATAKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
6	GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ	PESTİL KÖME İMALATI, KATMA DEĞERİ YÜKSEK GIDA ÜRÜNLERİ, FINDIK VE ENTEGRE SANAYİİ, ORGANİK TARIM, AŞILI KESTANECİLİK, İŞLENMİŞ HAYVAN ÜRÜNLERİ, SÜT ÜRÜNLERİ, BUTİK ÇAYÇILIK
7	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ	İNŞAAT SEKTÖRÜ, TAMAMLANMIŞ ALTYAPI
8	KİMYA, PETROL, KÖMÜR, KAUCUK VE PLASTİK MAMÜLLERİ SANAYİİ	AR-GE ÇALIŞMALARI, ENDEMİK FLORANIN FARMOKOLOJİK KULLANIMI, PLASTİK SANAYİİ
9	METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇHİZAT, ULAŞIM ARACI.....	GEMİ İNŞAA SANAYİİ
10	METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME	MADENCİLİK-ALTIN, MERMER, TRAVERTEN, URANYUM YATAKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
11	ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA	AR-GE ÇALIŞMALARI, ODUN PLASTİK KOMPOZİTLERİ, MOBİLYACILIK
12	ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ	ODUN DIŞI ORMAN ÜRÜNLERİ, AŞILI KESTANECİLİK
13	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	PAZARLAMA BECERİLERİNİN GELİŞMESİ
14	TURİZM	SU SPORLARI-DOĞA TURİZMİ, KIŞ TURİZMİ, YAYLA TURİZMİ
15	ULAŞTIRMA	DENİZ ULAŞIMI, NAKLİYE, TREN YOLU
16	ZİRAAT VE AVCILIK	YAYLA TURİZMİ, ORGANİK TARIM, AŞILI KESTANECİLİK, SÜS BİTKİLERİ ÜRETİMİ VE PAZARLAMASI

SORU 1 : AŞAĞIDAKİ İLLERİN HERBİRİ İÇİN, "GELECEK 10 YIL SONUNDA, ÖNDE OLACAĞINI DÜŞÜNDÜĞÜNÜZ" DÖRT (4) ADET SEKTÖRÜ TABLO 1'DEKİ SEKTÖR NUMARALARINI KULLANARAK her ilin hizasındaki kutucuklara yazınız.

ARTVİN				
GİRESUN				
GÜMÜŞHANE				
ORDU				
RİZE				
TRABZON				

SORU 2 : AŞAĞIDAKİ HER BİR SEKTÖRLE "EN ÇOK İLİŞKİLİ" olduğunu düşündüğünüz DÖRT (4) ADET SEKTÖRÜ TABLO 1' DEKİ SEKTÖR NUMARALARINI KULLANARAK her sektörün hizasındaki kutucuklara yazınız.

1	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ				
2	BİLİŞİM				
3	DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ				
4	EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ				
5	ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR				
6	GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ				
7	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ				
8	KİMYA, PETROL, KÖMÜR, KAUÇUK VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN.				
9	METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇHİZAT, ULAŞIM ARACI.....				
10	METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME				
11	ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA				
12	ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ				
13	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET				
14	TURİZM				
15	ULAŞTIRMA				
16	ZİRAAT VE AVCILIK				

NO	SORUNLAR
1	AR-GE VE ÖZGÜN ÜRETİM FAALİYETLERİ EKSİKLİĞİ
2	BÖLGE İNSANININ İÇE DÖNÜKLÜĞÜ
3	BÜROKRASIYE ULAŞMADAKİ SORUNLAR
4	COĞRAFİ YAPININ SANAYİLEŞMEYE OLUMSUZ ETKİLERİ
5	NAKLİYE SORUNU-LİMAN DEMİRYOLU BAĞLANTISININ OLMAMASI
6	PAZARLAMA SORUNLARI ve PAZARLAMA TEKNİKLERİNİN BİLİNMEMESİ
7	SANAYİCİ ARASINDAKİ İLETİŞİM (AĞYAPI) EKSİKLİĞİ
8	SERBEST BÖLGEDEKİ KULLANIM MALİYETLERİNİN YÜKSEK OLMASI
9	ŞİRKETLEŞME KÜLTÜRÜNÜN OLMAMASI ve KURUMSALLAŞMAMA
10	ULUSAL VE ULUSLARARASI TANITIMLARDAKİ EKSİKLİK
11	ÜNİVERSİTE- SANAYİ İŞBİRLİĞİ EKSİKLİĞİ
12	YETERSİZ TEŞVİKLER
13	YETİŞMİŞ ARA ELEMAN İHTİYACI ve MESLEKİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ
14	YÜKSEK MALİYETLİ FİNANSMAN

SORU 3 : AŞAĞIDAKİ HER BİR SEKTÖRLE "EN ÇOK İLİŞKİLİ" olduğunu düşündüğünüz DÖRT (4) ADET SORUNU TABLO 2'DEKİ SORUN NUMARALARINI KULLANARAK her sektörün hizasındaki kutucuklara yazınız.

1	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ				
2	BİLİŞİM				
3	DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SANAYİİ				
4	EĞLENCE VE KÜLTÜR HİZMETLERİ				
5	ELEKTRİK, GAZ VE BUHAR				
6	GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ				
7	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK İŞLERİ				
8	KİMYA, PETROL, KÖMÜR, KAUÇUK VE PLASTİK MAMÜLLERİ SAN.				
9	METAL EŞYA, MAKİNA VE TEÇHİZAT, ULAŞIM ARACI.....				
10	METALİK CEVHER İSTİHSALİ VE ZENGİNLEŞTİRME				
11	ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA				
12	ORMANCILIK VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ				
13	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET				
14	TURİZM				
15	ULAŞTIRMA				
16	ZİRAAT VE AVCILIK				